

# Forord

## Norsk Sjøforsikringsplan 1996, Versjon 2010

Dette forordet dekker arbeidet med Norsk Sjøforsikringsplan (NSPL) 1996, Versjon 2010. Når det gjelder arbeidet med NSPL 1996 selv og med Versjon 1997, 1999, 2002, 2003 og 2007, vises det til tidligere forord. Under ferdigstillingen av NSPL 1996, Versjon 2010 har Den permanente revisjonskomiteen bestått av følgende personer:

### **Formann**

Professor dr. juris Trine-Lise Wilhelmsen

### **Sekretær**

PhD stipendiat Kaja de Vibe

### **The Nordic Association of Marine Insurers (Cefor)**

Advokat Haakon Stang Lund, Norwegian Hull Club

Vice President Sveinung Måkestad, Gard

Director Lars Malm, Swedish Club

Direktør Svein Ringbakken, Den norske Krigsforsikring for Skib

Fagsjef Ottar Gjerstad, If (kapittel 17)

Advokat Roar Sanden, Norwegian Hull Club (Observatør)

Director Olli Kytö, Alandia Bolagen (Observatør)

### **Norges Rederiforbund**

Assuransesjef Bjarte Thorsen, Kristian Gerhard Jebsen Skipsrederi

Advokat Karoline Bøhler, Norges Rederiforbund

Assuransesjef Hogne Nesse, Høegh Autoliners

Direktør Hans Kristian Hønsvall, Color Line

Vice President Lone Scheuer Larsen, Torm (Nordisk observatør)

Claims Handler Kim Forssblad, Stena Rederi AB (Nordisk observatør)

### **Fiskebåtredernes Forbund**

Administrerende direktør Audun Maråk

### **Dispasjørene**

Dispasjør Bjørn Slaatten

Revisjonskomiteen har vedtatt følgende endringer for inkorporering i NSPL 1996, Versjon 2010:

- (1) § 1-5: I første ledd er kl. 24:00 erstattet med kl. 23:59.
- (2) § 2-3: I første ledd er henvisningen til norsk dispasjør erstattet med ”nordisk” dispasjør av hensyn til arbeidet for en nordisk sjøforsikringsplan.
- (3) § 2-9: I litra (a) har man tilføyd at ”borgerkrig” er omfattet av en forsikring mot krigsfare. I litra (b) er ”prisedømmelse” strøket fordi begrepet ikke lenger benyttes. I litra (c) har man tilføyd at ”annen sosial, religiøs eller politisk motivert bruk av vold eller trusler om bruk av vold” er en krigsfare. Formuleringen ”sjørøveri” i litra (d) er derimot beholdt, men her er det gjort vesentlige endringer i motivene, jfr. nedenfor.
- (4) § 4-8: I første ledd femte og sjette punktum er tilføyd at assurandøren svarer for bergelønn som ikke er erstattet i fellehavari, men ikke renter i den utstrekning de i dispasjen er erstattet utover planens forfallstid.
- (5) § 5-5: I første ledd er norsk dispasjør erstattet med nordisk dispasjør, jfr. kommentaren til § 2-3 ovenfor.
- (6) § 12-2: I annet ledd er det tilføyd at anslåtte fellesutgifter ikke erstattes, med unntak for 50 % av anslått dokk- og kaileie.
- (7) § 12-10: I fjerde ledd annet punktum er henvisningen til norsk dispasjør erstattet med henvisning til ”nordisk” dispasjør, jfr kommentaren til § 5-5 og § 2-3 ovenfor.
- (8) § 13-1: I litra (f) er det tilføyd at kaskoforsikringen ikke omfatter skade på korallrev og andre miljøskader.
- (9) § 15-20: I første ledd er det tilføyd at kaskoassurandøren også overtar farer som er definert i P&I forsikringens krigsfarefelt slik dette er definert i International Group of P&I Clubs Pooling Agreement Appendix IV. I annet ledd er henvisningen til Skulds vilkår erstattet med henvisningen til Gard, samt presisert at Gards vilkår gjelder dersom vedkommende skips P&I forsikring ikke er tegnet i en av foreningene som er medlem av International Group of P&I Clubs Pooling Agreement.
- (10) § 15-22: I første ledd er det tilføyd at dekningen ikke er subsidiær i forhold til ansvar og utgifter som er dekningsmessige under skipets P&I forsikring og også dekket etter § 15-20 dersom P&I forsikringen er tegnet i en P&I forening som er part i International Group of P&I Clubs Pooling Agreement.
- (11) § 16-15: I annet ledd er det føyet til en setning om at egenandelsperioden regnes i løpende dager selv om rentetapet er forskjellig fra forsikringssummen per døgn.

- (12) § 17-39: I første ledd er det tilføyd et nytt punktum om at assurandørens ansvar omfatter sikredes ansvar for bortskaffelse og destruksjon.
- (13) § 17-41 gir en ny bestemmelse om at assurandøren er ansvarlig for sikredes ansvar for bunkerssøl i henhold til bunkerskonvensjonen.
- (14) Kap 17 avsnitt 7 inneholder nye regler om tidstapforsikring for fiskefartøy:
  - § 17-56: Bestemmelsen regulerer forholdet til reglene i kap. 16
  - § 17-57: Bestemmelsen regulerer assurandørens ansvar, og gjelder istedenfor § 16-1.
  - § 17-58: Bestemmelsen regulerer totalforlis og kommer istedenfor § 16-2
  - § 17-59: Bestemmelsen regulerer beregning av erstatning, og supplerer § 16-3.
  - § 17-60: Bestemmelsen regulerer dagsbeløpet for fiskefartøyer og kommer istedenfor § 16-5.
  - § 17-61: Bestemmelsen regulerer taksert dagsbeløp for fiskefartøyer, og kommer istedenfor § 16-6.
- (15) § 19-20: Tredje ledd er nytt og sier at assurandøren er ansvarlig for sikredes ansvar for bunkerssøl i henhold til bunkerskonvensjonen, jfr. § 17-41.

For å rydde opp i kap. 17 etter disse og tidligere endringer er kapittelet omnummerert i 2010 versjonen med fortløpende paragrafnummer.

I forbindelse med de ovennevnte endringene er det også foretatt endringer i motivene til de respektive bestemmelsene. Likeledes er det foretatt endringer i motivene til andre bestemmelser der forhold som er regulert i de endrede bestemmelsene er omtalt. Videre er det flere steder foretatt endringer i motivene til bestemmelser som ikke er endret, og der komiteen har funnet at de tidligere motivene var mindre hensiktsmessige, misvisende eller kunne misforstås. Dette gjelder følgende bestemmelser:

- (1) § 1-3: Henvisningen til meglerforskriften 24. november 1995 nr. 923 er erstattet med Lov om forsikringsformidling av 10. juni 2005 nr. 41.
- (2) § 2-9: I motivene til litra (d) om sjørøveri er henvisningen til ”på det åpne hav” erstattet med en omfattende beskrivelse av hvor langt sjørøveridekningen går geografisk i forhold til handelsskip og offshore innretninger.
- (3) § 3-1: I motivene til første ledd er det presisert at rederiet har opplysningsplikt om en usedvanlig fraskrivelse av retten til å fremme krav i henhold til garantien i en byggekontrakt.
- (4) Kapittel 3 Avsnitt 3 og § 3-22: I innledningen til reglene om sikkerhetsforskrifter og i motivene til § 3-22 er det foretatt en del presiseringer knyttet til forholdet mellom reglene om sikkerhetsforskrifter og de tidligere reglene om sjødyktighet, herunder forholdet til utenlandske skip.
- (5) § 3-36: I motivene til første ledd er henvisningen til sjødyktighetsloven endret til skipssikkerhetsloven.

- (6) § 4-8: I motivene til tredje ledd litra (a) er det tilføyd at renter, kommisjon og salær for erstatningsberegningen dekkes i tillegg til maksimumsbeløpet som fastsettes i polisen.
- (7) § 5-2: I forhold til annet punktum er det presisert at sikrede i motsetning til assurandøren ikke har generell rett til å kreve dispasjorberegning, men at dette evt kan avtales.
- (8) § 5-9: Henvisningen i motivene til tvml. § 43 annet ledd er erstattet med Tvisteloven § 3-1.
- (9) § 6-3: Motivene til første ledd presiserer at retten til hele den avtalte premien ved totaltap ikke gjelder for tidstappremien ved totaltap under kaskoforsikringen.
- (10) § 10-1: Motivene til litra (c) presiserer at dekningen for bunkers og smøreolje forutsetter at dette tilhører skipets eier.
- (11) § 11-3: Motivene til annet ledd presiserer at kun kaskotaksten er relevant for kondemnasjonsspørsmålet.
- (12) § 12-8: Motivene presiserer at nye deler for å spare tid erstattes opp til hva det ville kostet å reparere delene, samt at kostnader som ikke fremskynder selve reparasjonsarbeidet ikke erstattes.
- (13) § 12-16: Uttalelsene om ”nautisk havari” er strøket. Det er tilføyd at unntaket i litra (b) omfatter at maskinrommet settes under vann fordi besetningen glemmer en åpen ventil.
- (14) § 15-16: Motivene omtaler voldgiftssaken om Bulford Dolphin. Videre presiseres at ikke fysisk innestengning kun er dekket hvis den foretas av fremmed statsmakt.
- (15) § 16-1: Motivene til litra (d) presiserer bakgrunnen for bestemmelsen og hvordan den er å forstå i forhold til visse felleshavariutgifter knyttet til sjørøveri.
- (16) § 16-16: Motivene til tredje ledd presiserer hvordan fordelingen mellom assurandøren og sikrede skal foretas når deler av forsikringssummen knyttet til et havari er ubenyttet pga en refusjon fra tredjemann.
- (17) § 17-30: I motivene til litra (e) er det presisert at unntaket for alminnelig bruk av forsikringsgjenstanden omfatter tilfeller der store nøter og garn går tapt som følge av fisketyngde og havstrøm.

Videre er begrepet ”sjødyktighet”, som enkelte steder i motivene hang igjen fra revisjonen av bestemmelsene om sjødyktighet i 2007, endret til ”skipets evne til å oppfylle kravene til teknisk og operativ sikkerhet”. Endelig er en del andre mindre feil rettet opp.

Endringene i plantekst og motiver i Versjon 2010 trer i kraft fra 1. januar 2010. Endringene er i den trykte versjonen markert med uthevet skrift, mens de i internett-versjonen også er markert med egen farge.

I forbindelse med arbeidet med Versjon 2010 har partene også tatt opp en del spørsmål som det ikke ble tid til å gjennomføre ved denne revisjonen, men som man tar sikte på å gjennomføre i den planlagte revisjonen i 2013. Omfanget av dette arbeidet vil avhenge av om Planen gjøres til en felles nordisk Plan eller fortsetter som en norsk Plan.

Trykkingen av Versjon 2010 og internett-utgaven forestås av Det Norske Veritas. Internettadressen er: <http://www.norwegianplan.no>

Oslo, desember 2009

Trine-Lise Wilhelmsen, formann

Kaja de Vibe Malling, sekretær

## Første del

### Fellesregler for alle forsikringsarter

#### Kapittel 1

##### Innledende bestemmelser

###### § 1-1. Definisjoner

I denne Plan betyr

- (a) assurandøren: den som ved avtalen har påtatt seg å yte forsikring,
- (b) forsikringstageren: den som har inngått forsikringsavtalen med assurandøren,
- (c) sikrede: den som etter forsikringsavtalen vil ha krav på erstatning eller forsikringssum. I ansvarsforsikring er sikrede den hvis erstatningsansvar er dekket,
- (d) tap: økonomisk tap av enhver art, derunder totaltap, skade, inntektstap, omkostninger og ansvar,
- (e) partikulært tap, partikulær skade etc.: tap, skade etc. som ikke erstattes i felleshavari.

###### § 1-2. Polise

- 1. ledd Når avtalen er sluttet, kan forsikringstageren forlange polise. Polisen skal bekrefte at avtale er inngått og henviser til vilkårene. Vil assurandøren gjøre gjeldende vilkår som ikke fremgår av polisen eller henvisninger i polisen, har han bevisbyrden for at forsikringstageren var kjent med vedkommende vilkår, og at dette skulle gjelde.
- 2. ledd Forsikringstageren må fremsette mulige innvendinger mot innholdet i polisen uten ugrunnet opphold. Gjør han ikke det, ansees polisen godkjent.

**§ 1-3. Avtaleinngåelse gjennom megler**

1. ledd Gir forsikringstageren en megler i oppdrag å tegne forsikring, skal megleren oversende ham skriftlig utkast til forsikringsavtale til godkjenning.
2. ledd Det godkjente utkastet fremlegges for assurandøren, som ved enighet skal utstede en skriftlig bekreftelse til megleren på at forsikringsavtale er inngått på grunnlag av utkastets bestemmelser.
3. ledd Megleren skal deretter utstede en likelydende forsikringsbekreftelse til forsikringstageren. Har forsikringstageren innvendinger mot innholdet i forsikringsbekreftelsen, må han fremsette dem overfor megleren uten ugrunnet opphold. Gjør han ikke det, ansees forsikringsbekreftelsen godkjent.
4. ledd Forlanger forsikringstageren polise i henhold til § 1-2, skal megleren bistå med utstedelsen. Utsteder megleren polise på vegne av assurandøren, skal politen uttrykkelig angi at den er utstedt av megleren i henhold til fullmakt fra assurandøren. Forøvrig har megleren ikke adgang til å opptre på vegne av assurandøren uten skriftlig fullmakt.

**§ 1-4. Henvisning til norsk jurisdiksjon og lovvalg**

1. ledd Er forsikring på grunnlag av denne Plan tegnet med norsk hovedassurandør er det avtalt at:
  - (a) søksmål om enhver sak, tvist eller uenighet av enhver art som oppstår under eller i forbindelse med eller på noen måte vedrører denne forsikringsavtalen, kun kan anlegges i Norge for norske domstoler og på grunnlag av norsk rett, og at utelukkende norsk rett gjelder,
  - (b) assurandøren(e) ikke skal kunne saksøkes ved noen andre domstoler,
  - (c) assurandøren(e) kun kan saksøkes ved det verneting hvor hovedassurandørens hovedkontor ligger.
2. ledd Bestemmelsene i første ledd kan ikke fravikes med mindre assurandøren(e) selv har gitt skriftlig samtykke.

3. ledd Er forsikring på grunnlag av denne Plan tegnet med utenlandsk hovedassurandør, er det avtalt at norsk rett gjelder, og at koassurandørene kan saksøkes ved hovedassurandørens vernetting.

### **§ 1-5. Forsikringstid**

1. ledd Med mindre annet er avtalt, begynner assurandørens ansvar å løpe når forsikringstageren eller assurandøren har godtatt de vilkår som den annen part har stilt.
2. ledd Skal assurandørens ansvar etter avtalen begynne å løpe en bestemt dag uten at tidspunktet er angitt, begynner ansvaret kl. 0000. Gjelder en forsikring til en bestemt dag uten at tidspunktet er angitt, opphører ansvaret kl. **23:59:59**. Klokkeslettet beregnes etter UTC.
3. ledd Forsikringen opphører ved utløpet av den avtalte forsikringstiden, medmindre partene er enige om å fornye den. Ved eventuell fornyelse gjelder de vilkår som da blir avtalt. Bestemmelsen i § 1-2 gjelder tilsvarende.
4. ledd Er det avtalt at forsikringen skal løpe for en lengre periode enn ett år, regnes forsikringstiden likevel som ett år i forhold til § 2-2, § 2-11, § 5-3 siste ledd, § 5-4 tredje ledd, § 6-3 første ledd, § 12-2, § 16-4 annet ledd og § 16-14.

## **Kapittel 2**

### **Alminnelige regler om forsikringens omfang**

#### **Avsnitt 1. Interesse og forsikringsverdi**

##### **§ 2-1. Forsikring som ikke knytter seg til noen interesse**

En avtale om forsikring som ikke knytter seg til noen interesse, er ugyldig.

##### **§ 2-2. Forsikringsverdien**

Forsikringsverdien er interessens fulle verdi ved forsikringens begynnelse.



**§ 2-3. Taksert forsikringsverdi**

1. ledd Er forsikringsverdien ved avtale fastsatt til et bestemt beløp - taksert forsikringsverdi ("takst") - kan assurandøren bare kreve den tilsidesatt dersom forsikringstageren har gitt misvisende opplysninger om de egenskaper ved forsikringsgjenstanden som er av betydning for verdsettelsen.
2. ledd Har interessens verdi på grunn av konjunktorendringer forandret seg vesentlig etter at forsikringen ble tegnet, har begge parter rett til å kreve den takserte forsikringsverdien endret med fjorten dagers varsel.
3. ledd Er det uenighet om vilkårene for endring av den takserte forsikringsverdien i henhold til annet ledd foreligger, avgjøres spørsmålet med endelig virkning av en **nordisk** dispasjør utpekt av sikrede.

**§ 2-4. Underforsikring**

Er forsikringssummen mindre enn forsikringsverdien, skal assurandøren bare erstatte en så stor del av tapet som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og forsikringsverdien. Hvis en takst er blitt satt til side etter § 2-3 første ledd, skal den likevel brukes som forsikringsverdi ved anvendelse av denne regel.

**§ 2-5. Overforsikring**

1. ledd Er forsikringssummen større enn forsikringsverdien, skal assurandøren bare erstatte tapet inntil forsikringsverdien.
2. ledd Er interessen overforsikret i svikaktig hensikt, er avtalen ikke bindende for assurandøren.

**§ 2-6. Assurandørens ansvar når interessen også er forsikret hos annen assurandør**

1. ledd Er interessen forsikret mot samme fare hos flere assurandører, svarer hver av dem overfor sikrede etter sin avtale, inntil sikrede har fått den erstatning han i alt har krav på.

2. ledd Har en av assurandørene betinget seg ansvarsfrihet dersom interessen også er forsikret hos en annen assurandør, svarer han bare for det beløpet sikrede ikke får dekket hos andre assurandører.
3. ledd Har alle assurandørene betinget seg ansvarsfrihet dersom interessen også er forsikret hos en annen assurandør, gjelder reglene i første ledd.

**§ 2-7. Regress mellom assurandørene når interessen er forsikret hos flere assurandører**

- 1.ledd Er interessen forsikret mot samme fare hos flere assurandører, skal de samlede erstatninger i regressoppgjøret utlignes etter forholdet mellom de beløp hver enkelt assurandør sto ansvarlig for.
2. ledd Har alle assurandørene betinget seg ansvarsfrihet dersom interessen også er forsikret hos en annen assurandør, og sikrede har fått oppgjør etter reglene i § 2-6 tredje ledd, gjelder regressregelen i første ledd tilsvarende.
3. ledd Har sikrede rett til å kreve sitt tap dekket av en assurandør etter reglene om redningsomkostninger, skal denne assurandøren dekke de samlede erstatninger i regressoppgjøret så langt han er ansvarlig. Dette gjelder selvom alle assurandørene har forbeholdt seg ansvarsfrihet dersom interessen også er forsikret hos en annen assurandør.

**Avsnitt 2. Farefelt, årsakssammenheng og tap**

**§ 2-8. Farefeltet ved forsikring mot sjøfare**

En forsikring mot sjøfare omfatter alle farer som interessen blir utsatt for, med unntak av:

- (a) de farer som omfattes av en forsikring mot krigsfare etter § 2-9,
- (b) inngrep av statsmakt. Med statsmakt forstås personer eller organisasjoner som utøver offentlig eller overstatlig myndighet. Som inngrep ansees ikke tiltak fra statsmakt for å avverge eller begrense skade, såfremt risikoen for slik skade

er forårsaket av en fare som omfattes av forsikringen mot sjøfare,

(c) manglende betalingsevne,

(d) farer omfattet av RACE II klausulen:

- 1 ioniserende stråling eller radioaktiv kontaminering fra ethvert kjernefysisk brensel eller fra ethvert kjernefysisk avfall eller fra forbrenning av kjernefysisk brensel,
- 2 radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller kontaminerende egenskaper ved ethvert kjernefysisk anlegg, reaktor eller annen kjernefysisk sammenstilling eller kjernefysisk komponent av slik sammenstilling,
- 3 ethvert våpen eller utstyr som anvender atomisk eller kjernefysisk fisjon og/eller fusjon eller annen liknende reaksjon eller radioaktiv kraft eller substans,
- 4 radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller kontaminerende egenskaper ved enhver radioaktiv substans. Dette gjelder likevel ikke når andre radioaktive isotoper enn radioaktive isotoper fra kjernefysisk brensel blir klargjort, fraktet, lagret eller benyttet for kommersiell, landbruksmessig, medisinsk, vitenskapelig eller annet liknende fredelig formål.
- 5 ethvert kjemisk, biologisk, biokjemisk eller elektromagnetisk våpen.

## **§ 2-9. Farefeltet ved forsikring mot krigsfare**

1. ledd En forsikring mot krigsfare omfatter:

(a) farer som skyldes krig eller krigslignende forhold, herunder borgerkrig eller bruk av våpen eller andre krigsmidler under militærøvelser i fredstid eller nøytralitetsvern,

(b) oppbringelse, konfiskasjon, og andre lignende inngrep som foretas av fremmed statsmakt. Med fremmed statsmakt forstås annen statsmakt enn statsmakt i skipets registreringsstat eller i den stat hvor de vesentlige eierinteresser befinner seg, samt personer og

organisasjoner som urettmessig utgir seg for å utøve offentlig eller overstatlig myndighet. Som inngrep ansees ikke rekvisisjon til eiendom eller bruk som foretas av statsmakt,

(c) opptøyer, sabotasje, terrorhandlinger eller annen sosial, religiøs eller politisk motivert bruk av vold eller trusler om bruk av vold, streik eller lockout,

(d) sjørøveri og mytteri,

(e) tiltak fra statsmakt for å avverge eller begrense skade, såfremt risikoen for slik skade er forårsaket av en fare som nevnt i litra (a) - (d).

2. ledd Forsikringen omfatter ikke:

(a) manglende betalingsevne,

(b) farer omfattet av RACE II klausulen:

(1) ioniserende stråling eller radioaktiv kontaminering fra ethvert kjernefysisk brensel eller fra ethvert kjernefysisk avfall eller fra forbrenning av kjernefysisk brensel

(2) radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller kontaminerende egenskaper ved ethvert kjernefysisk anlegg, reaktor eller annen kjernefysisk sammenstilling eller kjernefysisk komponent av slik sammenstilling,

(3) ethvert våpen eller utstyr som anvender atomisk eller kjernefysisk fisjon og/eller fusjon eller annen liknende reaksjon eller radioaktiv kraft eller substans,

(4) radioaktive, giftige, eksplosive eller andre farlige eller kontaminerende egenskaper ved enhver radioaktiv substans,

(5) ethvert kjemisk, biologisk, biokjemisk eller elektromagnetisk våpen.

**§ 2-10. Farefeltet når det ikke er avtalt hva forsikringen omfatter**

Hvis ikke annet er avtalt, omfatter forsikringen bare sjøfare.

**§ 2-11. Årsakssammenheng. Periodisering av tap**

1. ledd Assurandøren svarer for tap som skyldes at interessen i forsikringstiden er rammet av en fare som forsikringen omfatter.
2. ledd Svakhhet eller skade som er ukjent ved begynnelsen eller utløpet av en forsikring, og som senere fører til havari eller en videreutvikling av skaden til andre deler, skal regnes som en sjøfare som rammer skipet på det tidspunktet da havariet eller skade på andre deler inntreffer, eller på det tidligere tidspunktet da svakheten eller den første skaden ble kjent.

**§ 2-12. Hovedregel om bevisbyrde**

1. ledd Sikrede har bevisbyrden for at han har lidt et tap som forsikringen omfatter, og for tapets omfang.
2. ledd Assurandøren har bevisbyrden for at tapet er forårsaket av forhold som forsikringen ikke omfatter, medmindre noe annet fremgår av andre bestemmelser.
3. ledd Sikrede har bevisbyrden for at tap ikke skyldes farer som nevnt i § 2-8 litra (d) og § 2-9 annet ledd litra (b).

**§ 2-13. Samvirke mellom flere farer**

1. ledd Hvis tapet er forårsaket ved et samvirke mellom flere forskjellige farer, og en eller flere av disse farer ikke omfattes av forsikringen, fordeles tapet forholdsmessig over de enkelte farer etter den innflytelse hver av dem må antas å ha øvet på dets inntreden og omfang, og assurandøren svarer bare for den del av tapet som blir henført til de farer forsikringen omfatter.
2. ledd Hvis en fare som er unntatt fra dekning i § 2-8 litra (d) og § 2-9 annet ledd litra (b), direkte eller indirekte har forårsaket eller medvirket til tapet, skal hele tapet henføres til denne faren.

**§ 2-14. Samvirke mellom sjøfare og krigsfare**

Hvis tapet er forårsaket ved et samvirke mellom sjøfare, jfr. § 2-8, og krigsfare, jfr. § 2-9, skal hele tapet ansees forårsaket av den faregruppe som har vært dominerende årsak. Hvis ingen av

faregruppene fremtrer som dominerende årsak, skal begge faregrupper ansees å ha øvet like stor innflytelse på tapets inntreden og omfang.

**§ 2-15. Tap som i sin helhet ansees forårsaket av krigsfare**

Krigsfare skal alltid ansees som dominerende årsak til:

(a) tap som skyldes at skipet er blitt skadet ved bruk av våpen eller andre krigsmidler i krigsøyemed eller under militærøvelser i fredstid eller under nøytralitetsvern,

(b) tap som skyldes at skipet som følge av krig eller krigslignende forhold får fremmed mannskap ombord, som helt eller delvis berøver føreren den frie ledelsen av skipet,

(c) tap av eller skade på en båt som skyldes at den henger utsvingt på grunn av krigsfare, og skade på skipet som en slik båt volder.

**§ 2-16. Tap som enten skyldes sjøfare eller krigsfare**

Er det på det rene at et tap enten er forårsaket av sjøfare, jfr. § 2-8, eller av krigsfare, jfr. § 2-9, uten at det er mulig å utpeke farer innen én av gruppene som den overveiende sannsynlige årsak, får regelen i § 2-14 annet punkt tilsvarende anvendelse.

## **Kapittel 3**

### **Forsikringstagerens og sikredes forhold**

#### **Avsnitt 1. Forsikringstagerens opplysningsplikt**

**§ 3-1. Opplysningspliktens omfang**

1. ledd Forsikringstageren skal ved avtalens inngåelse gi fullstendige og riktige opplysninger om alle omstendigheter som det er av betydning for assurandøren å kjenne til når han skal avgjøre om og i tilfelle på hvilke betingelser han vil overta forsikringen.

2. ledd           Blir forsikringstageren klar over at han har gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, skal han uten ugrunnet opphold melde fra til assurandøren om dette.

**§ 3-2.           Svik**

1. ledd           Har forsikringstageren svikaktig forsømt sin opplysningsplikt, er avtalen ikke bindende for assurandøren.
2. ledd           Assurandøren kan også si opp andre forsikringsavtaler han har med forsikringstageren med fjorten dagers varsel.

**§ 3-3.           Annen forsømmelse av opplysningsplikten**

1. ledd           Hvis forsikringstageren ved avtalens inngåelse på annen måte har forsømt sin opplysningsplikt, og det må antas at assurandøren ikke ville har overtatt forsikringen dersom forsikringstageren hadde gitt de opplysninger han burde, er avtalen ikke bindende for assurandøren.
2. ledd           Må det antas at assurandøren ville ha overtatt forsikringen, men på andre vilkår, svarer han bare i den utstrekning det godtgjøres at tapet ikke skyldes omstendigheter som forsikringstageren burde ha gitt opplysning om. Ansvarer begrenses på samme måte hvis forsikringstageren forsømmer sin opplysningsplikt etter avtalens inngåelse, med mindre det godtgjøres at tapet er inntruffet før forsikringstageren kunne ha beriktiget sine opplysninger.
3. ledd           I de tilfelle som er nevnt i annet ledd kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.

**§ 3-4.           Overtredelse av opplysningsplikten som ikke kan tilregnes forsikringstageren**

Har forsikringstageren gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger, uten at det er noe å legge ham til last, svarer assurandøren som om det var blitt gitt riktige opplysninger, men han kan si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.

**§ 3-5. Tilfelle hvor assurandøren ikke kan påberope at det er gitt mangelfulle opplysninger**

Assurandøren kan ikke påberope at det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger dersom han, på det tidspunkt da opplysning burde ha vært gitt, hadde eller burde hatt kjennskap til forholdet. Han kan heller ikke påberope seg § 3-3 og § 3-4 dersom det forhold som det ble gitt uriktig eller ufullstendig opplysning om, har opphørt å ha betydning for ham.

**§ 3-6. Assurandørens underretningsplikt**

Får assurandøren kjennskap til at det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig underrette forsikringstageren om i hvilken utstrekning han vil påberope seg § 3-2, § 3-3 og § 3-4. Gjør han ikke det, taper han sin rett til å påberope seg disse bestemmelsene.

**§ 3-7. Assurandørens rett til å få opplysninger fra klassifikasjonsselskapet m.v**

1. ledd Forsikringstageren plikter på assurandørens anmodning å skaffe ham alle tilgjengelige opplysninger fra klassifikasjonsselskapet om skipets tilstand før og under forsikringstiden.
2. ledd Forsømmer forsikringstageren sin plikt etter første ledd, kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel, dog tidligst til opphør ved skipets ankomst til nærmeste sikre havn etter assurandørens anvisning.
3. ledd Assurandøren har fullmakt til å innhente opplysninger som nevnt i første ledd direkte fra klassifikasjonsselskapet og fra relevante myndigheter i det land der skipet er registrert eller har vært gjennom havnestatskontroll. Forsikringstageren skal underrettes senest samtidig med at slik innhenting av opplysninger foretas.



## **Avsnitt 2. Fareendring**

### **§ 3-8. Fareendring**

1. ledd Fareendring foreligger når det skjer en endring i de forhold som etter avtalen skal danne grunnlaget for forsikringen, og faren derved endres i strid med avtalens forutsetninger.
2. ledd Skifte av registreringsstat, av skipets disponent eller av det selskap som har ansvaret for skipets teknisk/maritime drift, skal regnes som fareendring i henhold til første ledd. Det samme gjelder skifte av klassifikasjonsselskap.

### **§ 3-9. Fareendring som sikrede har fremkalt eller samtykket i**

1. ledd Har sikrede etter avtalens inngåelse forsettlig fremkalt eller samtykket i en fareendring, er assurandøren fri for ansvar, såfremt det kan antas at han ikke ville ha overtatt forsikringen, hvis han ved avtalens inngåelse hadde hatt kjennskap til at endringen ville finne sted.
2. ledd Kan det antas at assurandøren ville ha overtatt forsikringen, men på andre vilkår, svarer han bare i den utstrekning det godtgjøres at tapet ikke skyldes fareendringen.

### **§ 3-10. Assurandørens oppsigelsesrett**

Inntreer en fareendring, kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.

### **§ 3-11. Sikredes underretningsplikt**

Får sikrede kjennskap til at det vil inntre eller er inntrådt en fareendring, skal han uten ugrunnet opphold underrette assurandøren. Unnlater sikrede dette uten forsvarlig grunn, kommer regelen i § 3-9 til anvendelse, selv om endringen ikke er fremkalt av ham eller med hans samtykke, og assurandøren kan si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.

**§ 3-12. Tilfelle hvor assurandøren ikke kan påberope seg en fareendring**

1. ledd Assurandøren kan ikke påberope seg § 3-9 og § 3-10 etter at fareendringen har opphørt å ha betydning for ham.
2. ledd Det samme gjelder hvis faren er endret ved foranstaltninger som tar sikte på å redde menneskeliv, eller ved at det forsikrede skip under reisen berger eller forsøker å berge skip eller gods.

**§ 3-13. Assurandørens underretningsplikt**

Får assurandøren kjennskap til at det er inntrådt en fareendring, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig underrette sikrede om i hvilken utstrekning han vil påberope seg § 3-9 og § 3-10. Gjør han ikke det, taper han sin rett til å påberope seg disse bestemmelser.

**§ 3-14. Tap av klasse**

1. ledd Ved forsikringstidens begynnelse skal skipet ha klasse i et klassifikasjonsselskap godkjent av assurandøren.
2. ledd Forsikringen faller bort ved tap av klasse, medmindre assurandøren uttrykkelig samtykker i at forsikringsforholdet fortsetter. Er skipet underveis når klassen går tapt, faller forsikringsdekningen likevel ikke bort før skipets ankomst til nærmeste sikre havn etter assurandørens anvisning.
3. ledd Tap av klasse foreligger hvor sikrede eller noen på hans vegne ber om at klassen blir strøket, eller hvor klassen suspenderes eller trekkes tilbake av andre årsaker enn et inntrådt havari.
4. ledd For skifte av klassifikasjonsselskap gjelder § 3-8 annet ledd annet punkt.

**§ 3-15. Fartsområde**

1. ledd Forsikringens ordinære fartsområde omfatter alle farvann, med de begrensninger som følger av vedlegget til Planen med hensyn til betingede og ekskluderte områder. Forsikringstageren plikter å varsle assurandøren før skipet seiler utenfor det ordinære fartsområdet.

2. ledd I de betingede fartsområdene kan skipet fortsatt seile, men assurandøren kan kreve tilleggspremie, og kan også fastsette andre vilkår. Oppstår det skade mens skipet befinner seg i et betinget område med sikredes samtykke og uten at melding er gitt, erstattes skaden med fradrag av en fjerdepart, maksimum USD 175 000. Bestemmelsen i § 12-19 gjelder tilsvarende.
3. ledd Kommer skipet inn i et ekskludert fartsområde, trer forsikringen ut av kraft, medmindre assurandøren på forhånd har gitt tillatelse eller overskridelsen ikke skyldes forsettlig forhold fra skipets fører. Kommer skipet før forsikringstidens utløp ut av det ekskluderte området, trer forsikringen på nytt i kraft. Bestemmelsen i § 3-12 annet ledd får tilsvarende anvendelse.

### **§ 3-16. Rettsstridige foretagender**

1. ledd Assurandøren svarer ikke for tap som er en følge av at skipet brukes til rettsstridig formål, med mindre sikrede hverken kjente eller burde ha kjent til forholdet på et slikt tidspunkt at det ville ha vært mulig for ham å gripe inn.
2. ledd Hvis sikrede ikke griper inn uten ugrunnet opphold etter at han ble kjent med forholdet, kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.
3. ledd Blir skipet med sikredes samtykke i det vesentlige brukt til fremme av rettsstridig formål, faller forsikringen bort.

### **§ 3-17. Suspensjon av forsikringen ved rekvisisjon**

1. ledd Blir skipet rekvirert av statsmakt, trer både forsikringen mot sjøfare og mot krigsfare ut av kraft. Faller rekvisisjonen bort før forsikringstidens utløp, trer forsikringen påny i kraft. Er skipet da i vesentlig dårligere stand enn det var før rekvisisjonen fant sted, kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel, dog tidligst til opphør ved skipets ankomst til nærmeste sikre havn etter assurandørens anvisning.

**§ 3-18. Melding om rekvisisjon**

1. ledd Får sikrede vite at skipet er eller vil bli rekvirert, eller at det er eller vil bli tilbakelevert etter rekvisisjon, skal han melde fra til assurandøren uten ugrunnet opphold.
2. ledd Assurandøren kan forlange at sikrede umiddelbart etter tilbakeleveringen for egen regning skal la skipet besikte i dokk. Assurandøren skal varsles i god tid til besiktelsen.
3. ledd Har sikrede forsømt å oppfylle sine plikter etter første eller annet ledd, har han bevisbyrden for at tapet ikke skyldes havarier eller andre lignende forhold som er inntruffet mens skipet var rekvirert.

**§ 3-19. Suspensjon av forsikringen ved midlertidig beslagleggelse**

1. ledd Blir skipet midlertidig beslaglagt av statsmakt, uten at § 3-17 kommer til anvendelse, trer forsikringen mot sjøfare ut av kraft. Forsikringen mot krigsfare dekker i så fall også de farer som etter § 2-8 omfattes av en forsikring mot sjøfare.
2. ledd § 3-18 får tilsvarende anvendelse.

**§ 3-20. Flytting av skipet til reparasjonsverksted**

1. ledd Må det antas at en flytting av skipet til reparasjonsverksted kan medføre en økning av risikoen på grunn av skade, skal sikrede på forhånd gi melding til assurandøren om flyttingen.
2. ledd Vil flyttingen medføre en vesentlig økning av risikoen, kan assurandøren, før flyttingen påbegynnes, meddele sikrede at han av denne grunn motsetter seg flyttingen. Er slik meddelelse gitt eller har sikrede forsømt å gi melding etter første ledd, svarer assurandøren ikke for tap som oppstår under eller som følge av flyttingen.

**§ 3-21. Eierskifte**

Går skipet over til ny eier ved salg eller på annen måte, faller forsikringen bort.

### **Avsnitt 3. Sikkerhetsforskrifter**

#### **§ 3-22. Sikkerhetsforskrifter**

1. ledd Med sikkerhetsforskrifter menes påbud om forholdsregler for å forebygge tap, gitt av offentlig myndighet, fastsatt i forsikringsavtalen, gitt av assurandøren med hjemmel i forsikringsavtalen, eller gitt av klassifikasjonsselskapet.
2. ledd Periodiske besiktelser fastsatt av offentlig myndighet eller klassifikasjonsselskapet utgjør en sikkerhetsforskrift etter første ledd. Slike besiktelser skal foretas innenfor de fastsatte tidsrammene.
3. ledd Klassifikasjonsselskapets regler om isklasse utgjør en sikkerhetsforskrift etter første ledd.

#### **§ 3-23. Assurandørens rett til å forlange besiktelse av skipet**

1. ledd Assurandøren har rett til når som helst i forsikringstiden å undersøke om skipet oppfyller de påbud om teknisk og operativ sikkerhet, som er gitt av offentlig myndighet eller av klassifikasjonsselskapet. Hvis det er nødvendig av hensyn til undersøkelsen, kan han forlange at lasten helt eller delvis skal losses.
2. ledd Nekter sikrede å la assurandøren foreta slik undersøkelse, svarer assurandøren deretter bare i den utstrekning sikrede godtgjør at tapet ikke skyldes mangler ved skipet som ville ha blitt oppdaget.
3. ledd Er undersøkelsen ikke foranlediget av et havari eller annet lignende forhold som omfattes av forsikringen, skal assurandøren erstatte sikrede så vel hans omkostninger som det tap han lider som følge av undersøkelsen, med mindre det viser seg at påbudene om teknisk og operativ sikkerhet ikke er oppfylt.

#### **§ 3-24. (åpen)**

#### **§ 3-25. Overtredelse av sikkerhetsforskrifter**

1. ledd Er en sikkerhetsforskrift overtrådt, svarer assurandøren bare i den utstrekning det godtgjøres at tapet ikke er en følge av overtredelsen eller at overtredelsen ikke kan tilregnes sikrede. Dette gjelder likevel ikke hvis sikrede er fører av skipet eller medlem av dets besetning, og den forsømmelse han har gjort seg skyldig i, er av nautisk art.

2. ledd Gjelder overtredelsen en spesiell sikkerhetsforskrift, fastsatt i forsikringsavtalen, skal forsømmelse utvist av noen som på vegne av sikrede har plikt til å overholde forskriften eller påse at den blir fulgt, likestilles med sikredes egen forsømmelse. Det samme gjelder dersom det ikke foretas periodiske besiktelser som angitt i § 3-22 annet ledd.

**§ 3-26. Skip i opplag**

For skip som skal i opplag, skal det utarbeides en egen opplagsplan, som skal legges frem for assurandøren til godkjenning. Er dette ikke gjort, eller er opplagsplanen ikke fulgt under opplag, gjelder § 3-25 første ledd tilsvarende.

**§ 3-27. Assurandørens oppsigelsesrett**

1. ledd Assurandøren kan si opp forsikringen med fjorten dagers varsel, men likevel tidligst til opphør ved skipets ankomst til nærmeste sikre havn etter assurandørens anvisning, når:

(a) skipet på grunn av uheldig konstruksjon, svekkelse, havari eller lignende forhold ikke oppfyller sikkerhetsforskrift om teknisk og operativ sikkerhet,

(b) en sikkerhetsforskrift av vesentlig betydning er forsettlig eller grovt uaktsomt overtrådt av sikrede eller av noen som på hans vegne har plikt til å overholde forskriften eller påse at den blir fulgt.

**§ 3-28. Kontraktsvilkår**

Assurandøren kan bestemme at det ved kontraktsslutning i forbindelse med driften av det forsikrede skip skal benyttes bestemte vilkår eller at bestemte vilkår ikke skal benyttes. Dette kan gjøres generelt eller for en bestemt havn eller fart.

#### **Avsnitt 4. Redningsforanstaltninger m.v.**

##### **§ 3-29. Sikredes plikt til å underrette assurandøren om havari**

1. ledd Hvis et havari truer med å inntreffe eller er inntruffet, skal sikrede uten ugrunnet opphold varsle assurandøren, og holde ham underrettet om den videre utvikling.

2. ledd Sikrede og skipsføreren plikter å varsle assurandøren til sjøforklaringer og besiktelser som holdes i anledning av havariet.

##### **§ 3-30. Sikredes plikt til å avverge og begrense tapet**

Hvis et havari truer med å inntreffe eller er inntruffet, skal sikrede gjøre det som med rimelighet kan ventes av ham for å avverge eller begrense tapet. Før han treffer sine foranstaltninger, skal han, såfremt det er anledning til det, rådføre seg med assurandøren.

##### **§ 3-31. Virkningen av at sikrede forsømmer sine plikter**

1. ledd Unnlater sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt å oppfylle sine plikter etter § 3-29 eller § 3-30, svarer assurandøren ikke for større tap enn det må antas at han ville ha hatt å dekke, dersom plikten var blitt oppfylt.

2. ledd Tilsvarende gjelder hvis skipsføreren forsømmer sine plikter etter § 3-29.

#### **Avsnitt 5. Sikredes forsettlige eller uaktsomme fremkallelse av havariet**

##### **§ 3-32. Forsett**

Har sikrede forsettlig fremkalt havariet, har han intet krav mot assurandøren.

##### **§ 3-33. Grov uaktsomhet**

Har sikrede forårsaket havariet ved grov uaktsomhet, avgjøres det under hensyn til skyldgraden og omstendighetene forøvrig, om og i tilfelle hvor meget assurandøren skal betale.

**§ 3-34. Assurandørens oppsigelsesrett**

1. ledd Har sikrede forsettlig fremkalt eller forsøkt å fremkalle et havari, kan assurandøren si opp forsikringen uten varsel. Har sikrede forårsaket et havari ved grov uaktsomhet, kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.
2. ledd Ved sikredes forsettlige fremkallelse av havariet kan assurandøren si opp andre forsikringer med sikrede med fjorten dagers varsel.

**§ 3-35. Omstendigheter som utelukker anvendelse av § 3-32 til § 3-34**

Reglene i § 3-32 til § 3-34 kommer ikke til anvendelse:

(a) hvis sikrede på grunn av sinnssykdom eller annen unormal sinnstilstand - selvforskyldt rus unntatt - var ute av stand til å bedømme sin handlemåte,

(b) hvis sikrede har forårsaket havariet under omstendigheter som nevnt i § 3-12, annet ledd, forsåvidt hans handlemåte etter de foreliggende omstendigheter måtte ansees som hensiktsmessig og forsvarlig.

**Avsnitt 6. Identifikasjon**

**§ 3-36. Identifikasjon mellom sikrede og hans hjelpere**

1. ledd Assurandøren kan ikke overfor sikrede påberope seg feil eller forsømmelser begått av skipets fører eller mannskap i sjømannstjenesten.
2. ledd Assurandøren kan overfor sikrede påberope seg feil eller forsømmelser begått av alle organisasjoner eller personer som har fått delegert avgjørelsesmyndighet fra sikrede vedrørende funksjoner av vesentlig betydning for forsikringsdekningen, såfremt feilen eller forsømmelsen knytter seg til en slik funksjon.

**§ 3-37. Identifikasjon mellom flere sikrede og mellom sikrede og medeier**

Assurandøren kan ikke overfor sikrede påberope seg feil eller forsømmelser begått av en annen sikret eller medeier i det forsikrede skip, eller noen disse kan identifiseres med etter § 3-36 annet ledd,



med mindre denne sikrede eller medeier har besluttende myndighet for driften av skipet.

**§ 3-38. Identifikasjon mellom sikrede og forsikringstager**

Assurandøren kan overfor sikrede påberope seg feil eller forsømmelser begått av forsikringstageren.

## **Kapittel 4**

### **Assurandørens erstatningsansvar**

#### **Avsnitt 1. Almennlige regler om assurandørens ansvar**

**§ 4-1. Totaltap**

Ved totaltap kan sikrede kreve utbetalt forsikringssummen, dog ikke utover forsikringsverdien.

**§ 4-2. Almennelig formuestap og tap som følge av forsinkelse**

Medmindre annet er bestemt i denne Plan eller særskilt avtalt, svarer assurandøren ikke for alminnelig formuestap, eller for tidstap, konjunkturtap, markedstap og lignende tap som følge av forsinkelse.

**§ 4-3. Omkostninger ved sikkerhetsstillelse o.l.**

Hvis sikrede i anledning av et havari har måttet reise penger eller stille sikkerhet, kan han kreve rimelige utgifter i forbindelse med dette erstattet av assurandøren. Dette gjelder dog ikke hvis sikrede uten rimelig grunn har latt være å bruke sin adgang til å kreve forskudd fra assurandøren etter § 5-7.

**§ 4-4. Saksomkostninger**

Når et ansvar som omfattes av forsikringen gjøres gjeldende mot sikrede, og når sikrede gjør gjeldende dekningskrav mot tredjemann i anledning tap som omfattes av forsikringen, svarer assurandøren for de omkostninger som påløper, såfremt de tiltak som er truffet, er godkjent av assurandøren eller må ansees forsvarlige.

**§ 4-5. Omkostninger i forbindelse med erstatningsoppgjøret**

1. ledd Når assurandøren er ansvarlig for tapet, skal han også erstatte nødvendige omkostninger ved fastsettelse av tapet og beregningen av erstatningen.
2. ledd Har sikrede rimelig grunn til å benytte egen utsendt besiktelsesmann, svarer assurandøren for nødvendige utgifter til denne.

**§ 4-6. Omkostninger ved foranstaltninger som angår flere interesser**

Er det påløpt omkostninger som nevnt i § 4-3 til § 4-5 ved foranstaltninger som angår flere interesser, svarer assurandøren bare for den del av omkostningene som ved en forholdsmessig fordeling faller på den forsikrede interesse.

**Avsnitt 2. Redningsomkostninger, herunder bergelønn og fellehavari**

**§ 4-7. Dekning av redningsomkostninger**

Hvis et havari truer med å inntreffe eller er inntruffet, svarer assurandøren etter reglene i § 4-8 til § 4-12 for tiltak satt i verk av hensyn til farer som forsikringen omfatter, såfremt tiltakene hadde en ekstraordinær karakter og måtte ansees som forsvarlige.

**§ 4-8. Fellehavari**

1. ledd Assurandøren svarer for fellehavaribidrag som er utlignet på den forsikrede interesse. Han svarer også for fellehavaribidrag som er utlignet på frakt eller certepartihyre, såfremt sikrede står som eier av denne interessen. Bidraget erstattes på grunnlag av dispasje, lovlig oppgjort etter gjeldende rettsregler eller vilkår som må ansees sedvanlige i vedkommende fart. Bidraget erstattes etter dispasjen selv om bidragsverdien er høyere enn interessens forsikringsverdi. **Assurandøren svarer også tilsvarende for bergelønn, i den grad den ikke er erstattet i fellehavari. Han svarer imidlertid ikke for renter i den utstrekning de i dispasjen er erstattet utover forfalltid i henhold til § 5-6.**
2. ledd Hvis sikrede som følge av brudd på fraktavtalen er avskåret fra å kreve bidrag fra de øvrige deltagere i fellehavariet, godtgjør

assurandøren det beløp som etter reglene om fellehavari faller på den forsikrede interesse.

3. ledd Velger sikrede ikke å kreve bidrag fra de øvrige interesser i fellehavariet, svarer assurandøren etter sikredes valg enten
- (a) for tap, skader, ansvar og omkostninger som ville ha vært erstattet i fellehavariet inntil det beløp som er avtalt i polisen, eller
  - (b) for skipets fellehavaribidrag.
- Oppgjøret etter foregående punkt skal baseres på York-Antwerpen-reglene 1994, men likevel slik at § 4-11 annet ledd annet punkt får tilsvarende anvendelse.

**§ 4-9. Fellehavarifordeling når interessene tilhører samme person**

Hvis skip, frakt og last tilhører samme person, men betingelsene for fellehavarifordeling forøvrig er til stede, svarer assurandøren som om bidragsverdiene hadde tilhørt forskjellige personer.

**§ 4-10. Skade på og tap av forsikringsgjenstanden**

Er forsikringsgjenstanden blitt skadet eller er den gått tapt som følge av en fellehavarihandling, skal skaden eller tapet erstattes i overensstemmelse med reglene om partikulært tap, dersom dette fører til et gunstigere resultat for sikrede.

**§ 4-11. Uegentlig fellehavari**

1. ledd Assurandøren svarer for tap pådratt for å redde skip i ballast eller for å fullføre ballastreisen såfremt han ville ha svart for skipets andel av slike omkostninger i henhold til fellehavarioppgjør etter York-Antwerpen-reglene. § 4-10 får tilsvarende anvendelse.
2. ledd Dog erstattes ikke hyre og kostpenger etter York-Antwerpen-reglene XI (b) for den tid som medgår til endelig reparasjon. Provisjonsomkostninger o.l. og renter erstattes etter § 4-3 og § 5-4.

**§ 4-12. Partikulære redningsomkostninger**

1. ledd Er det truffet redningstiltak etter § 4-7 uten at reglene i § 4-8 til § 4-11 kommer til anvendelse, svarer assurandøren for tap av eller skade på sikredes gjenstander, og for ansvar og omkostninger påført

sikrede. Tap som nevnt i § 4-2 erstattes likevel ikke etter denne bestemmelsen.

2. ledd Er tap, skade, ansvar og omkostninger som nevnt i første ledd voldt ved tiltak som angår flere interesser, svarer assurandøren bare for den del av tapet som ved en forholdsmessig fordeling faller på den forsikrede interesse.

### **Avsnitt 3. Dekning av sikredes ansvar overfor tredjemann**

#### **§ 4-13. Hovedregel**

Assurandøren svarer ikke for sikredes ansvar overfor tredjemann med mindre annet er bestemt i denne Plan eller særskilt avtalt.

#### **§ 4-14. "Cross liabilities"**

Har sikrede pådratt seg et ansvar, og kan han gjøre ansvar gjeldende mot skadelidte for tap som han selv er påført ved samme anledning, skal erstatningsoppgjøret mellom sikrede og assurandøren skje på grunnlag av de beregnede bruttoansvar før motregning har funnet sted. Dette gjelder selv om ett av de nevnte ansvar eller begge blir begrenset i erstatningsoppgjøret mellom sikrede og skadelidte. Foretas begrensningen på ansvarssaldoen mellom sikrede og skadelidte, skal i erstatningsoppgjøret mellom sikrede og assurandøren det største beregnede bruttoansvar reduseres med det samme beløp som saldoen er blitt redusert med.

#### **§ 4-15. Usedvanlige eller forbudte kontraktsvilkår**

Assurandøren svarer ikke i noe tilfelle for ansvar som skyldes at sikrede eller noen på hans vegne:

- (a) har inngått en kontrakt som medfører strengere ansvar enn det som følger av vanlige sjørettsregler, medmindre slike vilkår må ansees sedvanlige i vedkommende fart,
- (b) har benyttet eller unnlatt å benytte kontraktsvilkår som assurandøren i henhold til § 3-28 har forbudt eller påbudt.

**§ 4-16. Gjenstand som tilhører sikrede**

Assurandøren svarer for sikredes tap ved at en gjenstand som tilhører sikrede, blir skadet eller går tapt under slike forhold at sikrede ville ha blitt ansvarlig for tapet dersom gjenstanden hadde tilhørt tredjemann, og assurandøren måtte ha dekket dette erstatningsansvar. Herfra unntas dog tap av eller skade på det forsikrede skip, dets forsyninger og utstyr.

**§ 4-17. Fastsettelse av sikredes ansvar**

1. ledd Dekker assurandøren sikredes erstatningsansvar overfor tredjemann, har skadelidte tredjemann ikke et direkte krav mot assurandøren.
2. ledd Assurandøren dekker sikredes ansvar dersom det er fastsatt ved:
  - (a) endelig dom eller kjennelse av norsk eller utenlandsk domstol,
  - (b) voldgiftsdom, dersom avtale om avgjørelse ved voldgift var inngått før tvisten oppsto eller er inngått senere med assurandørens samtykke,
  - (c) forlik som er godkjent av assurandøren.
3. ledd Har sikrede i andre tilfelle anerkjent et krav eller betalt erstatning, dekker assurandøren ansvaret dersom sikrede godtgjør at kravet var berettiget både hva grunnlag og størrelse angår.

**Avsnitt 4. Forsikringssummen som grense for assurandørens ansvar**

**§ 4-18. Hovedregel**

1. ledd Assurandøren svarer inntil forsikringssummen for tap som er forårsaket ved et enkelt havari. For redningsomkostninger pådratt i tilknytning til et slikt havari svarer dessuten assurandøren inntil et beløp tilsvarende forsikringssummen. Overstiger redningsomkostningene dette beløpet, svarer assurandøren i kaskoforsikring også med den del av forsikringssummen som ikke er gått med til dekning av skade på eller tap av skipet.

2. ledd For ansvar overfor tredjemann som følge av sammenstøt eller støtning svarer assurandøren særskilt overensstemmende med reglene i § 13-3 og § 14-1.

**§ 4-19. Ansvar utover forsikringssummen**

Selv om forsikringssummen overskrides, erstatter assurandøren:

(a) tap som nevnt i § 4-3 til § 4-5, og § 5-21, første punkt,

(b) renter av erstatningen.

**§ 4-20. Ansvarsgrensen ved samvirke mellom flere farer**

Hvis assurandøren etter § 2-13, § 2-14 eller § 2-16 blir pålagt å dekke en del av skaden, begrenses hans ansvar til en tilsvarende del av de beløp som er nevnt i § 4-18 og § 4-19.

**§ 4-21. Assurandørens adgang til å fri seg fra videre ansvar ved å utbetale forsikringssummen**

1. ledd Når et havari er inntruffet, kan assurandøren fri seg fra videre ansvar ved å meddele sikrede at han vil utbetale forsikringssummen.

2. ledd Tap som nevnt i § 4-3 til § 4-5, § 4-7 til § 4-12 og § 5-21, første punkt erstattes utover forsikringssummen etter reglene i § 4-18 og § 4-19, såfremt det skyldes foranstaltninger satt i verk før sikrede fikk meddelelse om assurandørens beslutning.

3. ledd Assurandøren har i dette tilfelle ingen rett til forsikringsgjenstanden etter § 5-19.

## Kapittel 5

### Erstatningsoppgjøret

#### Avsnitt 1. Erstatningsberegning, renter, forskudd m.v.

##### § 5-1. Sikredes plikt til å skaffe opplysninger og dokumenter

1. ledd Sikrede plikter å skaffe assurandøren de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham, og som assurandøren trenger av hensyn til erstatningsoppgjøret.
2. ledd Forsømmer sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt sine plikter etter første ledd, dekker assurandøren bare det ansvar som ville ha påhvilt ham om plikten var blitt oppfylt.
3. ledd Er forsømmelsen svikaktig, faller assurandørens ansvar bort. Assurandøren kan i så fall dessuten si opp enhver forsikringsavtale han har med sikrede med fjorten dagers varsel. Oppsigelse må foretas uten ugrunnet opphold etter at assurandøren ble kjent med det svikaktige forhold.

##### § 5-2. Erstatningsberegningen

Assurandøren skal avgi erstatningsberegningen snarest mulig. Han kan overlate til en dispassør å foreta beregningen.

##### § 5-3. Valutakurser

1. ledd Har sikrede hatt utlegg i en annen valuta enn den som forsikringssummen er fastsatt i, skal omregningen skje etter kursen på utleggsdagen. Hvis utlegget forfaller til bestemt tid, og sikrede uten rimelig grunn lar være å betale ved forfall, kan han ikke kreve erstatning etter en høyere kurs enn forfallsdagens. Har sikrede etter samråd med assurandøren foretatt dekningskjøp, legges dekningskursen til grunn.
2. ledd Skal assurandøren erstatte omkostninger som ikke er betalt når oppgjøret finner sted, skjer omregningen etter kursen på den dag erstatningsberegningen avgis.

3. ledd Ved forsikringssum i fremmed valuta skal omregning til polisens valuta av kronebeløp eller annen myntsort angitt i forsikringsvilkårene foretas etter bankenes siste offisielle salgskurs før forsikringens ikrafttreden.

#### **§ 5-4. Renter av erstatningen**

1. ledd Sikrede kan kreve renter når det er gått en måned fra den dag melding om havariet ble sendt til assurandøren. Skal assurandøren erstatte sikredes utlegg, løper renten fra utleggsdagen. Skal assurandøren erstatte sikredes tidstap, inntreer renteplikten først en måned etter utløpet av den perioden assurandøren svarer for.
2. ledd Hvis sikrede forsømmer å skaffe opplysninger og dokumenter som nevnt i § 5-1, og oppgjøret som følge av det blir forsinket, kan han ikke kreve renter for den tid som derved går tapt. Det samme gjelder hvis sikrede urettmessig avviser fullt eller delvis oppgjør.
3. ledd Rentefoten er seks måneders NIBOR + 2 % for forsikringsavtaler hvor forsikringssummen er angitt i norske kroner og ellers seks måneders LIBOR + 2 %. Renten fastsettes pr. 1. januar det året forsikringsavtalen trer i kraft til gjennomsnittlig rente for de to siste månedene året før.
4. ledd Etter forfallstid, jfr. § 5-6, svares det morarente etter reglene i Lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976 § 3 første ledd, dersom morarenten er høyere enn renten fastsatt etter reglene ovenfor.

#### **§ 5-5. Tvist om erstatningsberegningen**

1. ledd Hvis sikrede ikke godtar assurandørens erstatningsberegning, kan såvel sikrede som assurandøren forlange at beregningen forelegges en **nordisk** dispasjør til uttalelse før oppgjøret i tilfelle bringes inn for domstolene. Dispasjøren utpekes av sikrede.
2. ledd Omkostningene ved dispasjørens behandling av saken bæres av assurandøren, med mindre sikredes krav om omgjøring av erstatningsberegningen var åpenbart ubegrunnet.
3. ledd Reglene i første og annet ledd får tilsvarende anvendelse når assurandøren har avslått sikredes krav om erstatning.



**§ 5-6. Forfallstid**

Erstatningen forfaller til betaling seks uker fra den dag da erstatningsberegningen avgis eller skulle ha vært avgitt.

**§ 5-7. Assurandørens plikt til å yte forskudd**

1. ledd  
Hvis sikrede, før erstatningsberegning kan foretas, godtgjør at han har hatt eller i nær fremtid vil få større utgifter eller tap som omfattes av forsikringen, kan han kreve et passende forskudd på erstatningen. Når forskuddet gjelder utgifter som sikrede ennå ikke har betalt, har assurandøren adgang til å betale beløpet direkte til vedkommende tredjemann.
2. ledd  
Reglene i foregående ledd gjelder ikke hvis assurandøren har rimelig grunn til å betvile sin erstatningsplikt. At assurandøren har betalt forskudd, avgjør intet med hensyn til erstatningsplikten.
3. ledd  
Assurandøren kan kreve samme rente som etter § 5-4 tredje ledd. Hvis han yter forskudd på et beløp som erstattes i fellehavari, kan han kreve renter etter dispasjens rentefot. I tidstapforsikring kan assurandøren kreve rente på forskudd en måned etter utløpet av den perioden han svarer for.

**§ 5-8. Forskudd når det er tvist om hvilken assurandør som skal erstatte tapet**

Er det tvist om hvilken av flere assurandører som skal erstatte tapet, skal hver av dem på forlangende betale et forholdsmessig forskudd på erstatningen. Plikten er betinget av at ingen av assurandørene har fremsatt andre innsigelser mot kravet. Er deres eventuelle ansvar for tapet forskjellig, skal forskuddsbetalingen skje på grunnlag av det laveste ansvar.

**Avsnitt 2. Sikredes ansvar overfor tredjemann**

**§ 5-9. Sikredes plikter når et ansvar som omfattes av forsikringen, gjøres gjeldende mot ham**

1. ledd  
Når et ansvar som omfattes av forsikringen, gjøres gjeldende mot sikrede, plikter han straks å varsle assurandøren. Han skal vareta assurandørens interesser på beste måte, og, hvor det er nødvendig,

benytte kyndig teknisk og juridisk bistand. Assurandøren har rett til straks å gjøre seg kjent med alle dokumenter og andre bevisligheter.

2. ledd Forsømmer sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt sine plikter etter foregående ledd, dekker assurandøren bare det ansvar som ville ha påhvilt ham om pliktene var blitt oppfylt.

**§ 5-10. Assurandørens adgang til å overta behandlingen av kravet**

Assurandøren kan med sikredes samtykke påta seg behandlingen av krav som gjøres gjeldende mot sikrede og i tilfelle føre sak om det i hans navn. Dette innebærer ikke at assurandøren erkjenner noen plikt til å dekke det ansvar sikrede måtte bli pålagt.

**§ 5-11. Avgjørelse av spørsmål om saksanlegg eller anke**

1. ledd Er det uenighet mellom assurandøren og sikrede om saksanlegg eller anke, avgjøres spørsmålet med endelig virkning av en oppmann utpekt av de norske dispasjørene i fellesskap.
2. ledd Oppmannen skal velge den løsning som etter hans skjønn sannsynligvis vil føre til det minste samlede tap for sikrede og for hans assurandører. Oppmannen skal ikke ta hensyn til den fordel som sikrede eller en assurandør kan beholde eller oppnå ved at sikrede godtar eller søker å bli pålagt en høyere skyldbrøk i en kollisjonssak.
3. ledd Hvis sikrede ikke følger oppmannens avgjørelse, hefter den assurandør som har fått medhold av oppmannen, ikke i noe tilfelle for ansvar utover det han hadde erklært seg villig til å godta da tvisten ble forelagt for oppmannen. Anlegger sikrede sak eller påanker han en dom i strid med oppmannens avgjørelse, og fører saksanlegget eller anken til at assurandøren må bære et mindre ansvar enn det han hadde erklært seg villig til å godta, svarer assurandøren innenfor den oppnådde besparelse for sin forholdsmessige del av saksomkostningene.

**§ 5-12. Sikkerhetsstillelse**

1. ledd Assurandøren har ikke plikt til å stille sikkerhet for sikredes ansvar overfor tredjemann.

2. ledd At assurandøren stiller slik sikkerhet, avgjør intet med hensyn til erstatningsplikten.
3. ledd Har assurandøren stillet sikkerhet for et ansvar som viser seg å være ham uvedkommende, skal sikrede erstatte ham hans utlegg i forbindelse med sikkerhetsstillelsen.

### **Avsnitt 3. Sikredes dekningskrav mot tredjemann**

#### **§ 5-13. Assurandørens rett til å tre inn i dekningskrav som sikrede har mot tredjemann**

1. ledd Kan sikrede forlange at tredjemann erstatter tapet, inntretr assurandøren ved utbetalingen av erstatningen i sikredes rett mot tredjemann. Regelen i § 4-14 får tilsvarende anvendelse.
2. ledd Svarer assurandøren bare delvis for tapet, deles kravet forholdsmessig mellom assurandøren og sikrede. Det samme gjelder hvis erstatning for det fulle tap ville bli betalt med et høyere beløp av tredjemann enn av assurandøren, men tredjemann bare hefter for en andel av tapet eller hele tapsbeløpet ikke kan inndrives.
3. ledd Hvis assurandørens krav utbringer et høyere nettobeløp enn det han har betalt til sikrede med tillegg av renter, tilfaller det overskytende sikrede.

#### **§ 5-14. Fraskrivelse av dekningskravet**

Assurandørens ansvar nedsettes med det beløp han blir avskåret fra å innkreve som følge av at sikrede har fraskrevet seg retten til å kreve erstatning av tredjemann, dersom fraskrivelsen enten ikke kan ansees sedvanlig i vedkommende fart, eller er skjedd i strid med forskrift som assurandøren har gitt med hjemmel i § 3-28.

#### **§ 5-15. Sikredes plikt til å bistå assurandøren med opplysninger og dokumenter**

1. ledd Sikrede skal på forlangende gi assurandøren alle opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham, og som er av betydning for gjennomføringen av assurandørens krav.

2. ledd Også før assurandøren har overtatt kravet, har han rett til å gjøre seg kjent med alle dokumenter og andre bevisligheter.

**§ 5-16. Sikredes plikt til å bevare og sikre kravet**

1. ledd Sikrede plikter å foreta det nødvendige for å bevare og sikre kravet inntil assurandøren selv kan varetta sine interesser. Hvis det er påkrevet, skal sikrede benytte kyndig teknisk og juridisk bistand.

2. ledd Unnlater sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt å oppfylle sine plikter etter foregående ledd, blir han ansvarlig for det tap assurandøren er påført ved forsømmelsen.

**§ 5-17. Avgjørelse av spørsmålet om saksanlegg eller anke**

Er det uenighet mellom assurandøren og sikrede om saksanlegg eller anke vedrørende dekningskrav mot tredjemann, får § 5-11 tilsvarende anvendelse.

**§ 5-18. Bergelønn som innebærer kompensasjon for tap som assurandøren har dekket**

1. ledd Har sikrede lidt tap i forbindelse med et bergningsforetagende, og mottar han bergelønn eller andel av bergelønn, plikter han av det mottatte å tilbakebetale assurandøren hva denne har betalt som erstatning for tapet.

2. ledd § 5-13 til § 5-17 får tilsvarende anvendelse.

**Avsnitt 4. Assurandørens rett til å overta forsikringsgjenstanden ved utbetaling av erstatning**

**§ 5-19. Assurandørens rett til å overta forsikringsgjenstanden**

1. ledd Ved betaling av erstatning for skade og totaltap trer assurandøren inn i sikredes rett til forsikringsgjenstanden eller de deler av forsikringsgjenstanden som er erstattet, medmindre han senest ved utbetalingen gir avkall på retten. § 2-4 får tilsvarende anvendelse.

2. ledd Ved totaltap plikter sikrede å skaffe assurandøren hjemmel til forsikringsgjenstanden og å utlevere alle dokumenter som er av

betydning for ham som eier. Omkostninger som påløper i denne forbindelse, bæres av assurandøren.

3. ledd Ved skade får § 5-13, annet ledd, første punkt tilsvarende anvendelse.

#### **§ 5-20. Heftelser på forsikringsgjenstanden**

1. ledd Hvis assurandøren etter at han har overtatt hele eller deler av forsikringsgjenstanden i henhold til § 5-19 blir pålagt å bekoste fjerning av den, skal sikrede refundere ham den del av omkostningene som overstiger verdien av det fjernede.

2. ledd Hvis forsikringsgjenstanden hefter for ansvar som ikke omfattes av forsikringen, skal sikrede forsåvidt holde assurandøren skadesløs.

3. ledd Hvis sikrede for å begrense sitt ansvar overfor tredjemann må abandonere skipet, kan dette skje uten hinder av assurandørens rett etter § 5-19.

#### **§ 5-21. Bevaring av forsikringsgjenstanden**

Assurandøren svarer for omkostningene ved nødvendige foranstaltninger til bevaring av forsikringsgjenstanden etter det havari som gir sikrede rett til totaltapserstatning. Sikrede plikter å treffe slike foranstaltninger også etter at forsikringsgjenstanden er overtatt av assurandøren, dersom denne ikke selv har anledning til å vareta sine interesser.

#### **§ 5-22. Assurandørens rett til erstatning for skade på forsikringsgjenstanden**

Assurandøren inntreer i sikredes krav mot tredjemann på erstatning for skade på forsikringsgjenstanden. Dette gjelder dog ikke krav etter forsikringsavtale.

## **Avsnitt 5. Foreldelse m.v.**

### **§ 5-23. Frist for anmeldelse av havari**

1. ledd Retten til å kreve erstatning bortfaller hvis havariet ikke er anmeldt til assurandøren innen seks måneder etter at sikrede, skipets fører eller skipets maskinsjef fikk kjennskap til det.
2. ledd Retten til å kreve erstatning for annet enn skrogskader under lett vannlinje bortfaller under enhver omstendighet hvis havariet ikke er anmeldt innen 24 måneder etter at det oppsto.
3. ledd Lov om foreldelse av fordringer av 18. mai 1979 nr. 18 § 10 nr. 2 og 3 gjelder tilsvarende.

### **§ 5-24. Foreldelse**

1. ledd Sikredes krav på erstatning foreldes etter tre år. Fristen begynner å løpe ved utløpet av det kalenderår da sikrede fikk nødvendig kunnskap om det forhold som begrunner kravet. Kravet foreldes likevel senest ti år etter utløpet av det kalenderår da havariet fant sted.
2. ledd Ved ansvarsforsikring foreldes likevel assurandørens ansvar ikke på et tidligere tidspunkt enn etter de regler som gjelder for sikredes erstatningsansvar.
3. ledd Forøvrig gjelder reglene i foreldelsesloven 18. mai 1979 nr. 18. Fristen i første ledd tredje punkt kan likevel ikke forlenges etter lovens § 10.

## **Kapittel 6**

### **Premie**

#### **§ 6-1. Premiebetaling**

1. ledd Forsikringstageren er ansvarlig for premien. Når ikke annet er avtalt, forfaller premien ved påkrav.

2. ledd           Betales ikke premien ved forfall, svares det morarente etter reglene i Lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976, § 3, første ledd.

**§ 6-2.           Assurandørens rett til å si opp forsikringen ved manglende premiebetaling**

1. ledd           Er en premie ikke betalt i rett tid, kan assurandøren si opp forsikringen med fjorten dagers varsel.

2. ledd           Blir premien betalt innen utløpet av fristen, får oppsigelsen ingen virkning.

**§ 6-3.           Premien ved totaltap**

1. ledd           Når assurandøren utbetaler erstatning for totaltap, eller utbetaler forsikringssummen etter § 4-21, har han krav på hele den avtalte premien.

2. ledd           Skyldes totaltapet helt eller delvis en fare som ikke omfattes av forsikringen, kan forsikringstageren for den del av forsikringssummen som ikke kommer til utbetaling, kreve en premiereduksjon som svarer til den tid assurandøren ikke har båret risikoen.

**§ 6-4.           Premietillegg når forsikringen blir forlenget**

1. ledd           I tilfelle som nevnt i § 10-10 kan assurandøren kreve premietillegg i forhold til den tid forsikringen er blitt forlenget.

2. ledd           Hvis det ved utløpet av forsikringstiden er uvisst om erstatning for totaltap vil bli krevet etter § 11-2 annet ledd, § 11-7 eller § 15-11, og skipet senere blir berget eller kommer til rette, kan premietillegg først kreves fra det tidspunkt da sikrede eller noen på hans vegne fikk rådighet over skipet.

**§ 6-5.           Premiereduksjon**

Blir forsikringstiden kortere enn avtalt, eller forsikringen har vært ute av kraft i en periode, kan forsikringstageren kreve en premiereduksjon som svarer til forkortelsen av forsikringstiden.

**§ 6-6. Premiereduksjon ved opplag og lignende opphold**

1. ledd Ligger skipet i forsikringstiden minst 30 dager uavbrutt på ett sted, uten last ombord, kan sikrede kreve forhandlinger om premiereduksjon (ristorno).
2. ledd Assurandøren har krav på full premie under oppholdet når:
- (a) skipet er forsikret på vilkår som nevnt i § 10-5 til § 10-6,
  - (b) assurandøren senere etter § 6-3 får krav på hele den avtalte premien.

**§ 6-7. Krav om premiereduksjon**

Krav om nedsettelse eller tilbakebetaling av premie etter reglene i dette kapittel bortfaller dersom det ikke fremsettes innen seks måneder etter utløpet av forsikringsåret, eller den avtalte forsikringstid, dersom denne er kortere enn ett år. Er kravet avhengig av den bruk som har vært gjort av skipet, skal forsikringstageren fremlegge fartsoppgave.

## Kapittel 7

### Medforsikring av panthaver

**§ 7-1. Panthaverens rett mot assurandøren**

1. ledd Er den interesse forsikringen gjelder pantsatt, beskytter forsikringen også panthaverens interesse, dog slik at assurandøren kan påberope seg reglene om identifikasjon i § 3-36 til § 3-38.
2. ledd Er det gitt melding til assurandøren om pantsettelsen, kommer reglene i § 7-2 til § 7-4 til anvendelse. Meldingen får virkning når den kommer frem til assurandøren.
3. ledd Assurandøren skal underrette panthaveren om at pantsettelsen er notert, og de virkninger det medfører.



**§ 7-2. Endring og oppsigelse av forsikringsavtalen**

Er forsikringsavtalen endret eller oppsagt, gjelder dette ikke i forhold til panthaveren, med mindre assurandøren har varslet ham særskilt om forholdet med minst fjorten dagers varsel. Dette gjelder likevel ikke ved krigsforsikring, jfr. § 15-8 første ledd annet punkt.

**§ 7-3. Havaribehandling, erstatningsberegning m.v.**

1. ledd De avgjørelser som er nødvendige i anledning av havari, erstatningsberegning eller gjennomføring av krav mot tredjemann, kan skje uten panthavers medvirkning.
2. ledd Retten til erstatning for totaltap kan ikke frafalles helt eller delvis til skade for panthaveren.

**§ 7-4. Utbetaling av erstatningen**

1. ledd Ved totaltap skal panthaverens interesse dekkes først.
2. ledd Erstatning for skade som for ett enkelt havari overstiger 5 % av forsikringssummen kan assurandøren uten samtykke fra panthaveren bare betale mot kvittert regning for utført reparasjon. Er skipet forsikret mot samme fare hos flere assurandører, gjelder denne begrensning for de samlede utbetalinger fra assurandørene.
3. ledd Erstatning etter § 12-1, fjerde ledd og § 12-2 kan ikke utbetales uten samtykke fra panthaveren.
4. ledd Erstatning for tidstap kan ikke utbetales uten samtykke fra panthaver som har pant i skipets fraktinntekter.
5. ledd Ansvar overfor tredjemann, som assurandøren svarer for, kan han bare utbetale mot kvittering fra tredjemann.
6. ledd Uten panthaverens samtykke kan assurandøren bare motregne med krav som utspringer av forsikringsforholdet for vedkommende skip, og som er forfalt i løpet av de siste to år før utbetalingen.

## Kapittel 8

### Medforsikring av tredjemann

#### § 8-1. Tredjemanns rett mot assurandøren

1. ledd Er forsikringen uttrykkelig tegnet til fordel for en navngitt tredjemann, beskytter forsikringen hans interesse, dog slik at assurandøren kan påberope seg reglene om identifikasjon i § 3-36 til § 3-38.
2. ledd Reglene i § 7-3 første ledd og § 7-4 sjette ledd får tilsvarende anvendelse ved forsikring av tredjemanns interesse.

#### § 8-2. Opplysningsplikt

1. ledd Reglene om opplysningsplikt i kapittel 3 avsnitt 1 får tilsvarende anvendelse på den som har status som sikret etter § 8-1 såfremt han er kjent med at han er navngitt i polisen.
2. ledd Assurandøren kan ikke overfor andre sikrede påberope seg sikredes brudd på opplysningsplikten etter første ledd, med mindre betingelsene for identifikasjon etter § 3-36 og § 3-37 foreligger.

#### § 8-3. Endring og oppsigelse av forsikringsavtalen

Er forsikringsavtalen endret eller oppsagt, gjelder dette også i forhold til medforsikret tredjemann.

#### § 8-4. Medforsikring av tredjemann. Utvidet dekning

Er det uttrykkelig tegnet utvidet medforsikringsdekning for tredjemanns interesse, kan assurandøren ikke gjøre gjeldende at han er uten ansvar i forhold til forsikringstageren eller en annen medforsikret på grunn av en handling eller unnlattelse som skal bedømmes etter reglene i kapittel 3 eller § 5-1.

## Kapittel 9

### Forholdet mellom hovedassurandøren og koassurandørene

#### § 9-1. Definisjoner

1. ledd Med "hovedassurandør" menes den assurandør som ved forsikringens tegning er oppgitt som hovedassurandør.
2. ledd Med "koassurandør" menes andre assurandører som har påtatt seg forsikring mot samme fare av en andel av interessen og hefter direkte overfor sikrede.

#### § 9-2. Hovedassurandørens adgang til å opptre på vegne av koassurandørene

1. ledd Når ikke annet er avtalt, er hovedassurandøren berettiget til å treffe de disposisjoner som er nevnt i § 9-3 til § 9-9 med bindende virkning for koassurandørene. Han plikter i disse tilfellene såvidt mulig å ta hensyn til samtlige assurandørers interesse.
2. ledd Selv om hovedassurandøren har opptrådt i strid med avtale med koassurandørene, eller på annen måte tilsidesatt disses tarv, er en disposisjon som han har truffet i henhold til § 9-3 til § 9-8, bindende for koassurandørene i forhold til sikrede, medmindre sikrede kjente eller burde ha kjent forholdet.

#### § 9-3. Opplagsplan

Hovedassurandøren kan godkjenne opplagsplan etter § 3-26.

#### § 9-4. Meldinger i forbindelse med havari

1. ledd Meldinger i forbindelse med et havari kan gis til hovedassurandøren.
2. ledd Hovedassurandøren skal snarest mulig sende meldingene videre til vedkommende koassurandører.

**§ 9-5. Bergning**

Hovedassurandøren kan treffe tiltak med sikte på bergning. Han kan meddele sikrede at bergningen er oppgitt eller at assurandørene vil begrense sitt ansvar for omkostningene overensstemmende med § 4-21.

**§ 9-6. Flytting og reparasjon**

Hovedassurandøren treffer beslutninger i henhold til § 3-20 og § 12-10 til § 12-13. Har sikrede begjært skipet kondemnert, avgjør hovedassurandøren også om skipet skal flyttes i henhold til § 11-6.

**§ 9-7. Sikkerhetsstillelse**

1. ledd Har hovedassurandøren i assurandørfellesskapets interesse stilt garanti eller kontragaranti for sikredes ansvar som følge av sammenstøt, støtning eller bergning, kan han beregne provisjon på 1 % av det avgitte garantibeløp. Hvis det stilles åpen garanti, beregnes provisjonen av det effektive bruttoansvar.
2. ledd Er koassurandøren underrettet om at hovedassurandøren har stilt garanti etter første ledd, må koassurandøren ikke utbetale erstatning i forbindelse med ansvaret direkte til sikrede.
3. ledd Koassurandøren kan ikke kompensere overfor hovedassurandøren med motkrav mot sikrede, medmindre han før sikkerheten ble stilt har tatt særskilt forbehold.

**§ 9-8. Tvist med tredjemann**

Gjør tredjemann gjeldende et ansvar som omfattes av forsikringen, eller har sikrede dekningskrav som assurandørene trer inn i, avgjør hovedassurandøren spørsmål om saksanlegg, anke og forlik.

**§ 9-9. Erstatningsberegning**

Hovedassurandøren sørger for at det blir foretatt erstatningsberegning. Beregningen binder koassurandørene såfremt den er overensstemmende med forsikringsvilkårene.

**§ 9-10. Koassurandørens insolvens**

Er en koassurandør insolvent, skal sikrede dekke hans andel av de utgiftene hovedassurandøren har hatt på vegne av sikrede. Koassurandørens andel av de utgiftene hovedassurandøren har hatt på vegne av assurandørfellesskapet, skal dekkes av hovedassurandøren.

**§ 9-11. Renter av hovedassurandørens utlegg**

Hovedassurandøren har rett til å beregne renter på utlegg han har hatt på vegne av assurandørfellesskapet og sikrede. § 5-4 gjelder tilsvarende.

## Annen del

### Kaskoforsikring

#### Kapittel 10

#### **Alminnelige regler om kaskoforsikringens omfang**

**§ 10-1. Hva forsikringen omfatter**

1. ledd Forsikringen omfatter:

- (a) skipet,
- (b) ombordværende tilbehør og reservegjenstander for skip og tilbehør, forutsatt at tilbehøret eller reservegjenstandene tilhører sikrede eller er lånt, leiet eller kjøpt med påhefte av salgspant eller lignende forbehold,
- (c) ombordværende bunkers og smøreolje.

2. ledd Forsikringen omfatter ikke:

- (a) proviant, maskin- og dekkrekvisita og andre gjenstander bestemt til forbruk,
- (b) båter og redskaper bestemt til fangst eller fiske,

(c) løse gjenstander utelukkende bestemt for sikring eller beskyttelse av lasten,

(d) løse konteinere bestemt for transport av last.

### **§ 10-2. Gjenstander o.l. som midlertidig fjernes fra skipet**

1. ledd Forsikringen omfatter også gjenstander o.l. som nevnt i § 10-1 første ledd, og som midlertidig fjernes fra skipet i forbindelse med dettes drift eller på grunn av reparasjon, ombygning eller lignende, såfremt gjenstandene o.l. skal bringes ombord igjen før avgang.
2. ledd Er fastmontert tilbehør for fiskefartøy midlertidig lagret i land, svarer assurandøren for tap som følge av brann og innbruddstyveri. Dette gjelder likevel bare såfremt assurandøren før fartøyet forlater havn er varslet om hvilket utstyr som er brakt i land, dets verdi og hvor det er lagret.
3. ledd Ved totaltap av fartøyet, jfr. kapittel 11, skal det gjøres fradrag i totaltapsersstatningen for verdien av tilbehør dekket i henhold til annet ledd.

### **§ 10-3. Tap som skyldes alminnelig bruk**

Assurandøren svarer ikke for tap som er en normal følge av bruken av skipet og dets tilbehør.

### **§ 10-4. Forsikring "på fulle vilkår"**

Når ikke annet er avtalt, svarer kaskoassurandøren for totaltap, skade og kollisjonsansvar, overensstemmende med kapitlene 11 til 13.

### **§ 10-5. Forsikring "kun mot totaltap" (K.m.t.)**

Er forsikringen tegnet "kun mot totaltap", svarer assurandøren for totaltap overensstemmende med reglene i kapittel 11.

### **§ 10-6. Forsikring "kun mot totaltap og felleshavaribidrag"**

Er forsikringen tegnet "kun mot totaltap og felleshavaribidrag", svarer assurandøren for:

- (a) totaltap overensstemmende med reglene i kapittel 11,
- (b) fellestavaribidrag og tap ved uegentlig fellestavar, jfr. § 4-7, § 4-8, § 4-9 og § 4-11.

**§ 10-7. Forsikring "kun mot totaltap, fellestavaribidrag og kollisjonsansvar"**

Er forsikringen tegnet "kun mot totaltap, fellestavaribidrag og kollisjonsansvar", svarer assurandøren for:

- (a) totaltap overensstemmende med reglene i kapittel 11,
- (b) fellestavaribidrag og tap ved uegentlig fellestavar, jfr. § 4-7, § 4-8, § 4-9 og § 4-11,
- (c) ansvar overfor tredjemann overensstemmende med reglene i kapittel 13.

**§ 10-8. Forsikring "på strandingsvilkår"**

Er forsikringen tegnet "på strandingsvilkår", svarer assurandøren for:

- (a) totaltap overensstemmende med reglene i kapittel 11,
- (b) fellestavaribidrag og tap ved uegentlig fellestavar, jfr. § 4-7, § 4-8, § 4-9 og § 4-11,
- (c) ansvar overfor tredjemann overensstemmende med reglene i kapittel 13,
- (d) skade på skipet som er en følge av:
  - at skipet har støtt på grunn under slike forhold at det ikke kan komme av ved egen hjelp;
  - at skipet er kantret så det ligger med mastene i sjøen eller bunnen opp;
  - at skipet har støtt sammen med annet skip eller isfjell;
  - at det er oppstått brann eller eksplosjon, dog unntatt skade som voldes i maskinrommet av brann eller eksplosjon som er oppstått der.

**§ 10-9. Varigheten av reiseforsikring**

1. ledd Ved reiseforsikring gjelder forsikringen fra det øyeblikk skipet begynner å innta last eller ballast. Skal skipet hverken innta last eller ballast, gjelder forsikringen fra det øyeblikk skipet letter anker eller kaster fortøyningene for å avgå.
2. ledd Forsikringen varer til skipet har losset sin last eller ballast på det angitte bestemmelsessted. Hvis sikrede ikke sørger for at lossingen skjer med tilbørlig hurtighet, opphører forsikringen når lossingen burde ha vært avsluttet. Skal skipet hverken losse last eller ballast, opphører forsikringen når det har kastet anker eller er blitt fortøyet på sedvanlig anker- eller fortøyningsplass.
3. ledd Hvis skipet på bestemmelsesstedet begynner å innta last eller ballast for en ny reise før lossingen av den gamle last eller ballast er avsluttet, opphører forsikringen når skipet begynner å innta last eller ballast.
4. ledd Blir reisen oppgitt etter at forsikringen er begynt å gjelde, ansees det sted hvor reisen slutter, som bestemmelsessted.

**§ 10-10. Forlengelse av forsikringen**

1. ledd Har skipet ved utløpet av forsikringstiden skader som assurandøren er ansvarlig for, og som er av den art at en reparasjon må ansees påkrevet av hensyn til skipets evne til å oppfylle kravene til teknisk og operativ sikkerhet, forlenges forsikringen inntil skipet har kastet anker eller er blitt fortøyet på det første sted hvor endelig reparasjon kan skje. Blir reparasjonen utført på dette sted, forlenges forsikringen inntil reparasjonen er ferdig.
2. ledd Er det avtalt at en ny forsikring skal løpe fra det øyeblikk den gamle skulle ha opphørt, forskyves begynnelsestidspunktet for den nye forsikringen tilsvarende. Avgår skipet fra reparasjonshavnen før den gamle forsikringen skulle ha utløpt etter § 1-5, går ansvaret over på den nye assurandøren ved avgangen.

**§ 10-11. Assurandørens ansvar når skipet blir berget av sikrede**

Blir skipet berget av et annet fartøy som tilhører sikrede, svarer assurandøren som om bergningen var utført av tredjemann.



**§ 10-12. Reduksjon av ansvaret på grunn av interesseforsikring**

Får sikrede utbetalt erstatning under en kaskointeresseforsikring eller en fraktinteresseforsikring, og det utbetalte beløp under de respektive forsikringene overstiger 25 % av taksten ved kaskoforsikringen mot samme fare, reduseres kaskoassurandørens ansvar tilsvarende.

## **Kapittel 11**

### **Totaltap**

**§ 11-1. Totalforlis**

1. ledd Sikrede kan kreve erstatning for totaltap når skipet er gått tapt for ham, uten at det er utsikt til at han vil få det tilbake, eller når skipet er blitt så sterkt skadet at det ikke kan bli reparert.
2. ledd Ved erstatningsberegningen gjøres intet fradrag for ikke utbedret skade som skipet er påført ved tidligere havari.

**§ 11-2. Bergningsforsøk**

1. ledd Assurandøren har rett til på egen bekostning og på eget ansvar å forsøke å berge skipet. Sikrede skal i så fall gjøre hva han kan for å sette assurandøren i stand til å gjennomføre bergningen.
2. ledd Er bergningen ikke fullført innen seks måneder fra den dag assurandøren fikk melding om havariet, kan sikrede kreve erstatning for totaltap. Hvis bergningen forsinkes på grunn av isvanskeligheter, forlenges fristen tilsvarende, dog ikke med mer enn seks måneder.

**§ 11-3. Kondemnasjon**

1. ledd Sikrede kan kreve erstatning for totaltap når skipet er kondemnabelt.
2. ledd Skipet er kondemnabelt når det har så omfattende havariskader at omkostningene ved å reparere det vil utgjøre minst 80 % av forsikringsverdien, eller av skipets verdi i reparert stand, dersom den er høyere enn forsikringsverdien. Er det tegnet flere

kaskoforsikringer mot samme fare med forskjellig takst, skal den høyeste takst legges til grunn.

3. ledd Skipets verdi i reparert stand skal fastsettes på grunnlag av verdiforholdene på det tidspunkt da sikrede fremsetter begjæring om kondemnasjon.

4. ledd Som havariskader regnes bare skader som er blitt anmeldt til vedkommende assurandør og besiktet av ham i løpet av de tre siste år før det havari som foranlediger begjæringen om kondemnasjon. Som reparasjonsomkostninger regnes alle omkostninger ved flytting og reparasjon som, på det tidspunkt da begjæringen blir fremsatt, må antas å ville påløpe dersom skipet skal repareres, dog ikke bergelønn eller erstatning for verdiforringelse etter § 12-1, fjerde ledd.

#### **§ 11-4. Kondemnasjon ved samvirke mellom flere farer**

1. ledd Skyldes det havari som utløser kondemnasjonen også farer som ikke omfattes av forsikringen, skal erstatningen nedsettes tilsvarende, jfr. § 2-13, § 2-14 og § 2-16.

2. ledd Skyldes havariet samvirke mellom sjøfare og krigsfare som nevnt i § 2-14, annet punkt, jfr. § 2-16, skal taksten ved forsikringen mot sjøfare legges til grunn ved avgjørelsen av om skipet er kondemnabelt.

#### **§ 11-5. Begjæring om kondemnasjon**

1. ledd Hvis sikrede ønsker skipet kondemnert, må han fremsette begjæring til assurandøren uten ugrunnet opphold etter at skipet er berget og sikrede har hatt adgang til å besikte skadene. Begjæringen kan tilbakekalles så lenge den ikke er akseptert av assurandøren.

2. ledd At sikrede eller assurandøren berger eller unnlater å berge skipet, innebærer ikke en godkjennelse eller oppgivelse av retten til kondemnasjon.

#### **§ 11-6. Flytting av skipet**

1. ledd Har sikrede begjært skipet kondemnert, kan assurandøren kreve at det blir flyttet til et sted hvor skaden kan besiktes på forsvarlig måte.

Kravet må fremsettes uten ugrunnet opphold etter at skipet er berget.

2. ledd           Assurandøren bærer omkostningene ved flyttingen og ansvaret for alt tap som oppstår under eller som følge av denne, og som ikke dekkes av andre assurandører.

### **§ 11-7.           Forsvunnet og forlatt skip**

1. ledd           Er skipet forsvunnet, kan sikrede forlange erstatning for totaltap når det er gått tre måneder fra den dag da skipet senest var ventet til havn. Er det forsvunnet under forhold som gir grunn til å anta at det er frosset inne og senere vil komme til rette, er fristen tolv måneder.
2. ledd           Er skipet forlatt av besetningen i åpen sjø, uten at man kjenner dets senere skjebne, kan sikrede kreve erstatning for totaltap når det er gått tre måneder fra den dag da skipet ble forlatt. Er det forlatt fordi det er frosset inne, er fristen tolv måneder. Har det vært iaktatt etter at det ble forlatt, løper fristen fra den dag det sist ble sett.
3. ledd           Hvis det innen utløpet av de frister som er nevnt i første og annet ledd er på det rene at sikrede ikke vil få skipet tilbake, kan han straks kreve erstatning for totaltap.
4. ledd           Er fristen utløpt og sikrede har fremsatt krav om erstatning for totaltap, kan assurandøren ikke avslå kravet fordi skipet senere kommer til rette.

### **§ 11-8.           Forlengelse av forsikringen når skipet er forsvunnet eller forlatt**

1. ledd           Foreligger det ved utløpet av forsikringstiden forhold som nevnt i § 11-7, og skipet senere kommer til rette uten at sikrede har rett til erstatning for totaltap, forlenges forsikringen inntil skipet har kastet anker eller er blitt fortøyet i første havn. Har skipet skader, får reglene i § 10-10 deretter anvendelse.
2. ledd           Forsikringen forlenges dog ikke i noe tilfelle utover to år fra utløpet av forsikringstiden.

### **§ 11-9.           Assurandørens ansvar i avklaringsperioden**

1. ledd           Har sikrede rett til erstatning for totaltap etter § 11-2, annet ledd, § 11-3 og § 11-7, er en assurandør som ikke svarer for totaltapet, heller

ikke ansvarlig for nye havarier som inntreffer etter det havari som medførte totaltap.

2. ledd Den assurandør som svarer for totaltapet, svarer for sikredes erstatningsansvar overensstemmende med reglene i kapittel 13, uansett om ansvaret er oppstått som følge av sjøfare eller krigsfare, såfremt ansvaret er oppstått etter det havari som medførte totaltapet, men før erstatningen ble utbetalt, og senest innen to år etter utløpet av forsikringstiden.

## Kapittel 12

### Skade

#### § 12-1. Hovedregel om assurandørens ansvar

1. ledd Er skipet blitt skadet uten at reglene om totaltap kommer til anvendelse, svarer assurandøren for omkostningene ved å reparere skaden slik at skipet blir som det var før skaden inntraff.
2. ledd Ansvaret inntreffer etter hvert som reparasjonsomkostningene påløper.
3. ledd Har reparasjonen medført særlige fordeler for sikrede ved at skipet er blitt forsterket eller utstyret forbedret, skal det skje fradrag i erstatningen, begrenset til de meromkostninger som forsterkningen eller forbedringen har foranlediget.
4. ledd Hvis en fullstendig utbedring av skadene er umulig, men skipet oppfyller kravene til teknisk og operativ sikkerhet og kan gjøres tjenlig til sitt formål ved en mindre omfattende reparasjon, svarer assurandøren, i tillegg til reparasjonsomkostningene, for verdiforringelsen. Vil fullstendig utbedring av skadene medføre urimelige omkostninger, kan assurandøren kreve sitt ansvar begrenset til hva den mindre omfattende reparasjonen vil koste, med tillegg av verdiforringelsen.

#### § 12-2. Erstatning for ureparert skade

1. ledd Selv om reparasjonen ikke er utført, kan sikrede kreve skaden gjort opp ved forsikringsperiodens opphør.

2. ledd Erstatningen beregnes på grunnlag av den skjønnsmessig anslåtte reduksjonen i skipets markedsverdi på grunn av skaden på opphørstidspunktet, men ikke utover de skjønnsmessig anslåtte reparasjonsomkostningene. **Anslåtte fellesutgifter erstattes ikke, unntatt 50 % av anslått dokk- og kaileie.**
3. ledd Assurandøren er ikke ansvarlig for ureparert skade dersom skipet går totaltapt eller er kondemnabelt etter § 11-3 før forsikringen opphører. Dette gjelder også dersom totaltapet ikke er dekket under denne forsikringen.
4. ledd Ved overdragelse av skipet kan sikrede transportere erstatningskrav for kjente skader til kjøper.

**§ 12-3. Utilstrekkelig vedlikehold m.v.**

1. ledd Assurandøren svarer ikke for omkostningene ved å fornye eller reparere den eller de deler av skroget, maskineriet eller utstyret, som ikke var i forsvarlig stand som følge av slitasje, tæring, råttighet, utilstrekkelig vedlikehold eller lignende årsaker.

**§ 12-4. Konstruksjonsfeil m.v.**

Er skaden en følge av konstruksjonsfeil eller materialfeil svarer assurandøren ikke for omkostningene ved å fornye eller reparere den eller de deler av skroget, maskineriet eller utstyret, som ikke var i forsvarlig stand, medmindre vedkommende del eller deler var godkjent av klassifikasjonsselskapet.

**§ 12-5. Tap som ikke erstattes**

Assurandøren erstatter ikke:

- (a) kost og hyre til mannskapet og andre normale utgifter ved driften av skipet i den tid reparasjonen varer, uten særlig avtale om dette,
- (b) utgifter ved skifting, lagring og fjerning av last,
- (c) underbringelse av passasjerer,

(d) gjenstander som normalt må skiftes ut flere ganger i skipets forventede levetid og som er tatt i bruk og benyttes ved fortøyning, sleping o.l., medmindre tapet er en følge av at skipet er sunket eller skyldes kollisjon, brann eller tyveri. Tilsvarende gjelder for presenninger,

(e) sinkblokker, magnesiumblokker o.l. anbrakt som beskyttelse mot tæring,

(f) tap som følge av at smøreolje, kjølevann eller fødevann er blitt forurenset, medmindre forsvarlige forholdsregler er foretatt snarest mulig etter at sikrede, skipsføreren eller maskinsjefen fikk eller må ansees for å ha fått kjennskap til forurensningen og senest tre måneder etter at en av dem burde ha fått kjennskap til forurensningen.

#### **§ 12-6. Utsatt reparasjon**

Hvis reparasjon ikke er utført innen fem år etter at skaden ble oppdaget, svarer assurandøren ikke for den fordyrelse av arbeidet som senere inntreffer.

#### **§ 12-7. Midlertidig reparasjon**

1. ledd Assurandøren svarer for omkostningene ved en nødvendig midlertidig reparasjon når endelig reparasjon ikke kan utføres på det sted hvor skipet befinner seg.

2. ledd Blir en midlertidig reparasjon av den skadede gjenstand utført i andre tilfelle, svarer assurandøren for omkostningene opp til den besparelse han oppnår ved at den endelige reparasjonen blir utsatt, eller opp til 20 % p.a. av kaskotaksten for den tid sikrede sparer, dersom dette beløp er større.

#### **§ 12-8. Omkostninger anvendt for å påskynde reparasjonsarbeidet**

Hvis sikrede for å begrense sitt tidstap påskynder reparasjonen av den skadede gjenstanden ved ekstraordinære tiltak, er assurandørens ansvar for de omkostninger som derved påløper, begrenset til 20 % p.a. av kaskotaksten, for den tid som er innspart for sikrede. Besparelsen og ansvaret beregnes under ett for alle reparasjoner som utføres samtidig.

**§ 12-9.           Reparasjon av kondemnabelt skip**

Blir skipet reparert til tross for at vilkårene for kondemnasjon er oppfylt, er assurandørens ansvar begrenset til forsikringssummen med eventuelle tillegg etter § 4-19, men fratrukket vrakets verdi.

**§ 12-10.        Besiktelse av skadene**

1. ledd           Før skadene blir reparert, skal de besiktes av en representant for sikrede og en representant for assurandøren.
2. ledd           Representantene skal avgi besiktelsesrapporter hvor de beskriver skadene og uttaler seg om den sannsynlige årsak til de enkelte skader, tidspunktet for deres inntreden og omkostningene ved å utbedre dem.
3. ledd           Hvis en av partene forlanger det, skal representantene, før skaden blir reparert, avgi foreløpige rapporter hvor de skjønnsmessig anslår reparasjonsomkostningene.
4. ledd           Er det uenighet mellom sikredes og assurandørens representant, kan partene tilkalle en oppmann som skal gi en begrunnet uttalelse om de spørsmål som blir forelagt ham. Blir partene ikke enige om valg av oppmann, oppnevnes denne av en **nordisk** dispasjør.
5. ledd           Verken sikrede eller assurandøren kan begjære rettslig skjønn over skadene, medmindre dette er påbudt i vedkommende lands lovgivning.
6. ledd           Lar sikrede uten tvingende grunn skipet reparere uten å avholde besiktelse eller uten å varsle assurandøren til denne, har han i tillegg til den bevisbyrde som påhviler ham etter § 2-12, også bevisbyrden for at skaden ikke skyldes årsaker som ikke omfattes av forsikringen.

**§ 12-11.        Innhenting av anbud**

1. ledd           Assurandøren kan forlange at det blir innhentet anbud på reparasjonsarbeidet fra de verksteder han ønsker. Hvis sikrede ikke innhenter slike anbud, kan assurandøren gjøre det.

2. ledd Medfører innhenting av anbud tidstap ut over ti dager, regnet fra utsendelsen av anbudsinnbydelsen, erstatter assurandøren tidstapet med 20% p.a. av kaskotaksten i den overskytende tid.

### **§ 12-12. Valg av reparasjonsverksted**

1. ledd De innhentede anbud skal for sammenligningens skyld korrigeres ved at flyttingsutgiftene legges til anbudssummen.
2. ledd Sikrede bestemmer hvilket verksted som skal benyttes, men assurandørens ansvar for omkostningene ved reparasjonen og flyttingen er begrenset til et beløp svarende til det beløp som ville ha blitt erstattet hvis det laveste korrigerede anbud var blitt antatt, tillagt 20% p.a. av kaskotaksten for den tid sikrede sparer ved ikke å velge dette anbudet.
3. ledd Har sikrede på grunn av særlige omstendigheter rimelig grunn til å motsette seg at reparasjonen blir utført ved et av de verksteder som har gitt anbud, kan han kreve at anbudet fra dette verkstedet settes ut av betraktning.

### **§ 12-13. Flytting av skipet**

1. ledd Med den begrensning som følger av § 12-12, svarer assurandøren for omkostningene ved flytting av skipet til verksted, herunder kost og hyre til nødvendig mannskap, bunkers og lignende direkte utgifter ved driften av skipet i den tid som medgår. Hvis flyttingen medfører besparelser for sikrede, fratrekkes et tilsvarende beløp.
2. ledd Har en annen assurandør uttrykkelig fralagt seg ansvaret under flyttingen i henhold til § 3-20, svarer den assurandøren som er ansvarlig for skipets skader, også for tap som oppstår under eller som følge av flyttingen, og som ellers ville ha blitt erstattet av den andre assurandøren.
3. ledd Assurandøren kan fralegge seg ethvert ansvar under flyttingen overensstemmende med § 3-20.

### **§ 12-14. Fordeling av fellesomkostninger**

Er det påløpt omkostninger som er felles for reparasjonsarbeider som assurandøren svarer for og arbeider som ikke omfattes av



forsikringen, skal disse omkostningene fordeles skjønnsmessig under hensyn til hva arbeidene har kostet. De fellesomkostningene som er avhengige av reparasjonstidens lengde, skal dog fordeles under hensyn til den tid de erstatningsmessige og de ikke-erstatningsmessige arbeidene ville ha tatt, dersom de to gruppene av arbeider var blitt utført hver for seg.

**§ 12-15. Isfradrag**

Skade som skyldes støt mot eller berøring med is - sammenstøt med isfjell i rom sjø unntatt - erstattes med fradrag av en fjerdepart.

**§ 12-16. Maskinfradrag**

1. ledd Skade på maskineriet med tilbehør og på rørledninger og elektriske ledninger utenfor maskineriet erstattes med fradrag som nevnt i polisen. I tillegg kommer egenandelen som nevnt i § 12-18, første ledd.

2. ledd Maskinfradrag gjøres dog ikke hvis skaden er en følge av:

- (a) at skipet har vært utsatt for sammenstøt eller støtning,
- (b) at maskinrommet er blitt satt helt eller delvis under vann,
- (c) brann eller eksplosjon som er oppstått utenfor maskinrommet.

**§ 12-17. Erstatning uten fradrag**

Uten fradrag etter § 12-15 og § 12-16 erstattes:

- (a) tap som omfattes av § 12-1, fjerde ledd, § 12-11, annet ledd og § 12-13,
- (b) ubrukte reservegjenstander som skades eller går tapt,
- (c) midlertidig reparasjon.

**§ 12-18. Egenandel**

1. ledd For hvert enkelt havari fratrekkes det beløp som er oppgitt i polisen.

2. ledd Skade som skyldes hardtvær eller gange i is, og som er oppstått i tiden fra avgangen fra en havn til anløpet av den neste, regnes som ett enkelt havari.

3. ledd Omkostninger i forbindelse med erstatningsoppgjøret, jfr. § 4-5, og tap ved redningsforanstaltninger, jfr. § 4-7 til § 4-12, erstattes uten egenandel.

**§ 12-19. Grunnlaget for beregning av fradrag etter § 12-15 til § 12-18 og § 3-15**

1. ledd Fradrag etter § 3-15 annet ledd, § 12-15, § 12-16 og § 12-18 beregnes av den fulle erstatning etter Planen og forsikringsvilkårene før fradrag etter noen av disse paragrafene er gjort.

2. ledd Fradrag gjøres også når skade på skipet erstattes etter § 4-7 jfr. § 4-12 første ledd.

## Kapittel 13

### Sikredes ansvar for sammenstøt eller støtning

**§ 13-1. Omfanget av assurandørens ansvar**

1. ledd Assurandøren svarer for ansvar som sikrede blir pålagt for tap som skipet med tilbehør, utstyr og last, eller slepebåt som skipet benytter, har voldt ved sammenstøt eller støtning.

2. ledd Assurandøren svarer likevel ikke for:

- (a) ansvar som oppstår mens skipet foretar slepning, eller som er forårsaket av slepningen, medmindre denne skjer i forbindelse med en bergning som omhandlet i § 3-12, annet ledd,
- (b) ansvar for skade på person eller tap av liv,
- (c) annet tap tilføyet passasjerer og mannskap på det forsikrede skip,
- (d) ansvar for skade på eller tap av last, andre gjenstander ombord i det forsikrede skip, eller utstyr som skipet benytter,
- (e) ansvar overfor befraktere eller andre hvis interesse er knyttet til det forsikrede skip,

- (f) ansvar for forurensningsskader og skader ved brann eller eksplosjon voldt av olje eller andre flytende eller flyktige stoffer, kontaminasjonsskader voldt av radioaktive stoffer **og skader på korallrev og andre miljøskader. Assurandøren er likevel ansvarlig hvis sikrede ved sammenstøt med annet skip blir pålagt ansvar** for slike skader på dette skip med tilbehør og last,
- (g) ansvar for tap som last eller bunkers volder etter grunnstøtning eller støtning mot is,
- (h) ansvar for tap voldt ved skipets bruk av anker, fortøynings- og slepegods, laste- og losseinnretninger, landganger o.l. og ansvar for skade på eller tap av disse gjenstander,
- (i) ansvar for fjerning av vraket av det forsikrede skipet og for ferdselshindringer skapt av det forsikrede skipet,
- (j) refusjon av beløp som tredjemann har betalt som erstatning for tap som nevnt under (a) til (i).

**§ 13-2. Ansvarsbegrensning på grunnlag av flere skips tonnasje eller verdi**

Blir sikredes ansvar begrenset på grunnlag av flere skips tonnasje eller verdi, og er disse skip forsikret hos forskjellige assurandører, svarer hver enkelt assurandør for den del av ansvaret som tilsvarende vedkommende skips tonnasje eller verdi.

**§ 13-3. Grensen for assurandørens ansvar ved et enkelt havari**

For erstatningsansvar som er forårsaket ved et enkelt havari, svarer assurandøren inntil et beløp tilsvarende forsikringssummen.

**§ 13-4. Egenandel**

- 1. ledd For hvert enkelt havari fratrekkes det beløp som er oppgitt i polisen.
- 2. ledd Saksomkostninger, jfr. § 4-4, omkostninger i forbindelse med erstatningsoppgjøret, jfr. § 4-5, og tap ved redningsforanstaltninger, jfr. § 4-7 til § 4-12, erstattes uten egenandel.

## Tredje del

### Andre storskipsforsikringer

#### Kapittel 14

##### Særskilte forsikringer mot totaltap

**§ 14-1. Forsikring mot totaltap og overskytende kollisjonsansvar (kaskointeresseforsikring)**

Er det tegnet forsikring mot totaltap og overskytende kollisjonsansvar (kaskointeresseforsikring), svarer assurandøren med et beløp fastsatt i polisen

(a) for totaltap overensstemmende med reglene i kapittel 11 og § 15-10,

og

(b) særskilt for sikredes ansvar for sammenstøt eller støtning overensstemmende med reglene i § 13-1 til § 13-3, når kaskoassurandøren ikke erstatter ansvaret fordi det overstiger en forsikringssum tilsvarende den fulle kaskotakst.

**§ 14-2. Forsikring mot tap av langsiktige fraktinntekter (fraktinteresseforsikring)**

Er det tegnet forsikring mot tap av langsiktige fraktinntekter (fraktinteresseforsikring), svarer assurandøren for totaltap overensstemmende med reglene i kapittel 11 med et beløp fastsatt i polisen.

**§ 14-3. Fellesregler for de særskilte forsikringene mot totaltap**

1. ledd Assurandørens ansvar for totaltap er betinget av at sikrede krever erstatning for totaltap av kaskoassurandøren. Har kaskoassurandøren utbetalt forsikringssummen i henhold til § 4-21, kan sikrede kreve erstatning av assurandøren mot å overdra vraket til ham. Er det tegnet både kaskointeresseforsikring og fraktinteresseforsikring, har kaskointeresseassurandøren fortrinnsrett til vraket.

2. ledd Assurandøren svarer ikke for tap ved redningsforanstaltninger, jfr. § 4-7 til § 4-12.
3. ledd Reglene i kapittel 10 og 11 får tilsvarende anvendelse.
4. ledd Reglene i § 1-4, § 9-4, § 9-5 første punkt, § 9-6 og § 9-8, jfr. § 9-2, får tilsvarende anvendelse i forholdet mellom assurandørene for de særskilte forsikringene mot totaltap m.v. og hovedassurandøren ved kaskoforsikringen.

**§ 14-4. Begrensninger i adgangen til å tegne særskilte forsikringer mot totaltap**

1. ledd Er det tegnet kaskointeresseforsikring for et beløp som overstiger 25 % av taksten ved kaskoforsikringen mot samme fare, er den overskytende del av kaskointeresseforsikringen ugyldig. Tilsvarende gjelder ved tegning av fraktinteresseforsikring.
2. ledd Er det tegnet flere kaskointeresseforsikringer eller flere fraktinteresseforsikringer, reduseres assurandørenes ansvar forholdsmessig.
3. ledd Reglene i første ledd er ikke til hinder for at sikrede i tillegg til kaskointeresseforsikring og fraktinteresseforsikring tegner forsikring med åpen forsikringsverdi mot tap av et eksisterende tidscerteparti eller en kontrakt for en serie reiser. Får sikrede utbetalt erstatning under en slik forsikring, reduseres fraktinteresseassurandørens ansvar etter § 14-2 tilsvarende.

## Kapittel 15

### Krigsforsikring

#### Avsnitt 1 Almennelige regler om krigsforsikringens omfang

**§ 15-1. Farefeltet**

1. ledd Forsikringen omfatter krigsfare, jfr. § 2-9.
2. ledd Er sjøfareforsikringen suspendert under forhold som nevnt i § 3-19, omfatter forsikringen også sjøfare, jfr. § 2-8.

**§ 15-2. Tapsfeltet**

Forsikringen omfatter:

- (a) totaltap, jfr. kapittel 11 og avsnitt 4 nedenfor,
- (b) skade, jfr. kapittel 12 og avsnitt 5 nedenfor,
- (c) kollisjonsansvar, jfr. kapittel 13,
- (d) kaskointeresse/fraktinteresse, jfr. kapittel 14,
- (e) tidstap, jfr. kapittel 16 og avsnitt 6 nedenfor,
- (f) rederansvar (P&I), jfr. avsnitt 7 nedenfor,
- (g) yrkesskade m.v., jfr. avsnitt 8 nedenfor.

**§ 15-3. Forsikringssum**

I tillegg til § 4-18 gjelder:

- (a) Rederansvar og yrkesskade, jfr. avsnitt 7 og 8, erstattes i henhold til en felles særskilt fastsatt forsikringssum.
- (b) Kaskointeresse og/eller fraktinteresse, jfr. kap. 14, erstattes i henhold til særskilt fastsatt forsikringssum.
- (c) Tidstap, jfr. kap. 16 og avsnitt 6, erstattes i henhold til særskilt fastsatt forsikringssum.

**§ 15-4. Sikkerhetsforskrifter**

1. ledd

Assurandøren kan i forsikringstiden gjennom spesielle sikkerhetsforskrifter (jfr. § 3-22) gi pålegg bl.a. om følgende forhold:

- (a) at skipet ikke skal tiltre en planlagt reise eller fullføre en pågående reise,
- (b) at skipet skal eller ikke skal følge en bestemt rute,
- (c) at skipet skal deviere, flyttes fra en havn til en annen, eller bli liggende i en bestemt havn,
- (d) at skipet ikke skal føre last av en bestemt art eller visse passasjerer,

(e) at skipet skal eller ikke skal følge påbud gitt av fremmed statsmakt,

(f) at sikrede uten ugrunnet opphold skal gi opplysninger om skipets posisjon, om reiser skipet utfører eller skal utføre, om avgangs- og ankomsttid, lastens art, reiseruten, befraktningsforholdet m.v., og om eventuelle endringer i tidligere gitte opplysninger om slike forhold.

2. ledd Ved brudd på fastsatte sikkerhetsforskrifter gjelder § 3-25 første og annet ledd tilsvarende.

## **Avsnitt 2. Opphør av forsikringen**

### **§ 15-5. Stormaktskrig**

Oppstår det krig eller krigslignende forhold mellom noen av de følgende stater:

Storbritannia, USA, Frankrike, Den russiske føderasjon, Folkerepublikken China, opphører en forsikring mot krigsfare umiddelbart.

### **§ 15-6. Bruk av atomvåpen i krigsøyemed**

Ved enhver bruk av atomvåpen i krigsøyemed opphører forsikringen umiddelbart.

### **§ 15-7. Bortleie**

Blir skipet bortleiet (bareboat-bortfraktet), opphører forsikringen umiddelbart.

### **§ 15-8. Oppsigelse**

1. ledd Ved endrede forhold har både forsikringstageren og assurandøren rett til å si opp forsikringen med syv dagers varsel. En oppsigelse får også virkning i forhold til panthaveren, men assurandøren skal umiddelbart varsle ham om den.

2. ledd Blir forsikringen sagt opp etter første ledd, skal assurandøren innen utløpet av fristen fremkomme med forslag til eventuelle nye vilkår og ny premiefastsettelse.

### **Avsnitt 3 Fartsområdet**

#### **§ 15-9. Ekskluderte og betingede fartsområder**

I tillegg til § 3-15 gjelder følgende:

Assurandøren kan til enhver tid fastsette eller endre forsikringens fartsområde. Han kan i denne forbindelse bestemme at:

(a) visse områder skal ha status som betingede områder. I slike områder kan skipet fortsatt seile, men det skal betales tilleggspremie.

(b) visse områder skal ha status som ekskluderte områder. Slike områder faller utenfor forsikringens fartsområde.

### **Avsnitt 4. Totaltap**

#### **§ 15-10. Forholdet til kapittel 11**

Bestemmelsene i dette avsnitt kommer i tillegg til bestemmelsene i kapittel 11.

#### **§ 15-11. Inngrep fra fremmed statsmakt, sjørøveri**

1. ledd Er skipet fratatt sikrede ved inngrep fra fremmed statsmakt, som assurandøren svarer for etter § 2-9, kan sikrede kreve erstatning for totaltap hvis skipet ikke er frigitt innen tolv måneder fra den dag da inngrepet fant sted
2. ledd Er skipet tatt av sjørøvere eller fratatt sikrede ved lignende rettsstridig inngrep, som assurandøren svarer for etter § 2-9, kan sikrede kreve erstatning for totaltap hvis skipet ikke er kommet til rette innen tolv måneder fra den dag inngrepet fant sted.
3. ledd Er det innen utløpet av de frister som er nevnt i første og annet ledd på det rene at sikrede ikke vil få skipet tilbake, kan han straks kreve erstatning for totaltap.
4. ledd Har sikrede fremsatt krav om erstatning for totaltap og de fastsatte frister er utløpt, er det uten betydning for sikredes krav at skipet senere blir frigitt.
5. ledd § 11-8 og § 11-9 gjelder tilsvarende.



**§ 15-12. Innestengning**

1. ledd Er skipet som følge av innestengning forhindret fra å forlate en havn eller et lignende avgrenset område, kan sikrede kreve erstatning for totaltap, hvis hindringen ikke har opphørt innen tolv måneder fra den dag den inntraff.
2. ledd Bestemmelsene i § 15-11 tredje, fjerde og femte ledd får tilsvarende anvendelse.

**§ 15-13. Påtvunget opphold m.v.**

Har skipet vært ute av inntektsgivende virksomhet i mer enn seks måneder som følge av pålegg fra assurandøren, jfr. § 15-4, kan sikrede kreve erstatning for totaltap.

**Avsnitt 5. Skade**

**§ 15-14. Forholdet til kapittel 12**

Bestemmelsene i kapittel 12 gjelder med følgende unntak:

(a) Forsikringen omfatter ikke omkostninger nevnt i § 12-8 og § 12-11 annet ledd. Forsikringen omfatter heller ikke hyre og kost og lignende utgifter ved driften av skipet som går inn under § 4-11 eller § 12-13 første ledd.

(b) Istedenfor § 12-12 gjelder:

De innhentede anbud skal for sammenligningens skyld korrigeres ved at flyttingsutgiftene legges til anbudssummen. Til de korrigerede anbud legges et beløp lik produktet av dagsbeløpet under tidstapsforsikringen og det antall døgn skipet i alt vil bli ute av inntektsgivende virksomhet hvis reparasjonen skjer ved vedkommende verksted. Den sum som derved fremkommer, betegnes som totalomkostningene ved reparasjonen.

Har sikrede på grunn av særlige omstendigheter rimelig grunn til å motsette seg at reparasjonen blir utført ved et av de verksteder som har gitt anbud, kan han kreve at anbudet fra dette verkstedet settes ut av betraktning.

Sikrede bestemmer hvilket verksted som skal benyttes, men assurandørens ansvar er begrenset til de beløp som er nevnt i de foregående ledd.

**§ 15-15. Egenandel**

Er det avtalt egenandel i polisen, jfr. § 12-18, gjelder følgende:  
Har skipet vært beslaglagt eller rekvirert til bruk av fremmed statsmakt, og det blir tilbakelevert uten at sikrede kan kreve erstatning for totaltap, skal tap oppstått under inngrepet i sin helhet ansees som forårsaket ved et enkelt havari.

**Avsnitt 6. Tidstap**

**§ 15-16. Forholdet til kapittel 16**

1. ledd Bestemmelsene i dette avsnitt kommer i tillegg til bestemmelsene i kapittel 16.

2. ledd I stedet for § 16-1 annet ledd litra b gjelder:  
Assurandøren hefter for tap som skyldes at skipet helt eller delvis er ute av inntektsgivende virksomhet fordi det som følge av innestengning er forhindret fra å forlate en havn eller et lignende avgrenset område.

**§ 15-17. Tap ved anløp av visitasjonshavn, midlertidig opphold m.v.**

1. ledd Assurandøren dekker også tidstap hvor skipet bringes til havn av fremmed statsmakt for:

(a) visitasjon av last m.v.

(b) oppbringelse og midlertidig tilbakeholdelse.

2. ledd Har sikrede krav på totaltapserstatning etter § 15-11 eller § 15-12, har han ikke rett til erstatning etter dette avsnitt utover den første måneden av tidstapet. Er erstatning allerede utbetalt, skal den trekkes fra i totaltapserstatningen.

**§ 15-18. Tap ved pålegg om opphold m.v.**

1. ledd Assurandøren dekker også tidstap som følge av pålegg fra assurandøren, jfr. § 15-4. Dette gjelder likevel ikke i forbindelse med krigsutbrudd.

2. ledd Har sikrede krav på totaltapsdekning etter § 15-13, gjelder § 15-17 annet ledd tilsvarende.

**§ 15-19. Valg av reparasjonssted**

§ 16-9 gjelder ikke.

**Avsnitt 7. Rederansvar m.v. (P&I)**

**§ 15-20. Dekningsområdet**

1. ledd Assurandøren dekker ansvar og utgifter som **er omfattet av skipets P&I forsikring dersom ansvaret/utgiftene er forårsaket av en krigsfare som definert i**

a) § 2-9 eller

b) **International Group of P & I Clubs Pooling Agreement Appendix IV slik den lød ved inngåelsen av denne forsikringsavtalen.**

2. ledd Er det ikke tegnet P&I forsikring mot sjøfare for skipet **i en av foreningene som er part i International Group of P & I Clubs Pooling Agreement**, skal assurandørens ansvar etter første ledd fastsettes som om P&I forsikringen hadde vært tegnet i Assuranceforeningen **Gard** (Gjensidig).

§ 15-21. (strøket, se avsnitt 9)

**§ 15-22. Begrensninger i dekningen**

Omfattes ansvar og utgifter som nevnt i § 15-20 og § 15-21 av en annen forsikring sikrede har tegnet, er dekningen etter dette avsnitt subsidiær i forhold til den forsikringen. **Dette skal ikke gjelde ansvar og utgifter som er dekningsmessig under skipets P&I forsikring og også dekket etter § 15-20, dersom P&I forsikringen er tegnet i en P&I forening som er part i International Group of P&I Clubs Pooling Agreement.**

**Avsnitt 8. Yrkesskedeforsikring m.v.**

**§ 15-23. Dekningsområdet**

1. ledd Har sikrede i henhold til lov eller tariffavtale plikt til å tegne dødsfalls- og invaliditetsforsikring på skipets

besetningsmedlemmer, dekker assurandøren de krav besetningsmedlemmene har i denne forbindelse.

2. ledd Omfattes krav som nevnt i første ledd av dekningen til en annen forsikring sikrede har tegnet, er dekningen etter denne bestemmelsen subsidiær i forhold til den forsikringen.

## **Avsnitt 9. Særlige regler for forsikring i Den norske Krigsforsikring for Skib**

### **1. Generelle regler**

#### **§ 15-24. Utvidelse av farefeltet/Til § 2-9**

I tillegg til § 2-9 første ledd gjelder:

- (a) Forsikringen omfatter også rekvisisjon til eiendom eller bruk som foretas av fremmed statsmakt.
- (b) Blir sjøfareforsikringen suspendert ved rekvisisjon av fremmed statsmakt, jfr. § 3-17, omfatter forsikringen også sjøfare, jfr. § 2-8.

#### **§ 15-25. Suspensjon av dekningen**

1. ledd Forsikringen trer ut av kraft ved:

- (a) brudd på FN's handelsrestriksjoner, Sikkerhetsrådets resolusjoner eller offentlige regler som inkorporerer slike restriksjoner/resolusjoner,
- (b) fart i områder eller anløp av havn uten tillatelse fra de relevante FN organisasjoner hvor slik tillatelse er påkrevet, med mindre assurandøren uttrykkelig samtykker i at forsikringsforholdet fortsetter.

2. ledd Hvis forhold som nevnt i første ledd litra (a) og (b) opphører før forsikringstidens utløp, trer forsikringen på nytt i kraft.

3. ledd Reglene i første og annet ledd gjelder tilsvarende ved frakt av våpen, ammunisjon eller militært utstyr som last, såfremt skipet befinner seg i betinget fartsområde, jfr. § 15-9.

**§ 15-26. Opphør av forsikringen / Til § 15-5 og § 15-6**

1. ledd § 15-5 gjelder ikke.

2. ledd § 15-6 gjelder bare såfremt skipet befinner seg i ekskluderte eller betingede fartsområder, jfr. § 15-9.

**2. Begrenset dekning for rekvisisjon av egen stat og for farer omfattet av RACE II klausulen**

**§ 15-27. Farer dekket under den begrensede dekningen**

Forsikringen omfatter

(a) rekvisisjon til eiendom eller bruk som foretas av statsmakt i skipets registreringsstat eller i den stat hvor de vesentlige eierinteresser befinner seg,

(b) farer som er omfattet av RACE II klausulen og unntatt i henhold til § 2-9 annet ledd litra (b)

**§ 15-28. Tapsfeltet for den begrensede dekningen**

Forsikringen omfatter:

(a) Totaltap, jfr. kapittel 11 og § 15-2 litra (a)

(b) Skade, jfr. kapittel 12 og § 15-2 litra (b).

**§ 15-29. Samvirkende skadeårsaker / Til § 2-13**

§ 2-13 annet ledd gjelder ikke såfremt tapet er forårsaket av en kombinasjon av en fare omfattet av § 15-27 og brudd på forsikringstagerens eller sikredes plikter i henhold til kapittel 3.

**§ 15-30. Samvirke mellom sjøfare og krigsfare / Til § 2-14**

I tillegg til § 2-14 gjelder:

Hvis tapet er forårsaket av et samvirke mellom sjøfare, jfr. § 2-8, og noen av farene omfattet av § 15-27, skal hele tapet henføres til faren omfattet av § 15-27.

**§ 15-31. Begrensningsbeløp / Til § 4-18, § 4-19, § 5-4 og § 15-3**

1. ledd I stedet for § 4-18 og § 15-3 gjelder følgende:

Dekningen i henhold til § 15-27 er begrenset til det beløpet som er angitt i polisen for hvert enkelt skip per år og totalt for Den norske Krigsforsikring for Skib per år. Dekningen for hvert skip er likevel begrenset til den takserte forsikringsverdi hvis denne er lavere enn det beløpet som er angitt i polisen.

2. ledd I stedet for § 4-19 og § 5-4 gjelder følgende:

Begrensningsbeløpet i polisen inkluderer tap nevnt i § 4-3 til § 4-5 og § 5-21 første setning.

Det betales ikke rente av erstatningen.

3. ledd For å sikre en riktig pro rata fordeling mellom de sikrede av totalbeløpet angitt i polisen for dekingen i henhold til § 15-27, kan Den norske Krigsforsikring for Skib på ethvert tidspunkt utsette oppgjør av krav som nevnt i § 15-27 og § 15-28, men ikke utover 6 måneder etter utløpet av forsikringsåret. Viser det seg at en sikret har mottatt mer enn sin forholdsmessige andel av kravene, skal det overskytende beløpet returneres til Foreningen.

### **3. Begrenset dekning for visse omkostninger**

#### **§ 15-32. Farer omfattet av den begrensede dekingen**

Forsikringen omfatter farer som nevnt i § 2-9 annet ledd litra (b) nr (5).

#### **§ 15-33. Tapsfeltet for den begrensede dekingen**

Forsikringen omfatter bare

- (a) Opprensningsomkostninger
- (b) Karanteneomkostninger
- (c) Havneavgifter
- (d) Utgifter til hjemsendelse av kaptein, offiserer og mannskap
- (e) Lønn og utgifter for kaptein, offiserer og mannskap
- (f) Utgifter til medisiner

(g) Mannskapsansvar

(h) Utgifter til lossing, videretransport, lagring og videreforsendelse

som er en direkte følge av farer som nevnt i § 2-9 annet ledd litra (b) nr. 5.

**§ 15-34. Begrensningsbeløp /Til § 4-18 og § 15-3**

1. ledd Istedentfor § 4-18 og § 15-3 gjelder følgende:  
Dekningen i henhold til § 15-32 og § 15-33 er begrenset til det beløpet som er angitt i polisen for hvert enkelt skip per havari.
2. ledd Istedentfor § 4-19 og § 5-4 gjelder følgende:  
Bestemmelsen i § 15-31 annet ledd gjelder tilsvarende for begrensingsbeløpet i polisen for dekingen etter § 15-32 og § 15-33.
3. ledd Det totale ansvar for Foreningen i forhold til alle sikrede for deking i henhold til § 15-32 og § 15-33 er begrenset til det beløp som er angitt i polisen per år.
4. ledd Bestemmelsen i § 15-31 tredje ledd gjelder tilsvarende for oppgjør i henhold til § 15-32 og § 15-33.

## Kapitel 16

### Tidstapforsikring

**§ 16-1. Hovedregler om assurandørens ansvar**

1. ledd Forsikringen omfatter tap som skyldes at skipet helt eller delvis har vært ute av inntektsgivende virksomhet på grunn av skade på skipet, såfremt skaden er erstatningsmessig etter Planen, eller ville ha vært det dersom det ikke hadde vært avtalt egenandel, jfr. § 12-18. Er kaskoforsikringen tegnet på andre vilkår enn Planen, og disse vilkårene er skriftlig akseptert av assurandøren, skal reglene i Planens kapitler 10-12 erstattes med de korresponderende vilkårene i vedkommende forsikring ved vurderingen av om skaden er erstatningsmessig.

2. ledd Forsikringen omfatter også tap som skyldes at skipet helt eller delvis er ute av inntektsgivende virksomhet:

- (a) fordi det er grunnstøtt,
- (b) fordi det som følge av fysisk innestengning (bortsett fra innestengning på grunn av is) er forhindret fra å forlate en havn eller et lignende avgrenset område, eller
- (c) som følge av tiltak for å berge eller fjerne skadet last, eller
- (d) som følge av en begivenhet som er dekningsmessig i felleshavari i henhold til York Antwerpen-reglene 1994.

### **§ 16-2. Totaltap**

Assurandøren svarer ikke for tidstap som følge av et havari som gir sikrede rett til totaltapserstatning etter kapittel 11 eller etter de korresponderende vilkårene i den kaskoforsikringen som gjelder for skipet i henhold til § 16-1 første ledd annet punkt.

### **§ 16-3. Hovedregel om beregning av erstatningen**

Erstatningen fastsettes på grunnlag av den tid skipet har vært ute av inntektsgivende virksomhet (tidstapet) og inntektstapet per døgn (dagsbeløpet). Tidstap som er inntrådt før begivenhetene beskrevet i § 16-1 har inntruffet, erstattes ikke.

### **§ 16-4. Beregningen av tidstapet**

1. ledd Tidstapet angis i dager, timer og minutter. Tid hvor skipet bare delvis har vært ute av inntektsgivende virksomhet, omregnes til tilsvarende tid med full driftsstans.

2. ledd Assurandørens ansvar for tidstap som følge av et enkelt havari og for det totale tidstap som følge av havarier inntruffet i forsikringstiden er begrenset til forsikringssummen per døgn multiplisert med det antall erstatningsdager per havari og i alt som er angitt i polisen.



**§ 16-5. Dagsbeløpet**

1. ledd Sikredes inntektstap per døgn (dagsbeløpet) skal settes lik frakten pr. døgn i henhold til den løpende fraktavtale, med fradrag av utgifter som sikrede har eller burde ha spart som følge av at skipet ikke har vært i regulær drift.
2. ledd Hvis skipet er avsluttet, beregnes dagsbeløpet på grunnlag av de gjennomsnittlige fraktrater for skip av vedkommende type og størrelse i det tidsrom skipet er ute av inntektsgivende virksomhet.

**§ 16-6. Taksert dagsbeløp**

Hvis det i forsikringsavtalen er angitt at inntektstapet skal erstattes med et bestemt beløp pr. døgn, anses beløpet som taksert dagsbeløp, hvis ikke noe annet klart fremgår av forholdene.

**§ 16-7. Egenandelsperiode**

1. ledd For hvert enkelt havari fastsettes en egenandelsperiode som regnes fra tidstapets begynnelse og varer inntil tidstapet som følge av havariet, beregnet etter regelen i § 16-4 første ledd annet punkt, er nådd opp i den egenandelsperiode som er angitt i polisen. Tidstap i egenandelsperioden erstattes ikke av assurandøren.
2. ledd Skade som skyldes hårdtvær eller gange i is, og som er oppstått i tiden fra avgangen fra en havn til anløpet av den neste, regnes som ett enkelt havari.
3. ledd Er det avtalt separat egenandelsperiode for maskinskade gjelder § 12-16 tilsvarende .

**§ 16-8. Besiktelse av skadene**

Bestemmelsen i § 12-10 gjelder tilsvarende for denne forsikring.

**§ 16-9. Valg av reparasjonssted**

1. ledd Assurandøren kan forlange at det blir innhentet anbud på reparasjonsarbeidet fra de verksteder han ønsker. Hvis sikrede ikke innhenter slike anbud, kan assurandøren gjøre det.
2. ledd Har sikrede på grunn av særlige omstendigheter rimelig grunn til å motsette seg at reparasjonen blir utført ved et av de verksteder som

har gitt anbud, kan han kreve at anbudet fra dette verksted settes ut av betraktning.

3. ledd Sikrede bestemmer hvilket verksted som skal benyttes. Assurandørens ansvar er likevel begrenset til tidstapet etter det anbud som ville ha medført det minste tidstap av de anbud som sikrede ville ha kunnet kreve dekket under kaskoforsikringen. Velger sikrede dette verkstedet, skal erstatningsoppgjøret bygge på det faktiske tidstapet, selv om dette er større enn hva anbudet forutsatte. Er kaskoforsikringen tegnet på andre vilkår enn Planen, og disse vilkårene er skriftlig akseptert av assurandøren, er assurandørens ansvar begrenset til tidstapet etter det anbud som ville ha medført det minste tidstap pluss en halvpart av det ytterligere tidstap som oppstår.

#### **§ 16-10. Forseiling til verksted. o.l.**

1. ledd Tidstap ved forseiling til verksted belastes den gruppe arbeider som har nødvendiggjort forseilingen.
2. ledd Hvis forseiling til verkstedet var nødvendiggjort av mer enn en gruppe arbeider, fordeles forseilingstiden i forhold til den tid hver gruppe arbeider ville ha krevet hvis de var utført separat. Forseiling i egenandelsperioden fordeles ikke.
3. ledd Reglene i første og annet ledd gjelder også for tidstap ved besiktelser, innhenting av anbud, tankrengjøring, venting for selve reparasjonen og lignende forhold som er nødvendige for at arbeidet skal kunne utføres.

#### **§ 16-11. Ekstraomkostninger anvendt for å spare tid**

1. ledd Assurandøren svarer for ekstraomkostninger ved midlertidige reparasjoner og ved ekstraordinære tiltak, iverksatt for å avverge eller begrense tidstap som forsikringen omfatter, i den utstrekning disse ekstraomkostninger ikke skal dekkes av skipets kaskoassurandør. Er kaskoforsikringen tegnet på andre vilkår enn Planen, og disse vilkårene er skriftlig akseptert av assurandøren, får reglene i § 16-1 første ledd annet punkt anvendelse.
2. ledd Assurandøren svarer likevel ikke utover det beløp han skulle ha betalt dersom foranstaltningene ikke var blitt foretatt.

3. ledd           Dersom tid spares for sikrede, skal han bære en andel av ekstraomkostningene i forhold til den tid som spares for hans regning.

**§ 16-12.           Samtidige reparasjoner**

1. ledd           Hvis det samtidig blir utført reparasjoner som omfattes av forsikringen, og arbeider som ikke omfattes av noen tidstapforsikring, men som
- (a) utføres til oppfyllelse av pålegg gitt av klasseinstitusjonen, eller
  - (b) er nødvendige av hensyn til skipets evne til å oppfylle kravene til teknisk og operativ sikkerhet eller sine kontraktsforpliktelser eller
  - (c) gjelder ombygging,
- erstatte assurandøren halvparten av den felles reparasjonstiden som faller utenfor egenandelsperioden.
2. ledd           Blir det samtidig utført reparasjoner vedrørende to havarier, som begge omfattes av forsikringen, gjelder regelen i første ledd tilsvarende for den tid som faller innenfor egenandelsperioden for det ene havariet, men ikke innenfor egenandelsperioden for det andre havariet.
3. ledd           Blir det samtidig utført reparasjoner som omfattes av forsikringen og arbeider som omfattes av en annen tidstapforsikring, erstatte assurandøren halvparten av den felles reparasjonstid som faller utenfor egenandelsperioden. Dette gjelder også hvor reparasjonen under den annen polise finner sted i egenandelsperioden under denne polisen. Blir det dessuten samtidig utført arbeider som ikke omfattes av noen tidstapforsikring, men som faller innenfor første ledd, erstatte assurandøren bare en fjerdepart av den felles reparasjonstid som faller utenfor egenandelsperioden.
4. ledd           Ved anvendelse av reglene i første til tredje ledd skal hver enkelt gruppe arbeider ansees for å ha pågått i det antall dager arbeidene ville ha krevet hvis de var blitt utført separat, regnet fra det tidspunkt arbeidene ble påbegynt. Med mindre forholdene klart utpeker et annet tidspunkt, antas alle grupper arbeider for å være påbegynt ved skipets ankomst til verkstedet. Den forsinkelse som måtte oppstå fordi flere grupper arbeider er blitt utført samtidig,

skal belastes alle grupper i forhold til det antall dager arbeidene ville ha krevet hvis de var blitt utført separat, regnet fra det tidspunkt arbeidene ble påbegynt.

**§ 16-13. Tidstap etter avslutningen av en reparasjon**

1. ledd Etter avsluttet reparasjon erstatter assurandøren kun tidstap:
- (a) før skipet kan gjenoppta reisen eller virksomheten under den fraktavtale som var i kraft ved havaritidspunktet,
  - (b) før skip som brukes i linjevirkosomhet eller på annen måte følger en fast rute eller som opererer i et begrenset geografisk område, kan gjenoppta virksomheten,
  - (c) ved forseiling av skipet til den første lasteplass under en fraktavtale som var bindende inngått før havaritidspunktet.
  - (d) før passasjerskip kan gjenoppta virksomheten, men ikke utover fjorten dager.
2. ledd For tidstap etter avslutningen av reparasjonen gjelder § 16-10 tilsvarende.

**§ 16-14. Reparasjoner etter utløpet av forsikringstiden**

1. ledd Assurandøren svarer ikke for tidstap ved reparasjonsopphold som blir påbegynt senere enn to år etter utløpet av forsikringstiden.
2. ledd Tidstap ved reparasjonsopphold som påbegynnes etter utløpet av forsikringstiden erstattes etter reglene i § 16-5, selv om dagsbeløpet etter § 16-6 er taksert, dersom dette leder til lavere erstatning.

**§ 16-15. Assurandørens ansvar når skipet overdras til ny eier**

1. ledd Når skader på skipet repareres i forbindelse med overdragelse til ny eier, svarer assurandøren ikke for tid som likevel ville gått tapt i forbindelse med overdragelsen. Må overdragelsen utsettes på grunn av reparasjoner som omfattes av forsikringen, erstatter assurandøren sikredes rentetap, fastsatt etter reglene i § 5-4, selv om skipet ikke ville hatt inntekt under utsettelsen.

2. ledd Erstatning etter første ledd skal ikke være høyere enn erstatningen beregnet på grunnlag av forsikringssummen pr. døgn og
- (a) den tid leveringen var utsatt med, eller
  - (b) den tid som kunne påregnes å medgå til kjøperens reparasjon av skipet, med fradrag for avtalt egenandelsperiode. **Egenandelsperioden regnes i løpende dager selv om rentetapet er forskjellig fra forsikringssummen pr. døgn.** Det kan ikke kreves erstatning etter § 16-13 i disse tilfellene.
3. ledd Sikredes krav mot assurandøren kan ikke overdras til ny eier.

**§ 16-16. Forholdet til andre assurandører og fellehavari**

Reglene om dekningskrav i § 5-13 skal anvendes tilsvarende på:

- (a) sikredes krav på erstatning av tidstap og erstatning av driftsutgifter under flytting til verkstedet i henhold til § 12-11 eller § 12-13, eller tilsvarende bestemmelser i slike andre vilkår som skipets kaskoforsikring er dekket på, og
- (b) de krav sikrede forøvrig måtte ha på å få tapet erstattet av en annen assurandør eller i fellehavari.

## Fjerde del

### Andre forsikringer

#### Kapittel 17

#### Særregler for fiskefartøyer og mindre fraktestartøyer m.v

##### Avsnitt 1. Felles bestemmelser

**§ 17-1. Anvendelsesområde**

Reglene i kap. 17 avsnitt 1-7 kommer bare til anvendelse i den utstrekning dette fremgår av politen.

**§ 17-2. Fornyelse av forsikringen/Til § 1-5**

1. ledd Ved utløpet av forsikringstiden fornyes forsikringen automatisk for tolv måneder til samme premie og på samme vilkår.
2. ledd Vil assurandøren ikke fornye forsikringen, eller vil han bare fornye den til annen premie eller på andre vilkår, må han varsle forsikringstageren om dette senest en måned før utløpet av forsikringstiden.
3. ledd Vil forsikringstageren si opp forsikringen eller vil han ikke akseptere fornyelse til ny premie eller på nye vilkår, må han varsle assurandøren om dette senest fjorten dager før utløpet av forsikringstiden.

**§ 17-3. Fartsområde for fiskefartøyer/Til § 3-15**

1. ledd Er ikke annet bestemt i polisen, gjelder ved forsikring av fiskefartøyer de begrensninger som følger av vedlegget til Planen punkt III. Ekskluderte fartsområder ved forsikring av fiskefartøyer etter kapittel 17.
2. ledd Ved overskridelse av fartsområdet etter første ledd gjelder § 3-15 tredje ledd tilsvarende.

**§ 17-4. Klasse og skipskontroll/Til § 3-14 og § 3-8**

1. ledd Har fartøyet ved forsikringstidens begynnelse klasse i et klassifikasjonsselskap godkjent av assurandøren, gjelder § 3-14 og § 3-8 annet ledd.
2. ledd Fartøy som ikke har klasse, skal ved forsikringstidens begynnelse ha gyldig sertifikat i henhold til Sjøfartsdirektoratets regler. Bortfall av gyldig sertifikat likestilles med tap av klasse, jfr. § 3-14.

**§ 17-5. Sikkerhetsforskrifter/Til § 3-22 og § 3-25**

Følgende spesielle sikkerhetsforskrifter gjelder, jfr. § 3-25 annet ledd:

- (a) Fartøyet skal ikke forsere is.
- (b) Har fartøyet fartssertifikat, utgjør bestemmelsene i sertifikatet spesielle sikkerhetsforskrifter.

(c) Ved landligge og opplag skal sikrede sikre fartøy og utstyr, og sørge for daglig tilsyn av fartøyet og dets fortøyninger. Tilbehør, utstyr, fangst eller last skal være innelåst, fastlåst til eller boltet fast til fartøyet, slik at det må brukes verktøy for å fjerne det.

**§ 17-6. Sikredes besparelser**

Har sikrede som følge av havari eller ansvar som er dekket av forsikringen oppebåret ekstra inntekter, spart utgifter eller avverget ansvar som ellers ville ha påløpt og som ikke ville ha vært dekket av assurandøren, kan denne gjøre fradrag i erstatningen med et beløp som svarer til den fordel som er oppnådd.

**Avsnitt 2. Kaskoforsikring**

**§ 17-7. Forholdet til kapitlene 10-13**

Bestemmelsene i kapitlene 10-13 gjelder med de endringer som følger av § 17-10 til § 17-17.

**§ 17-8. Endring av den åpne eller takserte forsikringsverdien/Til § 2-2 og § 2-3**

I tillegg til § 2-2 og § 2-3 gjelder:

Sikrede skal melde fra til assurandøren dersom det skjer endringer i vilkår gitt av det offentlige knyttet til fartøyet's fiskerettigheter, eller han aksepterer et tilbud om offentlig kondemnasjonstilskudd som er lavere enn den åpne eller takserte forsikringsverdien. Assurandøren kan i slike tilfelle kreve at den åpne eller takserte forsikringsverdien settes ned.

**§ 17-9. Skade på båter, fangstredskaper og fangst/Til § 4-7 til § 4-12 og § 4-16**

Assurandørens ansvar for redningsomkostninger, jfr. § 4-7 til § 4-12, omfatter ikke tap av eller skade på fiskefartøyet's båter, fangstredskaper eller fangst som oppstår mens disse gjenstandene befinner seg utenfor fartøyet.

**§ 17-10. Kasko- og fraktinteressesforsikring/Til § 10-12**

Istedenfor § 10-12 gjelder:

Får sikrede utbetalt erstatning under en interesseløst forsikring,

Launch Internet Explorer Browser.Ink reduseres kaskoassurandørens ansvar tilsvarende, med mindre kaskoassurandøren på forhånd har samtykket i at det tegnes slik forsikring.

**§ 17-11. Kondemnasjon/Til § 11-3**

Istedenfor § 11-3 annet ledd første punkt gjelder:

Fartøyet er kondemnabelt når det har så omfattende havariskader at omkostningene ved å reparere det vil utgjøre minst 90 % av forsikringsverdien, eller av fartøyets verdi i reparert stand, dersom den er høyere enn forsikringsverdien.

**§ 17-12. Skrogskader på fartøy som ikke er bygget i stål/Til § 12-1**

Ved skrogskader på fartøy som ikke er bygget i stål, svarer assurandøren ikke for:

- (a) kjølbukt eller skader som er en følge av kjølbukt. Det samme gjelder for verdiforringelse ved at utbedring ikke finner sted,
- (b) skade som er en følge av støtning mot eller berøring av is,
- (c) drivning av skrog og dekk.

**§ 17-13. Begrenset maskinskadedekning**

Assurandøren svarer bare for skade på:

- (a) maskineri med tilbehør,
- (b) fabrikkmaskineri som anvendes til bearbeidelse eller foredling av fangst e.l.
- (c) notvinsj, linespill, trålvinsj eller annen innhivningsanordning for fiskeredskaper, sildepumper o.l.,
- (d) rørledninger og elektriske ledninger utenfor maskineriet, og



(e) elektronisk utstyr  
såfremt skaden er en følge av at fartøyet har vært utsatt for sammenstøt, støtning, jordskjelv, eksplosjon utenfor maskineriet, brann, eller at fartøyet er sunket eller kantret. Skader på elektronisk utstyr som skyldes hårdtvær skal likevel erstattes når det ved samme havari er oppstått slike skader på skrog eller overbygning.

**§ 17-14. Omkostninger for å spare tid/Til § 12-7, § 12-8, § 12-11 og § 12-12**

Assurandøren svarer ikke for omkostningene ved:

- (a) en midlertidig reparasjon i henhold til § 12-7 annet ledd utover den besparelse han oppnår ved at den endelige reparasjonen blir utsatt,
- (b) at sikrede i henhold til § 12-8 påskynder reparasjonsarbeidet ved ekstraordinære tiltak for å begrense sitt tidstap,
- (c) reparasjon og flytting i henhold til § 12-12 annet ledd utover det beløp som ville ha blitt erstattet hvis det laveste korrigerede anbudet var blitt antatt, eller for tidstapet i henhold til § 12-11 annet ledd.

**§ 17-15. Fradrag/Til § 12-15, § 12-16 og § 12-18**

- (a) Isfradrag, jfr. § 12-15:  
Skade som skyldes støt mot eller berøring med is nord for 75° nordlig bredde samt på feltene ved Grønland, inkludert Danmarkstredet, erstattes med fradrag av 25 % for fartøy med isklasse ICE 1 B eller bedre, og med fradrag av 45 % for andre fartøy.
- (b) Elektronisk utstysfradrag:  
Skade på elektronisk utstyr erstattes med fradrag som nevnt i polisen.
- (c) Maskinfradrag, jfr. § 12-16:  
Skade på maskin etc. erstattes med fradrag som nevnt i polisen.
- (d) Egenandel, jfr. § 12-18:  
For hvert enkelt havari fratrekkes det beløp som er nevnt i polisen.

**§ 17-16. Sammenstøtsansvar for fiskefartøy/Til § 13-1**

I tillegg til begrensningene i § 13-1 annet ledd gjelder:

- (a) Ved sammenstøt med eller støtning mot annet fartøy er assurandørens ansvar i henhold til § 13-1 begrenset til skader påført fartøyet med fast tilbehør.
- (b) Assurandøren svarer ikke for ansvar som oppstår ved sammenstøt med eller støtning mot fiske- og fangstredskaper i sjøen.
- (c) Assurandøren dekker ikke ansvar som måtte oppstå mellom deltagere i samme fiskelag eller mellom par-trålere.

**§ 17-17. Sammenstøtsansvar for fraktefartøyer, herunder brønnbåter som frakter levende fisk/Til § 13-1**

I tillegg til begrensningene i § 13-1 annet ledd gjelder:

Assurandøren dekker ikke ansvar i henhold til § 13-1 for skade på eller tap av fisk eller innretning for oppbevaring av levende fisk, når skaden eller tapet skjer i forbindelse med anløp av vedkommende innretning for lasting eller lossing.

**Avsnitt 3. Kaskoforsikring - utvidet dekning**

**§ 17-18. Utvidet maskinskadedekning**

- 1. ledd Fremgår det av polisen at § 17-13 ikke gjelder for kaskoforsikringen, kommer reglene i kapittel 12 med de endringer som fremgår av § 17-14 og § 17-15, til anvendelse for dekningen av skader på maskineri, elektronisk utstyr m.v..
- 2. ledd Skade på fabrikkmaskineri til bearbeidelse eller foredling av fangst e.l. er likevel ikke dekket, med mindre skaden er en følge av at fartøyet har vært utsatt for sammenstøt, støtning, jordskjelv, eksplosjon utenfor maskineriet eller brann, eller at fartøyet er sunket eller kantret.

3. ledd            Forseilingsomkostninger i forbindelse med skade på notvinsj, linespill, trålvinsj eller annen innhivningsanordning for fiskeredskaper, sildepumper o.l. er heller ikke dekket, dersom skaden er gjenstand for fradrag etter § 17-15 litra (c).

#### **Avsnitt 4. Fangst og utstyrsforsikring - normaldekning**

##### **§ 17-19.            Hva forsikringen omfatter**

Forsikringen omfatter:

- (a) fangst som befinner seg ombord i fartøyet som ledd i fartøyets fiske- og fangstvirksomhet. Er fangsten før et eventuelt havari anmeldt til salgslag og dirigert til nærmere fastsatt lossested, er frakt (føringstillegg) også omfattet,
- (b) ombordværende fiskeredskaper med tilbehør som tilhører sikrede,
- (c) ombordværende proviant, maskin- og dekkrekvisita og andre gjenstander bestemt til forbruk,
- (d) ombordværende emballasje og annet utstyr til bevaring eller sikring av fangst, og annet utstyr i forbindelse med fiske, når gjenstandene eller utstyret ikke inngår i skipets kaskoforsikring etter § 10-1.

##### **§ 17-20.            Forsikringsverdi**

1. ledd            Når ikke annet er avtalt, utgjør fangstens forsikringsverdi dens markedspris på innlastingsstedet ved innlastingstidspunktet, eventuelt med tillegg av frakt (føringstillegg) som nevnt i § 17-19 litra (a).
2. ledd            Forsikringsverdien for gjenstander nevnt i § 17-19 litra (b), (c) og (d) utgjør gjenstandens gjenanskaffelsesverdi ved forsikringens begynnelse.

##### **§ 17-21.            Ekstraordinære håndteringsomkostninger**

Assurandøren dekker ekstraordinære omkostninger i forbindelse med lossing, fjerning og destruksjon av skadet fangst inntil et beløp tilsvarende forsikringssummen.

**§ 17-22. Farer som ikke dekkes/Til § 2-8**

I tillegg til § 2-8 gjelder: Assurandøren dekker ikke tap som skyldes:

- (a) fangstens egenskaper eller dens tilstand når den ble tatt ombord,
- (b) mangelfull emballering eller konservering av fangsten,
- (c) normalt svinn av fangsten,
- (d) for høy temperatur på nedkjølt eller frossen fangst, med mindre skipets termomaskineri har vært ute av drift som følge av havari.

**§ 17-23. Dekkslast**

For gjenstander som befinner seg på dekk svarer assurandøren ikke for tap som er en følge av:

- (a) nedbør eller overvann,
- (b) smuss eller gnister som ikke forårsaker brann,
- (c) støt ved forskyvning,
- (d) at fangsten går overbord,
- (e) utlekking fra øvrige gjenstander om bord.

**§ 17-24. Totaltap**

1. ledd Totaltap foreligger når de forsikrede gjenstandene:

- (a) er gått til grunne,
- (b) er unndratt sikrede uten at det er mulighet for at han vil få dem igjen,
- (c) angitt i § 17-19 litra (b) er så sterkt beskadiget at tapet utgjør minst 100 % av verdien,
- (d) angitt i § 17-19 litra (a), (c) og (d) er så sterkt beskadiget at tapet utgjør minst 90 % av verdien.

2. ledd Ved totaltap erstatter assurandøren forsikringssummen for vedkommende gjenstander, dog ikke utover forsikringsverdien. I

erstatningen gjøres det ikke fradrag for eventuelle skader pådratt i forsikringstiden, hva enten disse omfattes av forsikringen eller ikke.

**§ 17-25. Skade på eller tap av fangst**

Er fangst, jfr. § 17-19 litra (a), skadet eller gått tapt uten at reglene i § 17-24 kommer til anvendelse, erstatter assurandøren så mange prosent av forsikringsverdien som svarer til den endelige reduksjon av fangstens verdi (skadeprosenten).

**§ 17-26. Skade på andre gjenstander**

1. ledd Er gjenstander angitt i § 17-19 litra (b), (c) og (d) blitt skadet, kan assurandøren kreve at skaden blir utbedret mot å erstatte omkostningene ved utbedringen etterhvert som de påløper. Utbedring kan ikke kreves dersom den fører til urimelig tap eller ulempe for sikrede.
2. ledd Hvis assurandøren ikke krever eller kan kreve at skaden blir utbedret eller hvis utbedringen ikke er fullstendig, erstatter assurandøren så mange prosent av forsikringsverdien av de skadede gjenstander som svarer til den endelige reduksjon av deres verdi (skadeprosenten).
3. ledd Ved skade på eller tap av en gjenstand som består av flere deler, erstatter selskapet bare omkostningene ved å reparere eller fornye den del som er skadet eller gått tapt. Dette gjelder selv om det er av vesentlig betydning at gjenstanden er komplett.

**§ 17-27. Besiktelse av skadene**

Bestemmelsen i § 12-10 gjelder tilsvarende for forsikring i henhold til dette avsnittet.

**§ 17-28. Egenandel**

For hvert enkelt havari fratrekkes det beløp som er oppgitt i polisen.

## **Avsnitt 5. Tilleggsdekning for garn og nøter i sjøen**

### **§ 17-29. Hva forsikringen omfatter**

Forsikringen omfatter drivgarn og ringnøter med nødvendig tilbehør, som befinner seg i sjøen, og som tilhører sikrede.

Forsikringen omfatter likevel ikke sensorer o.l.

### **§ 17-30. Farer som ikke dekkes/Til § 2-8**

I tillegg til § 2-8 gjelder: Assurandøren dekker ikke tap som skyldes:

- (a) at forsikringsgjenstanden setter seg fast i havbunnen, med mindre dette skyldes et ukjent vrak eller ukjente vrakgjenstander,
- (b) mangler ved forsikringsgjenstanden,
- (c) at fartøyet, dets tilbehør eller utstyr ikke var i forsvarlig stand som følge av slitasje, tæring, råte, utilstrekkelig vedlikehold eller lignende årsaker,
- (d) at forsikringsgjenstanden har vært i berøring med is, eller
- (e) normal bruk av forsikringsgjenstanden.

Sikrede har bevisbyrden for at tapet ikke skyldes farer som nevnt i litra (a) - (e).

### **§ 17-31. Egenandel**

For hvert enkelt havari fratrekkes det beløp som er oppgitt i polisen.

### **§ 17-32. Sikredes plikter i havaritifelle/Til § 3-29**

I tillegg til § 3-29 gjelder:

Sikrede skal sende melding om havariet til Fiskerioppsynet med opplysning om hvor og når tapet fant sted, merker og alder, og andre opplysninger som kan ha betydning for å identifisere de tapte redskapene.

## **Avsnitt 6. Ansvarsforsikring**

### **§ 17-33. Farefeltet**

1. ledd Assurandøren dekker ansvar og annet tap som nevnt i § 17-34 til § 17-46, dersom det er oppstått i direkte forbindelse med driften av det fartøy forsikringen gjelder. Benyttes et fartøy som snurpefartøy, omfatter forsikringen også ansvar pådratt av de øvrige fartøyer i samme notlag.
2. ledd Forsikringen omfatter både krigsfare og sjøfare, jfr. § 2-8 og § 2-9. § 15-5, § 15-6 og § 15-8 gjelder tilsvarende.

### **§ 17-34. Ansvar for personskade**

1. ledd Assurandøren dekker sikredes ansvar som følge av skade på person eller tap av liv, samt ansvar for bergelønn ved redning av liv. Sikredes ansvar overfor mannskapet eller deres etterlatte for hyre ved forlis, død, sykdom eller skade er likevel ikke dekket.
2. ledd Sikredes ansvar for tap av liv eller skade på passasjerer er bare dekket hvor det fremgår av politen eller av senere skriftlig avtale mellom assurandøren og forsikringstageren.

### **§ 17-35. Ansvar for tingsskade**

1. ledd Assurandøren dekker sikredes ansvar som følge av skade på eller tap av gjenstand som ikke tilhører sikrede.
2. ledd Herfra unntas ansvar for:
- (a) omkostninger ved reparasjon av emballasje, omsekking, sortering og lignende foranstaltninger som må ansees som ledd i oppfyllelsen av en transportforpliktelse,
  - (b) skade på eller tap av skipsutstyr, fiskeredskaper eller annet utstyr som er lånt, leiet eller kjøpt med salgspant, eller som tilhører befrakter av fartøyet,
  - (c) skade på eller tap av gjenstander som tilhører mannskapet eller andre personer som medfølger fartøyet og har sin virksomhet ombord.

3. ledd For fraktesfartøyer, herunder brønnbåter, dekker assurandøren heller ikke sikredes ansvar for:

- (a) skade på eller tap av last som skyldes lekkasje i trefartøy,
- (b) tap oppstått under anløp av innretning for oppbevaring av levende fisk,
- (c) skade på eller tap av levende fisk som føres med fartøyet.

**§ 17-36. Beskrivelsesansvar**

Assurandøren dekker sikredes ansvar for mangelfull eller uriktig beskrivelse av godset eller andre uriktige opplysninger i konnossement eller lignende dokument, med mindre sikrede eller skipets fører kjenner til at dokumentet inneholder en uriktig beskrivelse av lasten, lastens mengde eller lastens tilstand.

**§ 17-37. Utleveringsansvar**

1. ledd Assurandøren dekker sikredes ansvar for utlevering av transportert gods til uberettiget mottager.

2. ledd Assurandøren svarer likevel ikke for ansvar, tap og omkostninger som følge av at godset er utlevert til en person uten fremleggelse av behørig konnossement, medmindre godset er transportert av sikrede under et ikke-negotiabelt dokument, og utlevert som angitt i dokumentet, og sikrede kan bli gjort ansvarlig etter et negotiabelt dokument utstedt av eller på vegne av en annen enn sikrede for transport av godset dels på sikredes fartøy, dels på et annet fartøy.

**§ 17-38. Felleshavaribidrag**

1. ledd Assurandøren dekker sikredes tap ved at han som følge av brudd på fraktavtalen er avskåret fra å innkreve lastens bidrag i felleshavari.

2. ledd Assurandøren dekker også sikredes nødvendige omkostninger ved inndrivelsen av lastens bidrag.



**§ 17-39. Ansvar for fjerning av vrak**

Assurandøren dekker sikredes ansvar for fjerning av vrak såfremt slik fjerning er pålagt av myndighetene. **Assurandørens ansvar omfatter sikredes ansvar for bortskaffelse og destruksjon.**

**§ 17-40. Ansvar for særlig vederlag ved bergning**

Assurandøren dekker sikredes ansvar for særlig vederlag til bergeren, såfremt vederlaget er fastsatt etter sjøloven av 1994 § 449 eller er hjemlet i annen lovgivning eller kontrakt som bygger på artikkel 14 i Bergningskonvensjonen av 1989.

**§ 17-41. Ansvar for bunkerssøl**

**Assurandøren dekker sikredes ansvar for bunkerssøl i henhold til reglene i nasjonal lovgivning som bygger på reglene i den internasjonale konvensjon 2001 om erstatning for bunkersoljesølskade (bunkerskonvensjonen).**

**§ 17-42. Blindpassasjerer**

Assurandøren dekker sikredes ansvar og direkte utgifter som følge av at fartøyet har fått blindpassasjerer ombord, men ikke utgifter til kost og losji som er eller kunne ha vært skaffet dem ombord.

**§ 17-43. Ansvar for mulkter m.v.**

1. ledd

Assurandøren dekker sikredes ansvar for:

- (a) immigrasjons- og tollmulkter,
- (b) mulkter som følge av besetningens forhold,
- (c) utgifter ved pålegg om deportasjon av besetningen, passasjerer eller andre personer som medfølger fartøyet uten å tilhøre besetningen.

2. ledd

Selv om sikrede ikke blir personlig ansvarlig, dekker assurandøren slike mulkter og utgifter når betaling kan fremtvinges ved tilbakeholdelse av eller dekning i fartøyet.

3. ledd

Assurandøren dekker likevel ikke sikredes ansvar for mulkter som er en følge av:

- (a) overlasting av fartøyet,
- (b) at fartøyet har flere passasjerer enn tillatt,
- (c) ulovlig fiskerivirksomhet,
- (d) utilstrekkelig vedlikehold av fartøyets rednings- eller navigasjonsutstyr,
- (e) at fartøyet ikke har de påbudte sertifikater ombord.

**§ 17-44. Ansvar for sosialytelser til besetningen**

Assurandøren dekker sikredes ansvar i henhold til lov eller tariffavtale for:

- (a) pleie og underhold av besetningen i land ved sykdom eller skade,
- (b) omkostninger ved besetningens reise med underhold til bosted ved sykdom eller skade eller etter forlis,
- (c) omkostninger ved begravelse og hjemsendelse av askeurne og avdødes effekter,
- (d) omkostninger ved besetningens reise med underhold til bosted ved sykdom eller død hos den nærmeste familie.

Det skal ikke beregnes egenandel med mindre annet er avtalt.

**§ 17-45. Reiseutgifter for avløser**

Assurandøren dekker sikredes nødvendige reiseutgifter for avløser, når skipsfører eller andre offiserer er døde eller avmønstret på grunn av skade eller plutselig inntrådt sykdom. Dekningen er likevel begrenset til reiseutgifter til første havn som anløpes etter dødsfallet, eller den havn hvor avmønstring fant sted, selv om utsendelse skjer til en fjernere havn.

**§ 17-46. Utgifter til desinfeksjon og karantene**

Assurandøren dekker sikredes nødvendige utgifter i forbindelse med karantenepålegg eller med desinfeksjon av fartøy eller besetning på grunn av smittsomme sykdommer ombord. Driftsutgifter under oppholdet erstattes ikke.

**§ 17-47. Begrensning på grunn av annen forsikring e.l.**

1. ledd Assurandøren dekker ikke:

- (a) tap som etter sin art kan forsikres etter reglene i del II, del III eller del IV kapittel 17 avsnitt 1 til 5.
- (b) tap som nevnt i § 13-1, annet ledd litra (a). Ved forsikring av fiskefartøy svarer assurandøren likevel for ansvar oppstått under sleping av fartøy tilhørende samme fiskelag, og som ikke er dekket under de alminnelige vilkår for kaskoforsikring,
- (c) tap som nevnt i § 4-16, såfremt det kunne ha vært dekket ved brannforsikring, vareforsikring eller annen sedvanlig skadeforsikring.

2. ledd Assurandøren dekker dog tap som nevnt i § 13-1, for så vidt det overstiger det beløp som ifølge § 13-3 kan kreves dekket under en kaskoforsikring med en forsikringssum som dekker fartøyets fulle verdi. For tap som nevnt i § 4-16 gjøres også fradrag for det beløp som kunne ha vært dekket ved forsikring som nevnt i første ledd litra (a) og (c).

3. ledd Ved ansvar for personskade og sosialytelser til besetningen dekker assurandøren ikke:

- (a) tap som dekkes gjennom trygdeytelser eller ytelser fra pensjonsordning i arbeidsforhold eller yrke,
- (b) tap som etter sin art omfattes av forsikringsytelser påbudt i tariffavtale og som finansieres av den erstatningsansvarlige arbeidsgiver,
- (c) tap som etter sin art omfattes av Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 65.

**§ 17-48. Sikkerhetsforskrifter/Til § 3-22 og § 3-25**

Følgende spesielle sikkerhetsforskrift gjelder, jfr. § 3-25 annet ledd: Sikrede skal fraskrive seg ansvar for skade på og tap av last og ansvar overfor passasjerer, så langt dette er tillatt etter gjeldende rettsregler.

**§ 17-49. Sikredes egenfeil**

1. ledd Assurandøren dekker ikke tap som sikrede har fremkalt ved en grovt uaktsom handling eller unnlattelse, eller som skyldes at han, hvor en annen rimelig utvei sto ham åpen, har handlet ut fra en forståelse av rettsregler eller kontraktsvilkår som han burde vite var uriktig eller visste var usikker.
2. ledd Reglene i første ledd gjelder ikke dersom sikrede er fører av skipet eller medlem av besetningen, og den forsømmelse han har gjort seg skyldig i, er av nautisk art.

**§ 17-50. Assurandørens rettigheter ved ansvar**

1. ledd Er assurandøren villig til å ordne en sak i minnelighet eller betale ansvarssummen, svarer han ikke for videre utgifter i tvisten.
2. ledd Assurandøren har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

**§ 17-51. Ansvar for tap oppstått under annen transport m.v.**

Assurandøren dekker ikke ansvar overfor passasjerer og for last som oppstår:

- (a) i tiden før lastning eller etter lossing, eller under transport til og fra det skip forsikringen gjelder, når godset ikke er i transportørens varetekt,
- (b) mens godset er i varetekt hos en undertransportør, dersom det er uttrykkelig avtalt at vedkommende undertransportør skal utføre en bestemt del av transporten,
- (c) under transport av passasjerer som utføres av annen transportør, når denne er navngitt i fraktavtalen og i henhold til avtalen skal utføre vedkommende del av transporten, eller passasjerer etter avtalen har rett til helt eller delvis å nytte den andre transportøren,
- (d) i tiden før passasjerer går ombord og etter at han er kommet i land, bortsett fra ansvar under sjøtransport mellom skipet og land som er inkludert i billettprisen eller utføres med transportmiddel stilt til rådighet av transportøren.

**§ 17-52. Ansvarsbegrensning for fiskefartøyer**

Assurandøren svarer ikke for ansvar mellom deltagere i samme fiskelag og mellom par-trålere.

**§ 17-53. Begrensning av assurandørens ansvar for redningsforanstaltninger**

Som tap ved redningsforanstaltninger i henhold til § 4-12 dekkes ikke i noe tilfelle:

- (a) omkostninger ved opplossing, gjeninnlasting, omstuing, lagring, lektring og lignende foranstaltninger som følge av at fartøyet var overlastet, for tungt lastet for reisen eller dårlig trimmet, eller av at lasten var uriktig eller uheldig stuet,
- (b) omkostninger ved foranstaltninger som er eller kunne ha vært foretatt av fartøyets mannskap eller ved forsvarlig bruk av fartøyet eller dets utstyr,
- (c) sikredes ansvar for unnlatt eller for sen oppfyllelse av en transportforpliktelse eller avtale om salg av fartøyet,
- (d) omkostninger ved å bringe fartøyet i sjødyktig stand for å motta lasten.

**§ 17-54. Forsikringssummen som grense for assurandørens ansvar**

1. ledd Assurandøren svarer inntil forsikringssummen for erstatningsansvar som er forårsaket ved et enkelt havari.

2. ledd § 4-19 gjelder tilsvarende.

**§ 17-55. Egenandel**

For hvert enkelt havari fratrekkes det beløp som er oppgitt i polisen.

**Avsnitt 7. Tidstapforsikring for fiskefartøy**

**§ 17-56. Forholdet til kapittel 16**

Bestemmelsene i kapittel 16 gjelder med de endringer som følger av § 17-57 til § 17-61.

**§ 17-57.      *Assurandørens ansvar/istedenfor § 16-1 gjelder***

Forsikringen omfatter tap som skyldes at fartøyet helt eller delvis har vært ute av inntektsgivende virksomhet på grunn av skade på fartøyet, såfremt skaden er erstatningsmessig etter Planen kapittel 17 avsnitt 2, eller ville ha vært det dersom det ikke hadde vært avtalt egenandel, jfr. § 12-18. Er kaskoforsikringen tegnet på andre vilkår enn Planen, og disse vilkårene er skriftlig akseptert av assurandøren, skal reglene i Planens kapittel 17, avsnitt 2 erstattes med de korresponderende vilkårene i vedkommende forsikring ved vurderingen av om skaden er erstatningsmessig. Omfatter kaskoforsikringen utvidet dekning etter kap. 17 avsnitt 3, gjelder reglene i første og annet punktum tilsvarende i forhold til avsnitt 3.

**§ 17-58.      *Totaltap/istedenfor § 16-2 gjelder***

Assurandøren svarer ikke for tidstap som følge av et havari som gir sikrede rett til totaltapserstatning etter kapittel 11 med § 11-3 annet ledd endret i henhold til § 17-11 eller etter de korresponderende vilkårene i den kaskoforsikringen som gjelder for skipet i henhold til § 17-57 annet punktum.

**§ 17-59.      *Beregning av erstatningen for fiskefartøyer/til § 16-3***

- 1. ledd**            Forsikringen omfatter ikke tap som skyldes at fartøyet ikke har kunnet være i inntektsgivende fiske på grunn av reguleringer innført av myndighetene eller at myndighetene har stoppet fisket.
  
- 2. ledd**            Kvoter som ikke er fisket opp i kvoteåret på grunn av skade på fartøyet, jfr. § 17-57 og som av myndighetene er tillatt overført til nytt kvoteår, skal regnes som kvoter fisket i det opprinnelige kvoteåret, dersom kvoten blir fisket opp i det nye kvoteåret.

**Tilsvarende gjelder for kvote som fartøyet overfører til andre fartøy i kvoteåret.**

- 3. ledd** Erstatningsberegningen skal avgis snarest mulig etter at kvoteåret er omme, men i de tilfeller hvor kvoter er overført til nytt kvoteår skal erstatningsberegningen avgis snarest mulig etter det nye kvoteårets slutt, jfr. § 5-2 og § 5-6.

**§ 17-60. *Dagsbeløpet for fiskefartøyer/istedenfor § 16-5 gjelder***

Sikredes inntektstap per døgn (dagsbeløpet) skal beregnes på grunnlag av de gjennomsnittlige inntekter per døgn av fiske for fartøyer av vedkommende type og størrelse og geografisk område hvor det er naturlig for fartøyet å levere fisk i det tidsrom fartøyet er ute av inntektsgivende virksomhet, med fradrag av utgifter som sikrede har eller burde ha spart som følge av at fartøyet ikke har vært i regulær drift.

**§ 17-61. *Taksert dagsbeløp for fiskefartøyer/istedenfor § 16-6 gjelder***

Hvis det i forsikringsavtalen er angitt at inntektstapet skal erstattes med et bestemt beløp pr. døgn utgjør beløpet den maksimale erstatningen som kan utbetales pr. døgn i henhold til § 17-60 med mindre det klart fremgår av avtalen at beløpet er et taksert dagsbeløp.

## Kapittel 18

### Forsikring av offshore-innretninger

#### Avsnitt 1. Kaskoforsikring

##### § 18-1. Anvendelsesområde og hvilke regler som gjelder

Reglene i kapittel 18 kommer til anvendelse i den utstrekning dette fremgår av polisen. I så fall gjelder også reglene i kapittel 10 til 13, så langt de ikke er fraveket.

##### § 18-2. Hva forsikringen omfatter/Til § 10-1

1. ledd Planens § 10-1 gjelder ikke. Forsikringen omfatter:

- (a) innretningen,
- (b) maskiner, utstyr og reservegjenstander for gjenstander omfattet av litra (a) og (b), som:

- (1) tilhører sikrede eller er lånt, leiet eller kjøpt med påhefte av salgspant eller lignende forbehold, og
- (2) befinner seg ombord, over vann, under vann eller i borehullet,

(c) ombordværende bunkers og smøreolje.

2. ledd Forsikringen omfatter ikke:

- (a) proviant, maskin- og dekkrekvisita og andre gjenstander bestemt til forbruk,
- (b) helikoptre,
- (c) tegninger, planer, spesifikasjoner, journaler o.l.,
- (d) miniubåter og fjernstyrt undervannsutstyr under operasjon.

##### § 18-3. Gjenstander som befinner seg utenfor innretningen/Til § 10-2

Planens § 10-2 gjelder ikke. Forsikringen omfatter:



(a) Gjenstander nevnt under § 18-2 første ledd litra (b) som:

- (1) befinner seg ombord i fartøy, innretning eller fast installasjon, som er fortøyet til eller befinner seg i nærheten av den forsikrede innretningen og er benyttet i forbindelse med denne, eller
- (2) midlertidig er fjernet fra innretningen for reparasjon, ombygging, lagring eller lignende,
- (3) er under lagring uten å være omfattet av punkt (2).

Forsikringssummen for slike gjenstander utgjør 10 % av innretningens kaskoforsikringssum. § 2-4 gjelder ikke. Det beregnes separat egenandel.

(b) Innretningens anker, ankerkjetting o.l. som er lagt ut for innretningen på operasjonsstedet.

(c) Sikkerhetsventiler som etterlates på havbunnen på grunn av:

- (1) et havari som omfattes av forsikringen, eller
- (2) foranstaltninger for å unngå et slikt havari.

**§ 18-4. Farefeltet/Til § 2-8 og § 2-9**

Forsikringen dekker ikke tap som følge av at innretningen brukes til boring av avlastningsbrønn for å kontrollere brann, utblåsing eller kraterdannelse med tilknytning til en annen innretning eller fast installasjon.

**§ 18-5. Fareendring/Til § 3-8**

Lagring og bruk av eksplosiver og radioaktivt materiale ombord på innretningen i forbindelse med dens normale operasjoner skal ikke regnes som fareendring i henhold til § 3-8.

**§ 18-6. Sikkerhetsforskrifter/Til § 3-22 og § 3-25**

(a) Borehullet/brønnen skal være utstyrt med sikkerhetsventil(er) av standard utgave, installert og testet i henhold til vanlig praksis.

(b) For innretninger som skal flyttes skal det utarbeides en egen flytteplan som skal legges frem for hovedassurandøren til godkjenning. Flytteplanen skal følges under flytting.

2. ledd Forskriftene i litra (a) og (b) regnes som spesielle sikkerhetsforskrifter i forhold til § 3-25 annet ledd.

**§ 18-7. Redningsforanstaltninger for å avverge utblåsing o.l./Til § 4-7 til § 4-12**

Assurandøren svarer ikke for tap som følge av foranstaltninger for å avverge eller begrense utblåsing, kraterdannelse eller brann i forbindelse med utblåsing.

**§ 18-8. Operasjonsområdet /Til kap. 6**

1. ledd Operasjonsområdet for innretningen skal fremgå av politen.

2. ledd Skal innretningen endre operasjonsområde, skal assurandøren straks underrettes. Begge parter kan i så fall kreve endringer i premien. Varsel om eventuelt premietillegg skal gis forsikringstager innen fjorten dager etter at underretningen er mottatt.

**§ 18-9. Regressfraskrivelse for og medforsikring av tredjemann/Til § 8-1**

1. ledd Assurandøren kan ikke gjøre regress gjeldende mot en skadevolder som i henhold til kontrakt er tilsagt regressbeskyttelse, såfremt en slik kontraktsregulering må ansees sedvanlig i den virksomhet innretningen er engasjert.

2. ledd Forsikringen er tegnet til fordel for enhver som i henhold til kontrakt har rett til å bli medforsikret under forsikringen, såfremt en slik kontraktsregulering må ansees sedvanlig i den virksomhet innretningen er engasjert. Omfattes den medforsikredes krav av en annen forsikring han har tegnet, er dekningen etter denne bestemmelsen subsidiær i forhold til den forsikringen.

**§ 18-10. (strøket, se § 12-2)**

**§ 18-11. Skade på borestrengen/Til § 12-3 til § 12-5**

Assurandøren er ikke ansvarlig for tap av eller skade på borestrengen:

(a) mens den befinner seg i undergrunnen eller vannet, med mindre tapet eller skaden er en følge av ytre forhold som boreentreprenøren hefter for i henhold til kontraktsvilkår som må ansees som sedvanlige i vedkommende område, eller

(b) når den er etterlatt i borehullet/brønnen for annet formål enn boring.

**§ 18-12. Skade/Til § 12-5**

I § 12-5 litra (a) gjøres følgende unntak:

Assurandøren erstatter kost og hyre til mannskap som er engasjert i reparasjonsarbeide til havs.

**§ 18-13. Egenandel/Til § 12-18 annet ledd**

I stedet for § 12-18 annet ledd gjelder:

Skade som skyldes hardtvær oppstått som følge av samme atmosfæriske forstyrrelse regnes som et enkelt havari.

**§ 18-14. Kollisjonsansvar/Til § 13-1**

Assurandørens ansvar for sikredes kollisjonsansvar i henhold til § 13-1 omfatter ikke ansvar for skade på eller tap av faste installasjoner på sokkelen.

**Avsnitt 2. Særskilte forsikringer mot totaltap**

**§ 18-15. Hvilke regler som gjelder**

Er det avtalt at forsikringen omfatter særskilte forsikringer mot totaltap, gjelder reglene i kapittel 14. Reglene i kapittel 18 avsnitt 1 får tilsvarende anvendelse.

### **Avsnitt 3. Krigsforsikring**

#### **§ 18-16. Hvilke regler som gjelder**

Er det avtalt at forsikringen omfatter krigsfare, gjelder reglene i kapittel 15. Reglene i kapittel 18 avsnitt 1 får tilsvarende anvendelse.

## **Kapittel 19.**

### **Byggerisikoforsikring**

#### **Avsnitt 1. Fellesbestemmelser**

##### **§ 19-1. Farefeltet/Til § 2-8 jfr. § 2-10**

Forsikringen gjelder mot sjøfare, jfr. § 2-8, og mot streik og lockout.

##### **§ 19-2. Forsikringstiden/Til § 1-5**

1. ledd Forsikringen løper til overtagelsestidspunktet i byggekontrakten. Skjer overtagelsen senere enn dette tidspunktet, forlenges forsikringen automatisk mot tilleggspremie som avtalt i polisen inntil nybygningen faktisk overtas av bestilleren.
2. ledd Blir nybygningen ikke overtatt av bestilleren, forlenges forsikringen automatisk mot tilleggspremie som avtalt i polisen inntil nybygningen faktisk overtas av en annen bestiller.
3. ledd Forlengelse av forsikringen i henhold til første og annet ledd gjelder ikke utover 9 måneder fra overtagelsestidspunktet i byggekontrakten.

##### **§ 19-3. Medforsikring/Til § 8-1**

Med mindre annet er avtalt, er bestilleren medforsikret i henhold til § 8-1. Dette gjelder likevel ikke for utgiftsdekningen i henhold til avsnitt 3.

2. ledd Omfattes ansvar som nevnt i avsnitt 4 av en annen forsikring medforsikrede har tegnet, er medforsikredes dekning etter avsnitt 4 subsidiær i forhold til den forsikringen.

**§ 19-4. Overdragelse av byggekontrakten/Til § 3-21**

Ved overdragelse av byggekontrakten til nytt verksted faller forsikringen bort.

**§ 19-5. Forsikringsstedet**

Forsikringen gjelder:

(a) innenfor verkstedets områder i byggehavnen, og ved transport mellom disse områdene,

(b) ved prøvetur innenfor området for nybygningens midlertidige sertifikater.

Er det særskilt avtalt, gjelder forsikringen også ved tilvirkning eller transport utenfor verkstedets områder i byggehavnen, så langt dette fremgår av polisen.

**§ 19-6. Flytteplan/Til § 3-22 og § 3-25**

Er det avtalt at forsikringen også skal gjelde utenfor verkstedets område i byggehavnen, jfr. § 19-5 annet ledd, og nybygningen skal flyttes utenfor området angitt i § 19-5 første ledd litra (a), skal det utarbeides en egen flytteplan. Flytteplanen skal legges frem for assurandøren til godkjenning. Er dette ikke gjort, eller er flytteplanen ikke fulgt under flytting, gjelder § 3-25 første ledd tilsvarende.

**§ 19-7. Forsikringssummen som grense for assurandørens ansvar/Til § 4-18 og § 4-19**

I tillegg til forsikringssum som nevnt i § 4-18 første ledd svarer assurandøren særskilt inntil et beløp svarende til forsikringssummen for skade, utgifter og ansvar etter avsnitt 3 og avsnitt 4 forårsaket ved et enkelt havari.

**§ 19-8. Egenandel**

For hvert enkelt havari fratrekkes den egenandel som er angitt i polisen. Gir samme havari rett til erstatning i henhold til avsnitt 2, 3 og/eller 4, skal det kun fratrekkes én egenandel.

Erstatning for totaltap, jfr. § 19-10 og § 19-11, omkostninger i forbindelse med erstatningsoppgjøret, jfr. § 4-5, og tap ved redningsforanstaltninger, jfr. § 4-7 til § 4-12, erstattes uten egenandel.

## **Avsnitt 2. Tap av eller skade på nybygningen**

### **§ 19-9. Hva forsikringen omfatter/Til § 10-1**

1. ledd Forsikringen omfatter:

- (a) nybygningen,
- (b) deler, utstyr og materialer som er fremstilt eller anskaffet til nybygningen. Deler, utstyr og materialer levert av bestilleren omfattes likevel bare dersom dette fremgår av polisen eller av forholdene for øvrig,
- (c) verkstedets omkostninger ved tegning og annen planlegging av nybygningen, og
- (d) ombordværende bunkers og smøreolje.

### **§ 19-10. Forsikringsverdi**

1. ledd Forsikringsverdien når nybygningen er ferdig for levering utgjør:

- (a) den opprinnelige kontraktmessige byggesum med senere avtalte fradrag,
- (b) senere avtalte tillegg som er nevnt i polisen,
- (c) verdien av bestillerens leveranser som omfattes av forsikringen, og
- (d) subsidier, tilskudd m.v. dersom dette fremgår av polisen eller av forholdene for øvrig.

2. ledd Før nybygningen er ferdig for levering, utgjør forsikringsverdien verdien etter første ledd med fradrag for

- (a) verdien av det arbeid som ikke er utført,
- (b) verdien av deler og materialer som ikke er fremstilt eller anskaffet, og

(c) den forholdsmessige andel av subsidiene som gjelder fradragene etter litra (a) og (b).

**§ 19-11. Totaltap ved kondemnasjon.**

Sikrede kan kreve erstatning for totaltap når nybygningen har så omfattende skader at omkostningene ved å reparere den utgjør mer enn 100 % av forsikringssummen.

**§ 19-12. Totaltap ved bortfall av verkstedets leveringsplikt.**

1. ledd Sikrede kan kreve erstatning for totaltap når verkstedets leveringsplikt bortfaller som følge av:

- (a) skade på eller tap av nybygningen eller deler av denne,
- (b) skade på verkstedet, eller
- (c) skade på verkstedet til en underleverandør, såfremt arbeidet hos denne er omfattet av forsikringen i henhold til § 19-5 annet ledd.

**§ 19-13. Erstatning ved totaltap/Til § 4-1**

1. ledd Ved totaltap når nybygningen er ferdig for levering, dekker assurandøren forsikringssummen, dog ikke utover forsikringsverdien.

2. ledd Ved totaltap før nybygningen er ferdig for levering, dekker assurandøren den andelen av forsikringssummen som tilsvarer forsikringsverdien beregnet etter § 19-10 annet ledd.

**§ 19-14. Skade/Til kap. 12**

Er nybygningen eller deler m.v. blitt skadet uten at § 19-11 eller § 19-12 kommer til anvendelse, gjelder reglene i kapittel 12 med unntak av § 12-3, § 12-4, § 12-5 litra (d), (e) og (f), § 12-6, og § 12-15 til § 12-18.

**§ 19-15. Begrensning av assurandørens ansvar/Til § 12-1**

Er skaden en følge av konstruksjonsfeil, utførelsesfeil eller materialfeil, svarer assurandøren ikke for omkostningene ved å

fornye eller reparere den eller de deler av skroget, maskineriet eller utstyret som ikke var i forsvarlig stand.

**§ 19-16. Erstatning for ureparert skade /Til § 12-2**

1. ledd Selv om reparasjonen ikke er utført, kan begge parter kreve skaden gjort opp ved forsikringstidens opphør, jfr. § 19-3.

2. ledd Erstatningen beregnes på grunnlag av verdien av de skjønnsmessig anslåtte reparasjonsomkostninger ved forsikringstidens opphør, men er begrenset til det prisavslaget som skyldes skaden.

**§ 19-17. Omkostninger for å spare tid/Til § 12-7, § 12-11 og § 12-12**

Assurandøren svarer ikke for omkostningene ved:

(a) en midlertidig reparasjon i henhold til § 12-7 annet ledd utover den besparelse han oppnår ved at den endelige reparasjonen blir utsatt,

(b) reparasjon og flytting i henhold til § 12-12 annet ledd utover det beløp som ville ha blitt erstattet hvis det laveste korrigerede anbudet var blitt antatt, eller for tidstapet i henhold til § 12-11 annet ledd.

**Avsnitt 3. Dekning av ekstrautgifter ved mislykket sjøsetting og utgifter til vrakfjerning**

**§ 19-18. Ekstrautgifter ved mislykket sjøsetting**

Ved mislykket sjøsetting dekker assurandøren sikredes ekstrautgifter ved å gjennomføre sjøsettingen.

**§ 19-19. Utgifter til vrakfjerning**

Assurandøren dekker sikredes utgifter til nødvendig fjerning av vrak fra steder som eies eller disponeres av verkstedet.



## **Avsnitt 4. Ansvarsforsikring**

### **§ 19-20. Ansvarsforsikringens omfang.**

Assurandøren dekker sikredes ansvar som følge av skade på person eller tap av liv, skade på eller tap av gjenstand som tilhører tredjemann, og ansvar for fjerning av vrak pålagt av myndighetene, dersom tapet er oppstått direkte i forbindelse med gjennomføringen av byggekontrakten.

2. ledd § 4-16 får tilsvarende anvendelse etter at nybygningen er sjøsatt, såfremt skaden på eller tapet av vedkommende gjenstand skyldes sammenstøt eller støtning.

3. ledd **Assurandøren dekker sikredes ansvar for bunkerssøl i henhold til reglene i nasjonal lovgivning som bygger på reglene i den internasjonale konvensjon 2001 om erstatning for bunkersoljesølskade (bunkerskonvensjonen).**

### **§ 19-21. Begrensninger i ansvarsforsikringen**

1. ledd Assurandøren dekker ikke:

- (a) ansvar for skade på person eller tap av liv hos sikredes ansatte,
- (b) ansvar for skade på eller tap av gjenstander som tilhører sikredes ansatte,
- (c) tap som etter sin art kan forsikres etter reglene i kapittel 19 avsnitt 1, 2 og 5,
- (d) tap som dekkes av annen ansvarsforsikring som sikrede har tegnet, og
- (e) tap som alene har sitt grunnlag i kontrakt.

2. ledd Ved ansvar for personskade dekker assurandøren ikke:

- (a) tap som dekkes gjennom trygdeytelser eller ytelser fra pensjonsordning i arbeidsforhold eller yrke,
- (b) tap som etter sin art omfattes av forsikringsytelser påbudt i tariffavtale og som finansieres av den erstatningsansvarlige arbeidsgiver, og

(c) tap som dekkes i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring av 16 juni 1989 nr. 65 eller tilsvarende regler i det land verkstedet befinner seg.

## **Avsnitt 5. Tilleggsdekninger.**

### **§ 19-22. Hvilke regler som gjelder**

Er det avtalt tilleggsdekninger i henhold til § 19-23, § 19-24 og § 19-25, gjelder reglene i kapittel 19 avsnitt 1 til 4, så langt de ikke er fraveket i avsnitt 5.

### **§ 19-23. Forsikring av ekstraomkostninger ved gjenoppbygging**

Forsikringen omfatter differansen mellom utbetalt erstatning under byggerisikoforsikringen, jfr. avsnitt 1 og 2, og omkostningene ved gjenoppbygging.

### **§ 19-24. Forsikring av verkstedets ansvar for bestillerens rentekrav for innbetalte terminer**

Forsikringen omfatter verkstedets ansvar for bestillers rentekrav i henhold til byggekontrakten ved bortfall av leveringsplikten på grunn av tap eller skade som er erstatningsmessig i henhold til § 19-12. Renten beregnes fra innbetalingstidspunktet for den enkelte termin til tidspunktet for totaltapet.

### **§ 19-25. Forsikring av verkstedets rentetap og dagbøter ved forsinket levering**

1. ledd Forsikringen omfatter verkstedets rentetap og dagbøter som følge av forsinket levering på grunn av skader som er erstatningsmessige under byggerisikoforsikringen, jfr. avsnitt 1 og 2.

2. ledd For hvert enkelt havari fastsettes en egenandelsperiode som regnes fra havariets begynnelse og varer inntil forsinkelsen som følge av havariet er nådd opp i den egenandelsperioden som er angitt i polisen. Rentetap og dagbøter i egenandelsperioden erstattes ikke av assurandøren.

3. ledd           Assurandørens ansvar som følge av et enkelt havari er begrenset til forsikringssummen per døgn multiplisert med det antall erstatningsdager per havari som er angitt i polisen.
4. ledd           Avtaler sikrede og bestiller å utsette overtagelsestidspunktet på grunn av omstendigheter som ikke gir grunnlag for erstatning under denne tilleggsdekningen, forlenges forsikringen automatisk mot tilleggspremie som avtalt i polisen inntil nybygningen faktisk overtas av bestilleren. § 19-2 tredje ledd gjelder tilsvarende.
5. ledd           Er forsinket levering forårsaket ved et samvirke mellom flere forskjellige farer, og en eller flere av disse farene ikke omfattes av forsikringen, erstatter assurandøren en forholdsmessig del av rentetapet og dagbøtene. Beregningen skal skje på grunnlag av den forsinkelsen hver av farene ville ha medført utover egenandelsperioden dersom de hadde oppstått hver for seg.
6. ledd           Dersom sikrede iverksetter redningsforanstaltninger for å avverge eller begrense den forsinkelsen som forsikringen omfatter, svarer assurandøren ikke utover det beløp han skulle ha betalt dersom foranstaltningene ikke var blitt foretatt. Fører tiltakene til at tid spares for sikrede, skal han bære en andel av redningsomkostningene i forhold til den tid som spares for hans regning.

## **Avsnitt 6. Tilleggsdekning for krigsfare**

### **§ 19-26.       Farefeltet**

Forsikringen omfatter krigsfare, jfr. § 2-9, med unntak for streik og lock out.

### **§ 19-27.       Forsikringstiden**

1. ledd           Assurandørens ansvar begynner å løpe når nybygningen er sjøsatt.
2. ledd           For maskineri, deler og materialer begynner ansvaret likevel først å løpe når de er kommet ombord i den sjøsatte nybygningen.

**§ 19-28. Hvilke bestemmelser som ellers gjelder**

1. ledd Reglene i kapittel 19 avsnitt 1 til 4 får tilsvarende anvendelse på denne forsikring.
2. ledd For forsikringen gjelder også § 15-5, § 15-6 og § 15-8.

## Vedlegg til Planens § 3-15 fartsområde

### **Innledning**

I versjon 2007 er det gjort endringer i den geografiske beskrivelsen av fartsområdet i I nr. 1.3 første og annet ledd og i II nr. 2. I tillegg er det innført et nytt punkt 5 under II. For å fange inn endringene er det også laget nye kart.

Den nye geografiske beskrivelsen i *1.3 første ledd* innebærer at grensen for det ekskluderte området er flyttet nord for Sakhalin og Aleutene. Dermed er det ikke lenger behov for å ha noen lengdegrads begrensning langs denne breddegraden. På den annen side er området mellom 46° og 54°30' nord til 170° øst, som i 2003 versjonen var ekskludert område, gjort om til betinget område, jfr. nedenfor.

Nummer *1.3, annet ledd* er endret slik at Beringshavet nord for Aleutene kan nås eller forlates også gjennom Amchitka og Amukta Passes. Seilas nord for Aleutene kan ikke foregå nord for 54° 30' nord.

Når det gjelder beskrivelsen av det betingede fartsområde i *II*, er de geografiske grensene for det betingede fartsområde i Østersjøen i *nr. 1* opprettholdt. Derimot har man utvidet perioden hvor assurandørene kan kreve tilleggspremie til perioden 15. desember til 15. mai for alle de tre betingede områdene i Østersjøen, dvs felles tidsperiode for Finskebukten, Botniske bukt og Rigabukten. I tillegg er det tatt inn et nytt *nr. 5* som regulerer Øst-Asiatiske farvann. Dette nye betingede området tilsvarer det området som er tatt ut av det ekskluderte området i henhold til punkt 1.3.

## **I. Ekskluderte fartsområder, jfr. § 3-15 tredje ledd (kart nr. 1)**

### **1. Den nordlige halvkule**

#### **1.1. Europeisk-arktiske farvann**

Farvannene nord for 72° n.b, området ut til 100 n. mil fra Øst-Grønlands grunnlinje og området ut til 50 n. mil fra Jan Mayens grunnlinje. Begrensningen gjelder dog ikke for reiser direkte til Longyearbyen og Sveagruven på Svalbard, når skipet passerer 72° n.b tidligst 15. mai og avgår fra disse steder senest 31. oktober. Ved slike reiser skal man passere minimum 20 og maksimum 100 n., mil Vest for Bjørnøya.

#### **1.2. Euro-asiatiske arktiske farvann**

Farvannene nord for det euro-asiatiske kontinent øst for 35 ø.l.

#### **1.3. Øst-asiatiske farvann og Beringhavet**

Øst-asiatiske farvann og Beringhavet nord for 54° 30' n. b. og farvann som bare kan nås ved passering av denne grensen inklusive reiser til de Aleutiske øyer.

På reiser mellom steder innenfor fartsområdet må skipet i Beringhavet passere vest for Buldir Island eller gjennom Amchitka, Amukta eller Unimak Passes, og det forutsettes at skipet er utstyrt med tidsmessig navigasjonsutstyr for farvannene.

#### **1.4. Nord- og nordøst-amerikanske farvann og farvannene ved Vest-Grønland**

Farvannene nord for 60° n.b. og farvann som bare kan nås ved passering av denne grense. St. Lawrence Seaway og de nordamerikanske innsjøer i den tid myndighetene ikke tillater fart på kanalene.

### **2. Den sydlige halvkule**

Farvannene syd for 50° s.b. og områdene ut til 50 n. mil fra grunnlinjene ved Kerguelen, Crozet Islands og Prince Edward Islands. Begrensningen gjelder dog ikke for reiser til Patagonia, Chile eller Falkland Islands og for passering av farvannet syd for 50° s.b. på reise mellom steder nord for denne breddegrad. Slike reiser skal ikke foregå mer enn 50 n mil sør for grunnlinjene i Chile, Patagonia og Falkland Islands.

## **II. Betingete fartsområder, jfr. § 3-15 annet ledd**

### **1. Østersjøen (kart nr. 2)**

a) Den botniske bukt nord for linjen Umeå - Vasa

b) Finskebukten øst for 25° 45' ø.l.

c) Farvannene øst for linjen Dagerort - Lyserort

i tiden 15. desember til 15. mai begge dager inkludert.

### **2. Labrador (kart nr. 3)**

Farvannene fra Cape St. Charles til 60° n.b., hele året.

### **3. Gulf of St. Lawrence og St. Lawrence River (kart nr. 3)**

a) Farvannene innenfor linjer trukket mellom Port Mulgrave - Port Hastings Consostredet), Cape North - Cape Ray (Cabotstredet), Cape Bauld - Cape St. Charles (Belle Isle stredet) og Baie Comeau - Matane (St. Lawrence River) i tiden 21. desember - 4. april.

b) Farvannene fra linjen Baie Comeau - Matane til og med havnen i Montreal i tiden 06. desember - 15. januar, 16. januar - 15. mars, 16. mars - 4. april.

### **4. St. Lawrence Seaway og de nordamerikanske innsjøer (kart nr. 3)**

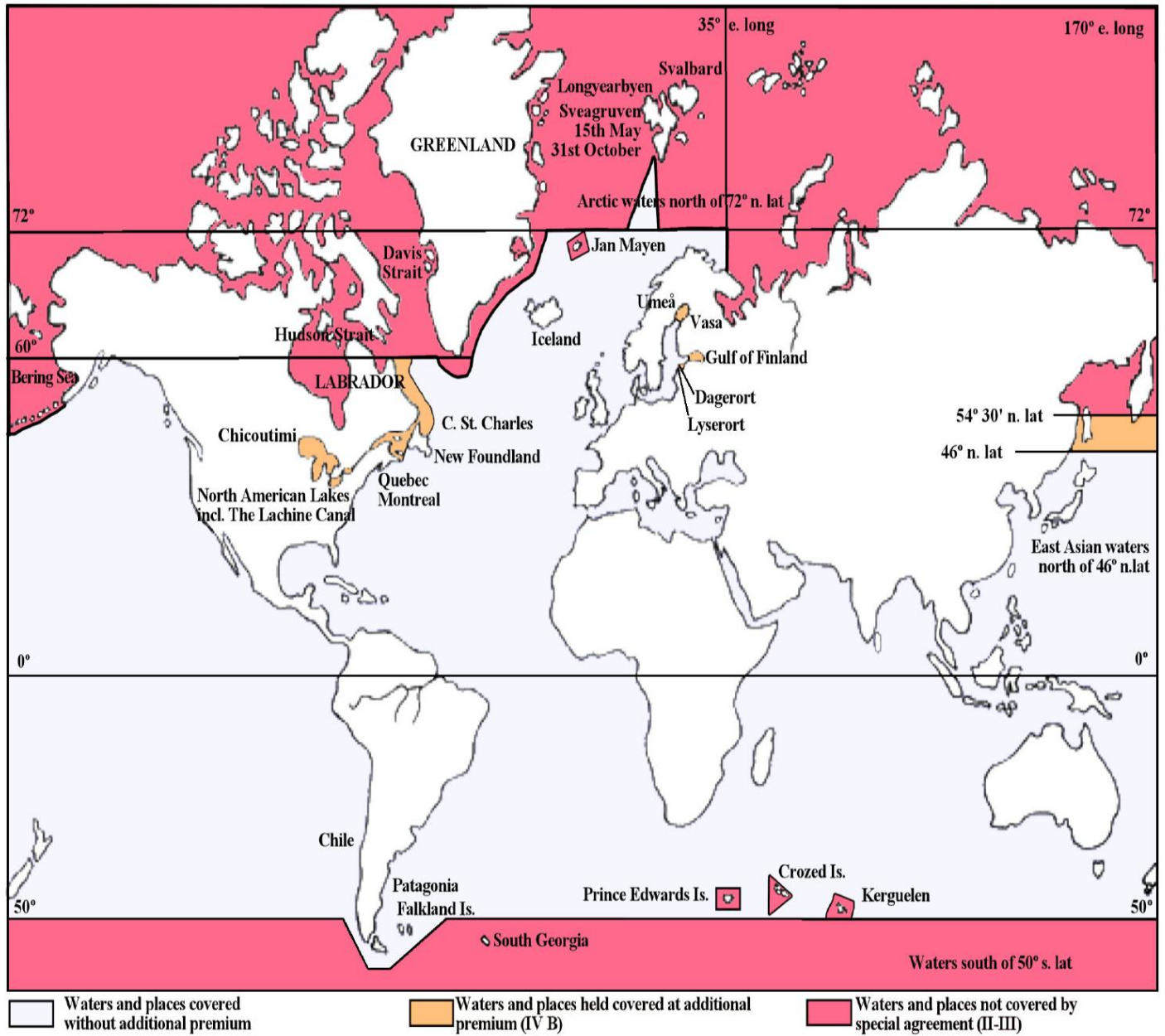
Området ovenfor Montreal fra åpningen av kanalene til 30. november.

Området Montreal og nedenfor etter 30. november.

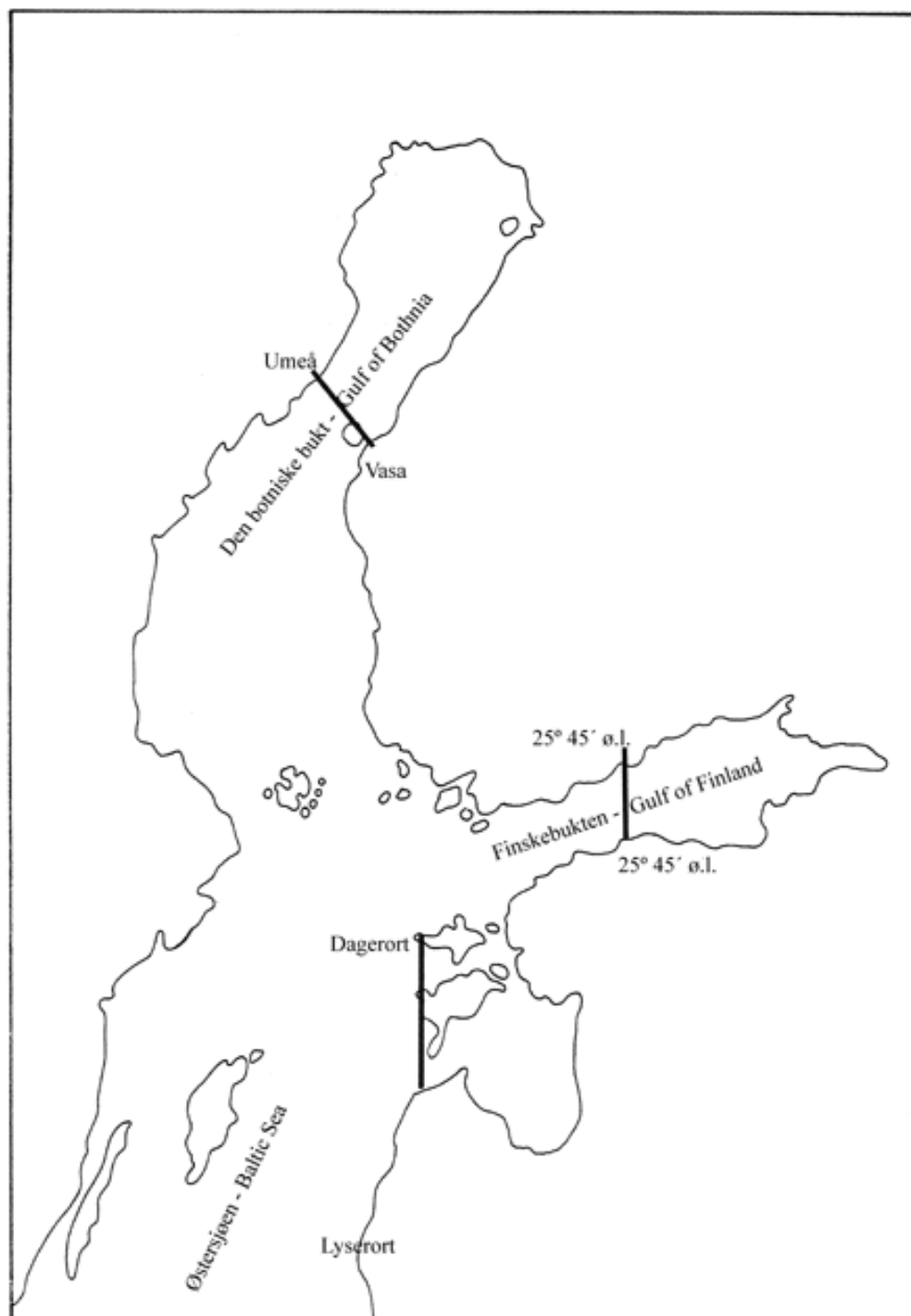
### **5. Øst-Asiatiske farvann (kart nr. 4)**

Øst-Asiatiske farvann nord for 46° n.b. og syd for 54° 30' n.b. til 170° ø.l. i tiden 1. november til 1. juni begge dager inkludert.

Kart nr. 1

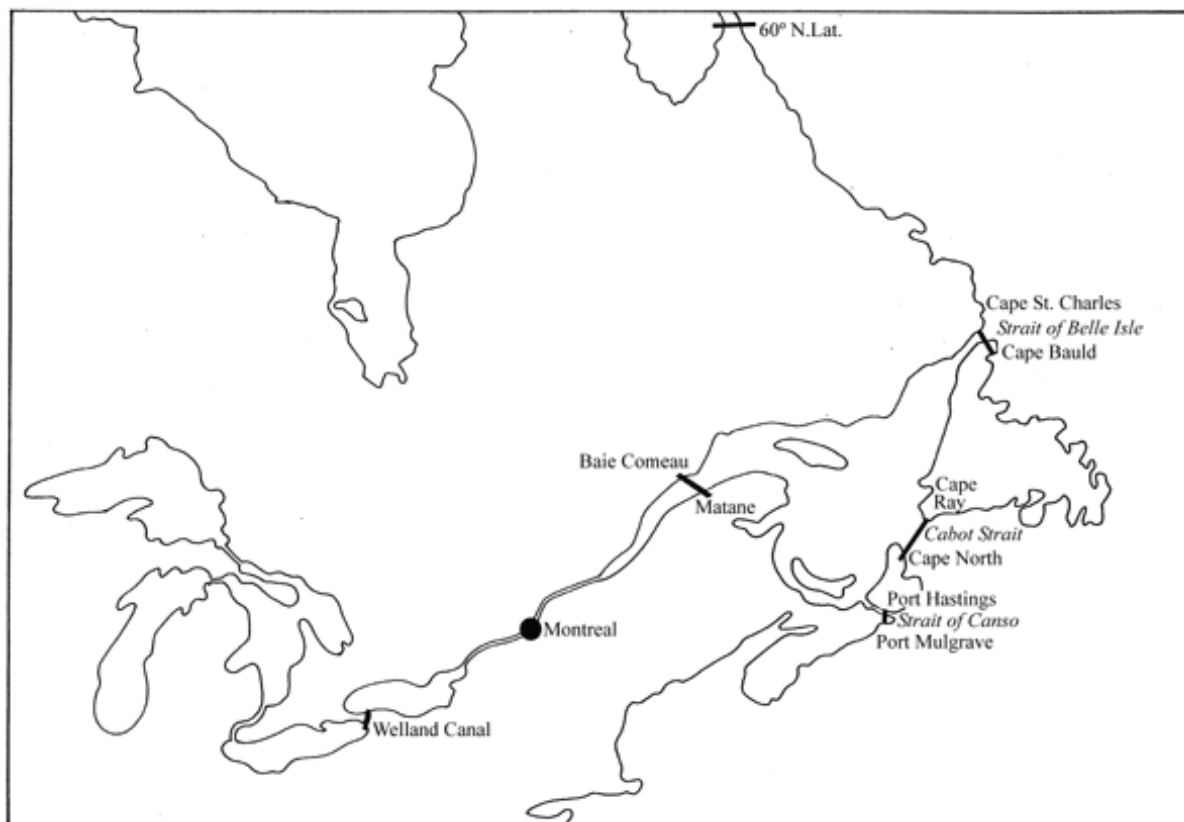


**Kart nr. 2**

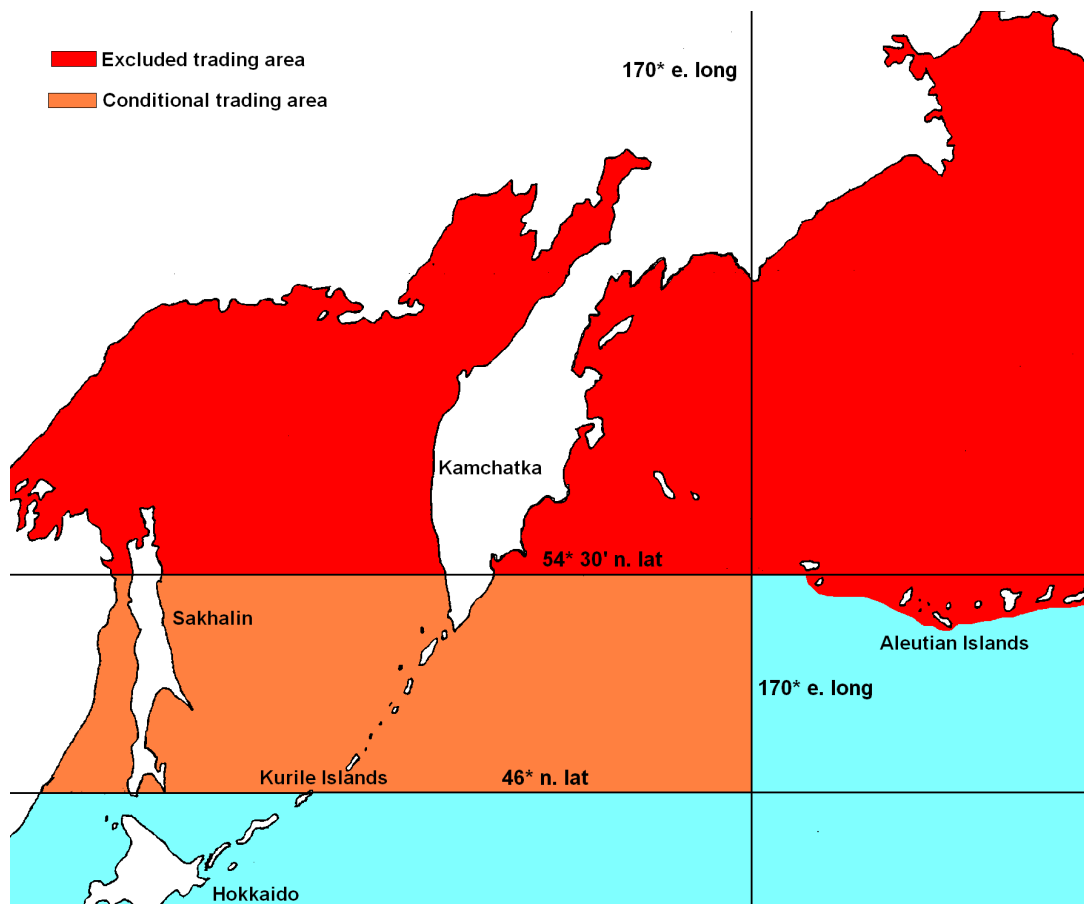




**Kart nr. 3**



**Kart nr. 4**



## Vedlegg til Planens § 3-15 og § 17-3 om fartsområde

### III. Ekskluderte fartsområder ved forsikring av fiskefartøyer etter kapittel 17, jfr. § 17-3 (kart nr. 5, 6 og 7)

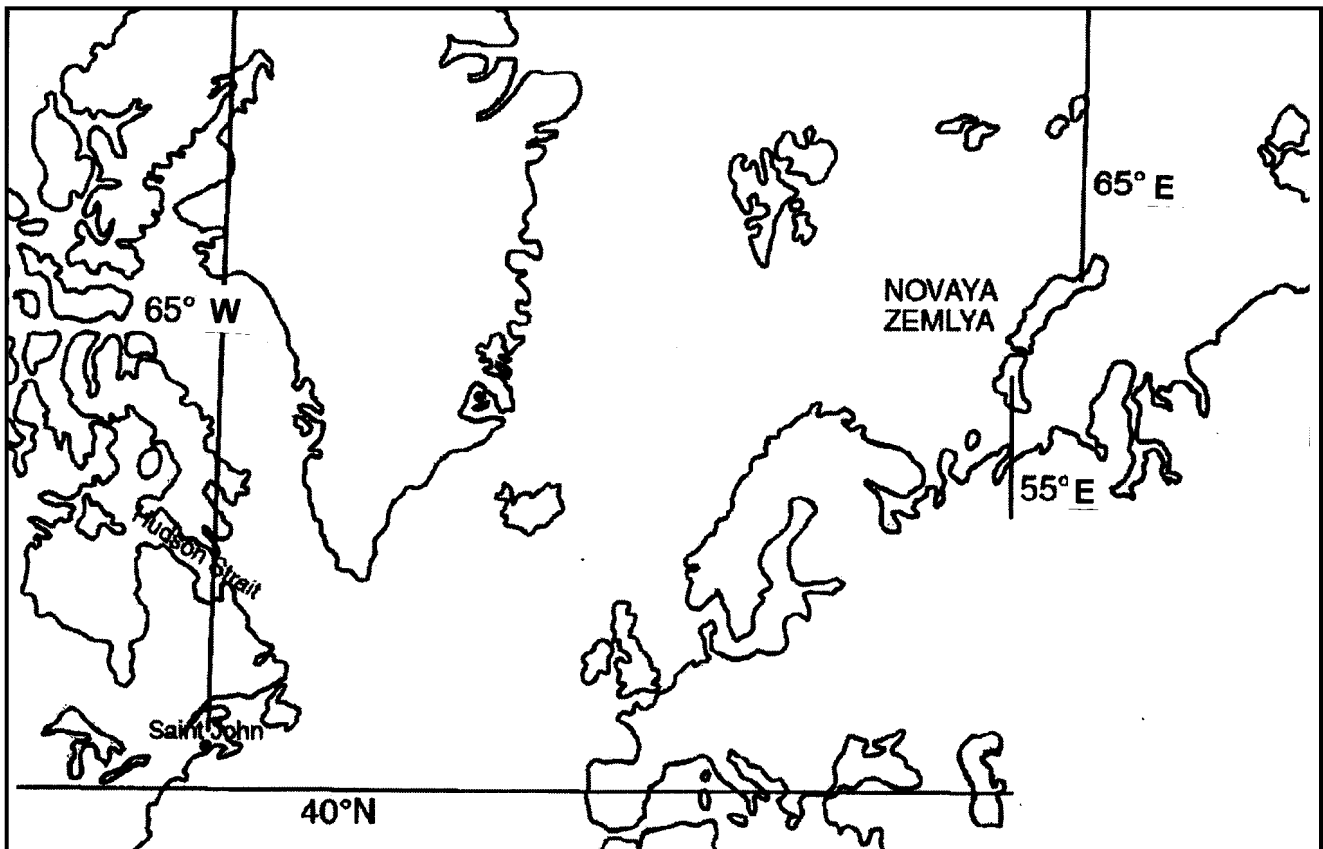
Farvannene syd for 40 grader nordlig bredde (kart nr. 5).

Farvannene øst for 55 grader østlig lengde syd for Novaja Semlja og  
65 grader østlig lengde nord for Novaja Semlja (kart nr. 6).

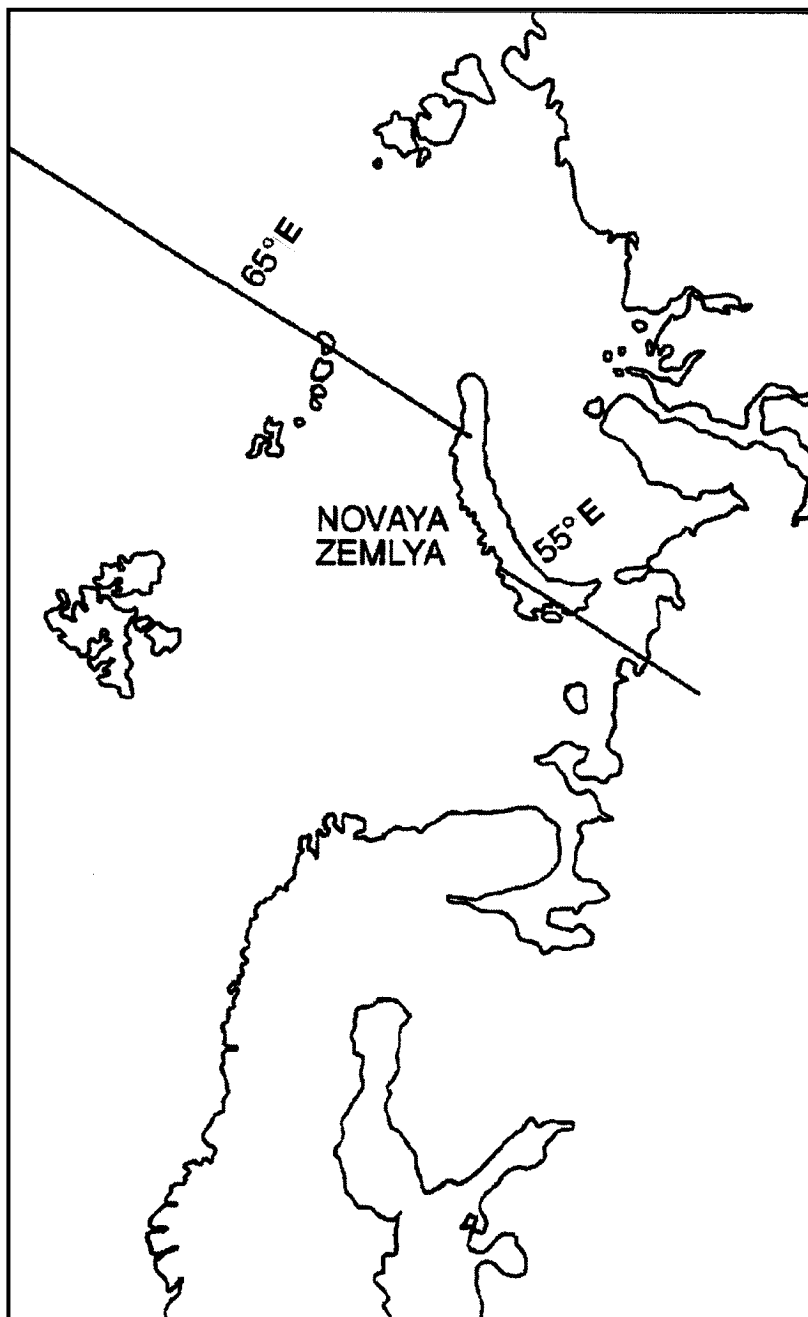
Farvannene vest for 65 grader vestlig lengde nord for Saint John og  
75 grader vestlig lengde syd for Saint John (kart nr. 7).

Farvann med åpen/spredt driviskonsentrasjon (4/10 - 6/10) eller  
høyere som fremgår av det til enhver tid gjeldende iskart utgitt av  
DNMI.

#### § 17 -3 Fartsområde - kart nr. 5



§ 17 -3 Fartsområde - Østlig grense - kart nr. 6



§ 17 -3 Fartsområde - Vestlig grense - kart nr. 7

